

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2004-2005)

FOR BUDSJETTERMINEN 2005

Utgiftskapitler: 20-51 og 1600-1651

Inntektskapitler: 3024-3051, 4600-4634, 5341, 5605 og 5692

Innhold

Del I		4.2	Finansdepartementets underliggende etater	20
Innledning	9	4.3	Programkategori 00.30 Regjering	21
1	Oversikt	5	Tilsagnsordninger	22
1.1	Virkeområde	6	Andre fullmakter	23
1.2	Hovedoppgaver og organisering ...	6.1	Uoppklarte differanser og feilføringer hos regnskapsførere og/eller i statsregnskapet	23
1.3	Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet	6.2	Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger	23
1.3.1	Samlede utgifter	6.2.1	Finansdepartementet	23
1.3.2	Samlede inntekter	6.2.2	Skatteetaten	23
2	Prioriterte oppgaver i 2005	6.2.3	Statistisk sentralbyrå	23
2.1	Oppfølging av Pensjonskommisjonen	6.2.4	Senter for statlig økonomistyring ..	23
2.2	Oppfølging av skattereformen	6.2.5	Statens innkrevingsentral	24
2.3	Omorganisering av statlig økonomistyring	6.3	Fullmakt til å iverksette sikkerhetstiltak	24
2.4	Utvikling og utprøving av regnskapsføring etter periodiseringsprinsippet i staten	6.4	Endringer i reglementet for Folketrygdfondet	24
2.5	Statens petroleumsfond	7	Oversiktstabeller for budsjettet	25
2.6	Etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond	7.1	Utgifter fordelt på kapitler	25
2.7	Perspektivmeldingen	7.2	Inntekter fordelt på kapitler	26
2.8	Norges kapitalstyrke som et konkurransefortrinn for norsk næringsliv	7.3	Bruk av stikkordet ”kan overføres”	27
2.9	Forberedelse av ny revidert merverdiavgiftslov	7.4	Årsverksanslag per 1. mars 2004 på Finansdepartementets område	28
2.10	Ny lov om toll og vareførsel			
2.11	Skattemessig oppfølging av forslag om endringer i regnskapsloven	Del II		
2.12	Oppfølging av Tilleggsskatteutvalgets utredning	Budsjettforslaget for 2005		29
2.13	Innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet	Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner		31
3	Miljø- og ressursprosmål	<i>Programkategori 00.30 Regjering</i>		31
3.1	Finansdepartementet	Kap. 20 Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)		31
3.1.1	Oppfølging av Finansdepartementets miljøhandlingsplan	Kap. 3020 Statsministerens kontor (jf. kap. 20)		31
3.2	Statistisk sentralbyrå	Kap. 21 Statsrådet (jf. kap. 3021)		32
3.3	Avsetning til Den nordiske investeringsbank	Kap. 3021 Statsrådet (jf. kap. 21)		32
4	Likestilling	Kap. 24 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024) ..		32
4.1	Finansdepartementet	Kap. 3024 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24) ..		33
		<i>Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner</i>		34
		Kap. 41 Stortinget (jf. kap. 3041)		34
		Kap. 3041 Stortinget (jf. kap. 41)		36

Kap. 42 Forsvarets ombudsmannsmnd	36	Kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift ..	85
Kap. 43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	37	Kap. 1634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	86
Kap. 3043 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 43)	37	Kap. 4634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)	89
Kap. 44 Stortingets kontrollutvalg for etter- retnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	38	Kap. 1637 EU-opplysning	90
Kap. 51 Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	38	Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	91
Kap. 3051 Riksrevisjonen (jf. kap. 51)	40	<i>Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.</i>	91
Programområde 23 Finansadministrasjon	41	Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.	92
<i>Programkategori 23.10 Finansadministrasjon</i>	41	Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning	94
Kap. 1600 Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	41	<i>Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.</i>	95
Kap. 4600 Finansdepartementet (jf. kap. 1600)	48	Kap. 1670 Avsetninger til Den nordiske investe- ringsbank	97
Kap. 1602 Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	48	Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer ...	97
Kap. 4602 Kredittilsynet (jf. kap. 1602)	53	Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank	98
<i>Programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadmini- strasjon</i>	54	Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbe- holdning og andre fordringer	98
Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	55	Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	100
Kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)	61	Forslag til vedtak om bevilgning for budsjetterminen 2005, kapitlene 20-51 og 1600-1651, 3024-3051, 4600-4634, 5341, 5605 og 5692	102
Kap. 1618 Skatteetaten (jf. kap. 4618)	62	Vedlegg 1	
Kap. 4618 Skatteetaten (jf. kap. 1618)	72	Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	109
<i>Programkategori 23.30 Offisiell statistikk</i>	74		
Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	74		
Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)	80		
<i>Programkategori 23.40 Andre formål</i>	82		
Kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	82		
Kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)	83		
Kap. 4631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)	84		

Tabelloversikt

Tabell 3.1 Bevilgning til miljøtiltak	18	Tabell 8.4 Beslag av narkotika, alkohol og tobakk	58
Tabell 5.1 Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo	22	Tabell 8.5 Fordeling av fastsatte skatter og avgifter	63
Tabell 8.1 Ressursbruk, fordelt på tilsyns- områder	50	Tabell 8.6 Antall skattytere og merverdi- avgiftspliktige	64
Tabell 8.2 Innbetaling av skatter, avgifter og toll (mill. kroner)	55	Tabell 8.7 Antall behandlede oppgaver	64
Tabell 8.3 Nøkkeltall for toll- og avgiftsetaten	56	Tabell 8.8 Behandlede saker i klagenemnder	65

Tabell 8.9	Skatt og arbeidsgiveravgift for avgiftsårene 2001-2003	66	Tabell 8.15	Brukerfinansierte oppdrag etter kundegruppe 2002 og 2003	78
Tabell 8.10	Merverdiavgift og investeringsavgift for avgiftsårene 2000-2002	67	Tabell 8.16	Nøkkeltall per 31.12.	87
Tabell 8.11	Akkumulerte restanser per 31.12.2003	67	Tabell 8.17	Innkrevning av straffekrav	87
Tabell 8.12	Statistikkens aktualitet. Varighet fra referanseperiodens utløp til publisering (uker)	75	Tabell 8.18	Innkrevning av andre kravtyper ...	87
Tabell 8.13	Svarprosent. Resultater	75	Tabell 8.19	Innenlandsk statsgjeld	91
Tabell 8.14	Oppgavebyrde. Årsverk	76	Tabell 8.20	Garantiordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank .	97

Figuroversikt

Figur 1.1	Institusjoner på Finansdepartementets område i 2005	11	Figur 8.3	Fordeling av inntekter i 2003	57
Figur 8.1	Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter	54	Figur 8.4	Skatteetatens budsjett for 2003, fordelt på funksjonsområder (økonomitjenesteområdet er inkludert i innkrevingsdelen)	63
Figur 8.2	Toll- og avgiftsetatens årsverksressurser, fordelt på funksjonsområder	56			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2004–2005)

FOR BUDSJETTERMINEN 2005

Utgiftskapitler: 20–51 og 1600–1651

Inntektskapitler: 3024–3051, 4600–4634, 5341, 5605 og 5692

*Tilråding fra Finansdepartementet av 1. oktober 2004,
godkjent i statsråd samme dag
(Regjeringen Bondevik II)*

Del I
Innledning

1 Oversikt

1.1 Virkeområde

I denne proposisjonen fremmes forslag om utgifter og inntekter under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner, programområde 23 Finansadministrasjon, herunder skatte- og avgiftsadministrasjonen, og programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Ansvaret for bevilgningene, herunder regnskapsavleggelse, under programkategoriene 00.30 Regjering og 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner tilhører henholdsvis Statsministerens kontor og Stortingets egne institusjoner. Av praktiske hensyn føres disse programkategoriene opp i Finansdepartementets proposisjon, og beløpene tas med i oversikter over bevilgninger på Finansdepartementets område. Forslag under programkategori 00.40 er i samsvar med forslag fra Stortingets administrasjon.

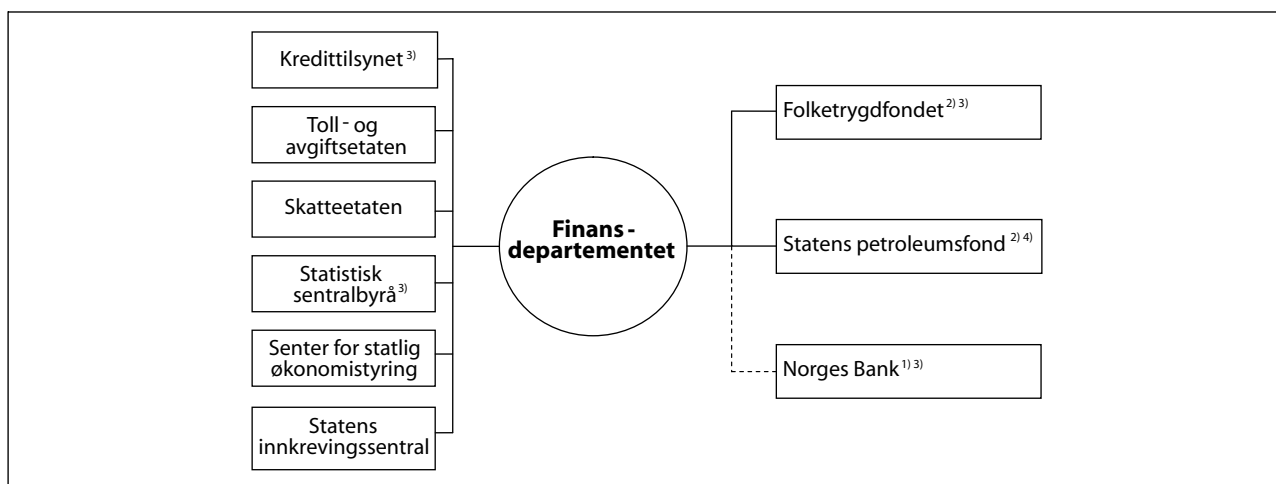
- bidra til et egnet beslutningsgrunnlag for den økonomiske politikken og budsjettarbeidet
- sikre finansieringen av offentlig virksomhet gjennom skatter og avgifter
- koordinere arbeidet med statsbudsjettet
- bidra til et offisielt statistikk- og datagrunnlag til bruk i offentlig og privat virksomhet
- bidra til velfungerende finansmarkeder

Politikken på disse områdene er omtalt i St.meld. nr. 1 (2004-2005) Nasjonalbudsjettet 2005, St.prp. nr. 1 (2004-2005) Statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 2005 og St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2005. Denne proposisjonen omfatter i første rekke forvaltningen og administrasjonen på områdene som nevnt ovenfor.

Nedenfor følger en oversikt over institusjoner på Finansdepartementets område.

1.2 Hovedoppgaver og organisering

Finansdepartementet med underliggende etater har blant annet ansvar for å:

Figur 1.1 Institusjoner på Finansdepartementets område i 2005

¹ Ansvarsforholdet mellom Norges Bank og statsmyndighetene i blant annet budsjettsaker og administrative saker er regulert ved lov av 24. mai 1985 om Norges Bank og pengevesenet.

² De administrative utgiftene dekkes av fondets inntekter.

³ Virksomhet med eget styre.

⁴ Statens petroleumsfond administreres av Norges Bank etter nærmere retningslinjer fra Finansdepartementet.

1.3 Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet

1.3.1 Samlede utgifter

Programområder under Finansdepartementet:

Betegnelse	(i 1 000 kr)			
	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	1 249 071	1 482 889	1 413 691	-4,7
Programområde 23 Finansadministrasjon	7 981 484	15 140 541	17 841 520	17,8
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	23 438 449	62 279 900	16 601 796	-73,3
Sum utgifter	32 669 004	78 903 330	35 857 007	-54,6

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen og Stortinget med underliggende institusjoner. Forslag til bevilgninger for 2005 under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner utgjør 1 413,7 mill. kroner. Reduksjonen på 69,2 mill. kroner fra saldert budsjett 2004 skyldes hovedsakelig slutføring av omfattende ombyggings- og vedlikeholdsarbeider på stortingsbygningene.

Forslaget under programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner er i samsvar med forslag oversendt fra Stortingets administrasjon.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programområde 23 Finansadministrasjon omfatter skatte- og avgiftsadministrasjon, offisiell statistikk og finansadministrasjon, samt enkelte andre formål. Samlet forslag til bevilgninger for 2005 under programområde 23 Finansadministrasjon utgjør 17 841,9 mill. kroner. Dette er en økning på

2 701,0 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Foruten lønns- og prisjustering skyldes dette hovedsakelig økning i merverdiavgiftskompensasjonen til kommuner og fylkeskommuner. Korrigert for overføring til Kultur- og kirke departementet av budsjettansvaret for kompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner øker kompensasjonen over Finansdepartementets budsjett med 2 427,3 mill. kroner fra 2004 til 2005.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.

Programområdet omfatter utgifter til renter og avdrag på den innenlandske og utenlandske statsgjelden, renter og avdrag på statskassens fordringer og avsetning til Den nordiske investeringsbank. Departementets renter og avdrag på statsgjeld er budsjettetert til 16 601,8 mill. kroner. Dette er en reduksjon med 45 668,1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Endringen er i hovedsak knyttet til forfallsstrukturen på innenlandske statslån.

Utgifter fordelt på postgrupper

		(i 1 000 kr)			
Postgr.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
01-23	Driftsutgifter	6 776 607	6 503 240	6 929 258	6,6
30-49	Nybygg, anlegg mv.	312 677	424 198	329 588	-22,3
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	10 011	19 860		-100,0
60-69	Overføringer til kommuner	1 695 194	9 169 121	11 506 431	25,5
70-89	Overføringer til private	18 959 127	19 794 011	16 591 519	-16,2
90-99	Utlån, avdrag mv.	4 915 388	42 992 900	500 211	-98,8
	Sum under departementet	32 669 004	78 903 330	35 857 007	-54,6

Utgiftene under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner og programområde 23 Finansadministrasjon er i hovedsak administrasjonsutgifter. Av de samlede utgiftene utgjør driftsutgiftene ca. 84 pst. under programområde 00 og ca. 95 pst. under programområde 23, eksklusive

kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift. Renteutgifter føres over postgruppe 70-89 og utgjør ca. 97 pst. av forslaget for denne postgruppen. Avdrag føres over postgruppe 90-99 og svarer for hele denne postgruppen.

1.3.2 Samlede inntekter

Programområder under Finansdepartementet:

		(i 1 000 kr)			
Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05	
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	33 375	20 582	18 714	-9,1	
Programområde 23 Finansadministrasjon	1 908 243	1 762 410	1 928 519	9,4	
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	1 906 198	2 893 291	2 731 709	-5,6	
Sum inntekter	3 847 816	4 676 283	4 678 942	0,1	

Samlede inntekter, eksklusive skatter og avgifter, utgjør 4 678,9 mill. kroner, hvorav 2 665,9 mill. kroner er renteinntekter. For omtale av statens renteinntekter av statskassens foliokonto og andre fordringer i 2005 vises det til omtalen under kap.

5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer. Skatter og avgifter omtales i en egen proposisjon, jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2005.

2 Prioriterte oppgaver i 2005

Finansdepartementet vil i 2005 særlig prioritere arbeidet med pensjons- og skattereformer, modernisering av offentlig sektor og effektivisering av lov- og regelverk. Bl.a. vil det bli arbeidet med:

- oppfølging av Pensjonskommissjonens utredning NOU 2004: 1 Modernisert folketrygd – Bærekraftig pensjon for framtida
- oppfølging av arbeidet med skattereform på bakgrunn av Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2003-2004) Om skattereform
- revisjon av lover og annet regelverk på skatte-, avgifts- og tollområdet, bl.a. for å gjøre regelverk enklere og lettere å forholde seg til
- forbedring og effektivisering av statlig økonomistyring og utvikling av bedre regnskaps- og budsjetteringsordninger
- målrettede tiltak mot økonomisk kriminalitet

Nedenfor er gjort nærmere rede for en del særlig prioriterte oppgaver i 2005.

2.1 Oppfølging av Pensjonskommissjonen

Regjeringen Stoltenberg nedsatte 30. mars 2001 Pensjonskommissjonen for å avklare hovedmål og prinsipper for et samlet pensjonssystem. Kommisjonen ble ledet av fylkesmann Sigbjørn Johnsen og besto for øvrig av representanter for de politiske partiene på Stortinget og uavhengige eksperter. I tillegg ble det etablert et råd, med representanter fra de største interesseorganisasjonene. En foreløpig rapport fra kommisjonen om "Mål, prinsipper og veivalg for pensjonssystemet" er omtalt i Nasjonalbudsjettet 2003, avsnitt 3.7. Pensjonskommissjonen la 13. januar 2004 fram sin utredning for Finansdepartementet og Sosialdepartementet. Pensjonskommissjonens rapport ble deretter sendt på en bred høring. Rapporten vil bli fulgt opp i en egen stortingsmelding høsten 2004.

2.2 Oppfølging av skattereformen

På bakgrunn av St.meld. nr. 29 (2003-2004) Om skattereform og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 232 (2003-2004), fremmes en rekke forslag til endringer i skattelovgivningen i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005).

Finansdepartementet vil følge opp arbeidet med skattereform i 2005. Blant annet vil departementet våren 2005 legge fram en evaluering av en uttaksmodell for personinntektsbeskatningen av personlig næringsdrivende. Forslagene om endringer i beskatningen av personlige aksjonærer mv. gjør det nødvendig å foreta omfattende endringer i aksjonærregisteret, jf. nærmere omtale i del II under kap. 1618 Skatteetaten.

2.3 Omorganisering av statlig økonomistyring

Finansdepartementet samordnet eksisterende funksjoner innenfor statlig økonomistyring i én virksomhet under departementet fra 1. januar 2004, jf. omtale i Gul bok 2004 (kap. 10) av Senter for statlig økonomistyring og under kap. 1631 i Finansdepartementets fagproposisjon for 2004. Flere funksjoner og oppgaver knyttet til statlig økonomistyring er allerede overført fra departementet til Senter for statlig økonomistyring. Det tas sikte på at Senter for statlig økonomistyring har gjennomført omstillingen og regionaliseringen av de operative økonomitjenestene i løpet av 2005. Det vises til nærmere omtale under kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring og kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring.

2.4 Utvikling og utprøving av regnskapsføring etter periodiseringsprinsippet i staten

I Gul bok 2004 ble det gitt en bred omtale av Statsbudsjettutvalgets tilrådninger, herunder hvordan forslagene til føringsprinsipp og flerårsbudsjettering bør følges opp. Regjeringen foreslo der at periodiseringsprinsippet bør tas i bruk i statlig regnskapsføring i det omfang og i den utforming som er tjenlig ut fra en samlet vurdering av nytte og kostnader. Regjeringen la opp til å vurdere bruk og innføring av periodiseringsprinsippet skrittvis, i første omgang på virksomhetsnivå. Stortinget sluttet seg i hovedsak til Regjeringens forslag, jf. flertallets kommentarer i Budsjett-innst. S. nr. 6 (2003-2004).

Finansdepartementet har startet et arbeid med å utvikle regnskapsstandarder etter periodiserings-

prinsippet med sikte på å prøve disse ut i ti statlige virksomheter fra 1.1.2005. Arbeidet utføres i samarbeid med pilotvirksomhetene og deres overordnede departement. Erfaringene fra ett driftsår vil bli oppsummert og evaluert i løpet av første halvår 2006. Det vises for øvrig til nærmere omtale av arbeidet i Gul bok 2005.

2.5 Statens petroleumsfond

I henhold til lov om Statens petroleumsfond har Finansdepartementet ansvar for forvaltningen av fondet. Den operative forvaltningen av fondets midler er lagt til Norges Bank. Forholdet mellom Finansdepartementet og Norges Bank i arbeidet med Statens petroleumsfond er regulert gjennom forskrift om forvaltning av fondet, som er fastsatt med hjemmel i lov om Statens petroleumsfond, og gjennom andre retningslinjer og bestemmelser som er meddelt Norges Bank i brev fra Finansdepartementet.

Markedsverdien av Statens petroleumsfond var per 30. juni 2004 på 942,4 mrd. kroner, og det anslås at fondet vil øke betydelig i årene framover.

2.6 Etske retningslinjer for Statens petroleumsfond

Finansdepartementet fremmet i Revidert nasjonalbudsjett 2004 nye etske retningslinjer for forvaltningen av Statens petroleumsfond. Retningslinjene bygger på at staten gjennom sitt eierskap i Petroleumsfondet skal ivareta to etske forpliktelsener: Forpliktelsen til å sikre at også kommende generasjoner får del i oljeformuen, og forpliktelsen til å respektere grunnleggende rettigheter hos dem som blir berørt av virksomheten til selskapene fondet investerer i. Disse forpliktelsene skal fremmes gjennom tre virkemidler:

- *Eierskapsutøvelse* for å fremme langsiktig, finansiell avkastning. I mange tilfeller vil det være et sammenfall mellom finansielle og etske hensyn.
- *Filtrering*: Systematisk utelukkelse av produsenter av våpentyper som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper.
- *Uttrekk*: Individuell utelukkelse av selskaper der det er en uakseptabel risiko for i framtiden å medvirke til grove krenkelser av grunnleggende humanitære prinsipper, grove krenkelser av menneskerettighetene, grov korrupsjon eller alvorlig miljøskade.

Norges Bank skal ha ansvaret for eierskapsutøvelsen, mens Finansdepartementet skal beslutte om konkrete selskaper skal utelukkes fra fondet. Regjeringen vil høsten 2004 oppnevne Petroleumsfondets etske råd som skal gi Finansdepartementet råd om filtrering og uttrekk i henhold til de etske retningslinjene.

2.7 Perspektivmeldingen

I Nasjonalbudsjettet 2004 ble det varslet at det tradisjonelle langtidsprogramdokumentet ville bli erstattet av en perspektivmelding som vil bli lagt fram for Stortinget i løpet av høsten 2004. Analyser av langsiktige utviklingstrekk og hvilke krav disse stiller til den økonomiske politikken, vil stå sentralt i Perspektivmeldingen. Meldingen skal presentere Regjeringens forståelse av enkelte viktige utviklingstrekk i det norske samfunnet og i norsk økonomi, og peke på sentrale utfordringer for den økonomiske politikken i vid forstand.

2.8 Norges kapitalstyrke som et konkurransefortrinn for norsk næringsliv

Stortinget vedtok 6. oktober 2003 å be Regjeringen vurdere ulike måter å gjøre Norges kapitalstyrke til et konkurransefortrinn for norsk næringsliv. En ekspertgruppe ble oppnevnt av Finansdepartementet for å gjennomgå problemstillingen. Utvalget, som ble ledet av professor Agnar Sandmo, leverte sin innstilling 21. juni 2004. Innstillingen er fulgt opp i forbindelse med Nasjonalbudsjettet 2005.

2.9 Forberedelse av ny revidert merverdiavgiftslov

Finansdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal gjennomføre en teknisk revisjon av regelverket for merverdiavgift. Formålet med revisjonen er å gjøre regelverket lettere tilgjengelig. Den viktigste delen av arbeidet vil være å bedre regelverksstrukturen, herunder se på forholdet mellom merverdiavgiftsloven, plenarvedtaket og tilhørende forskrifter. Det skal også vurderes om regelverkets ordlyd bør presiseres eller utbygges for å få fram meningsinnholdet tydeligere. Arbeidsgruppens forslag skal foreligge innen utgangen av 2005.

2.10 Ny lov om toll og vareførsel

Et forslag til ny lov om toll og vareførsel vil bli sendt på høring høsten 2004. Lovrevisjonen vil hovedsakelig være av teknisk karakter for å gjøre det samlede regelverk bedre tilgjengelig. Departementet tar sikte på å fremme en lovproposisjon høsten 2005.

2.11 Skattemessig oppfølging av forslag om endringer i regnskapsloven

I Ot.prp. nr. 89 (2003-3004) er det fremmet forslag om å innføre en valgfri adgang til å anvende internasjonale regnskapsstandarder i selskapsregnskapet. I tillegg vil det i løpet av 2004 bli fremmet forslag om andre endringer i regnskapsloven som oppfølging av NOU 2003: 23 Evaluering av regnskapsloven. Det er lagt opp til at disse endringene skal tre i kraft fra 1. januar 2005, men dette forutsetter at nødvendige endringer og tilpasninger av skatte- og likningsreglene kan tre i kraft fra samme tid, dvs. med virkning for inntektsåret 2005.

Arbeidet med å kartlegge de konsekvenser som de forestående endringer i regnskapsloven vil ha for skattegrunnlaget og for offentlig rapportering og kontroll, og med å foreslå konkrete løsninger, vil bli gitt prioritet i departementet. Effektene knytter seg blant annet til ulike tidsfestings- og klassifiseringsregler i de ulike regelsettene. Innføring av en valgdagang reiser i seg selv nye spørsmål. Nødvendige endringsforslag må sendes på alminnelig høring.

Siktemålet er at nødvendige endringer i skatte- og likningslovgivningen skal kunne tre i kraft fra og med inntektsåret 2005.

2.12 Oppfølging av Tilleggsskatteutvalgets utredning

Tilleggsskatteutvalgets utredning, NOU 2003: 7 Tilleggsskatt m.m., ble sendt på høring i mars 2003 med høringsfrist i juni 2003. I utredningen foreslår utvalget nye regler for tilleggsskatt ved overtredelse av skattyters opplysningsplikt om egne forhold til likningsmyndighetene. For å oppfylle de krav som Den europeiske menneskerettskonvensjon setter, foreslås også nye saksbehandlingsregler ved illeggelse av tilleggsskatt.

Finansdepartementet vil i 2005 videreføre arbeidet med oppfølging av utvalgets forslag og legge fram forslag til nye regler om administrative sanksjoner og straff ved overtredelse av skattyters opplysningsplikt. Departementet tar videre sikte på å igangsette arbeidet med en tilsvarende gjennomgang av regelverket for administrative sank-

sjoner og straff på avgifts- og tollområdet i løpet av 2005.

2.13 Innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet

Finansdepartementet prioriterer innsatsen mot økonomisk kriminalitet høyt, både nasjonalt og gjennom de internasjonale fora departementet er med i. Det skal legges til rette for at større deler av den svarte økonomien gjøres hvit. Unndragelsesmetoder og andre ulovlige handlinger utvikles i et tempo og i et omfang som krever økt innsats og nye virkemidler fra skatte- og avgiftsmyndighetene. Det kan således være behov for å gjennomføre organisatoriske, metodiske og teknologiske tiltak, i tillegg til endringer i lovverket, for å sikre bedre kontrollhemler.

I denne forbindelse er det også viktig å fokusere på forenklingstiltak som kan bidra til at den lojale skatte-, toll- og avgiftspliktige kan forholde seg lovlydig uten uforholdsmessig store anstrengelser. Kartlegging og analyse av etterlevelseskostnadene for å finne fram til forenklingstiltak vil bli intensivert. Det vil blant annet bli tatt initiativ til at prosedyrene knyttet til private arbeidsoppdrag i hjemmet skal gjennomgås med tanke på å gjøre framgangsmåten enklere. Det skal i denne sammenheng også vurderes om gjeldende beløpsgrenser skal heves, eksempelvis nedre grense for lønnsinnberetningsplikt.

Måltrettet kontrollvirksomhet er helt nødvendig for å avdekke skatte-, toll- og avgiftskriminalitet. Det er et mål å gjøre det vanskeligere for dem som omgår regelverket og unndrar skatter og avgifter. Skatteetaten har i 2004 etablert en egen enhet – Skattekrimenheten for Oslo og Akershus – som skal arbeide med svart økonomi og økonomisk kriminalitet i Oslo-området. Det er et mål å opprette flere slike spesialiserte enheter rundt i landet.

I bygg- og anleggsbransjen vet man nokså sikkert at omfanget av så vel skatte- og avgiftskriminalitet som annen økonomisk kriminalitet har økt de siste årene. Skatte- og avgiftsmyndighetene skal framover rette en spesiell innsats blant annet mot bygg- og anleggsbransjen. Finansdepartementet vil ta initiativ til å vurdere regler om plikt for hovedentreprenør til å stille sikkerhet for underentreprenørens ansvar for skatter og avgifter, alternativt solidarisk betalingsplikt for hovedentreprenør. Finansdepartementet vil også se nærmere på om det bør innføres regler om at næringsdrivende normalt må benytte bank ved betaling til andre næringsdrivende, dvs. at det ikke skal være tillatt å

betale med kontanter. En eventuell innføring av denne typen regler vil kreve en minstegrense.

Finansdepartementet har foreslått en ny lov om register over opplysninger om valutaveksling og overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven). Loven ble vedtatt i mai 2004, og det tas sikte på at den trer i kraft 1. januar 2005. Formålet med valutaregisteret er kontroll- og etterforskningshensyn. Det å kunne følge pengestrømmene over landegrensen er meget viktig i arbeidet med å avdekke profittmotivert kriminalitet. Det nye valutaregisteret vil føre til at opplysninger om overføringer av betalingsmidler mellom Norge og utlandet blir tilgjengelig for kontrollmyndighetene og politiet på en enklere måte enn i dag. Det er grunn til å tro at en del penger som søkes unndratt offentlighetens lys, blir smuglet over landegrensen. Det nye valutaregisteret kan føre til at mer valuta vil bli forsøkt smuglet. Tollvesenet skal styrke kontrollen av smugling av valuta, ikke minst med tanke på å avdekke finansiering av terrorvirksomhet.

De som ønsker det har i dag mange muligheter til å unndra midler fra myndighetenes kunnskap, ved å plassere midlene i såkalte "skatteparadis". Finansdepartementet skal – gjennom de internasjonale fora departementet er med i – være en pådriver for tiltak for å redusere bruken av skatteparadisene. I den forbindelse skal departementet stille seg positivt til å gi andre land teknisk bistand

for å etablere det nødvendige regelverk og administrasjonen av dette.

Ny hvitvaskingslov trådte i kraft 1. januar 2004. Formålet med loven er å forebygge og bekjempe hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger. De sentrale pliktene etter loven er å identifisere kunder og rapportere mistenkelige transaksjoner til ØKOKRIM. Loven gjelder for blant annet finansinstitusjoner, eiendomsmeglere, advokater, revisorer og forhandlere av verdifulle gjenstander. Loven styrker og utvider de tiltak mot hvitvasking av utbytte som tidligere fulgte av finansieringsvirksomhetsloven § 2-17.

Det er behov for forskning om økonomisk kriminalitet, blant annet for å skaffe bedre kunnskap om forekomsten av denne typen kriminalitet. Det er naturlig at kartlegging av ulike sider ved denne kriminalitetsformen, herunder skatte- og avgiftsunndragelser knyttet til ulike næringer, blir en viktig del av arbeidsoppgavene for skatte- og avgiftsmyndighetene. Finansdepartementet vil følge opp dette.

Kontrollmyndighetene driver et utstrakt samarbeid med bransjeorganisasjonene for å bedre etterlevelsen av regelverket. I tillegg legges det vekt på langsiktig, forebyggende arbeid mot flere målgrupper, særlig informasjon og veiledning av næringsdrivende og informasjonstiltak overfor ungdom.

3 Miljø- og ressurspørsmål

Bevilgningene til rene miljøtiltak på Finansdepartementets område anslås til 7,1 mill. kroner for 2005, jf. tabell 3.1.

Tabell 3.1 Bevilgning til miljøtiltak

		(i 1000 kr)	
Kap.	Betegnelse	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
1600	Finansdepartementet	1 800	700
1620	Statistisk sentralbyrå	6 400	6 400
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	10 000	0
	Sum	18 200	7 100

3.1 Finansdepartementet

Finansdepartementet har et sektorovergripende ansvar når det gjelder å legge grunnlaget for effektiv ressursforvaltning. Gjennom arbeidet med den økonomiske politikken vil Finansdepartementet medvirke til at den økonomiske utviklingen skjer på et miljømessig forsvarlig grunnlag. Miljørelaterte bevilgninger knyttet til departementets eget driftsbudsjett i 2005 anslås til 0,7 mill. kroner, og gjelder:

- Finansiering av klimarelatert økonomisk forskning og utredning.
- Videreføring av departementets arbeid i tilknytning til de internasjonale klimaforhandlingene.

Det vises for øvrig til omtale av "Grønn stat" under kap. 1600 Finansdepartementet i del II av denne proposisjonen.

3.1.1 Oppfølging av Finansdepartementets miljøhandlingsplan

Finansdepartementet la fram sin miljøhandlingsplan i forbindelse med statsbudsjettet for 2002. Nedenfor følger en statusrapport for arbeidet.

Nasjonal agenda 21

I Nasjonalbudsjettet 2004 presenterte Regjeringen en nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvik-

ling, Nasjonal agenda 21. Handlingsplanen var en viktig del av oppfølgingen av Verdenstoppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg og den nasjonale strategien for bærekraftig utvikling. Arbeidet med handlingsplanen ble ledet av Finansdepartementet. Departementet vil også lede arbeidet med Nasjonal agenda 21 framover.

Et viktig formål med handlingsplanen er at den skal bidra til bedre koordinering og mer effektiv politikk for bærekraftig utvikling. Handlingsplanen skal i første rekke følges opp i de enkelte departementers meldinger og proposisjoner som omhandler konkrete politikkforslag knyttet til bærekraftig utvikling. I handlingsplanen ble det presentert et sett av foreløpige indikatorer på områder som er sentrale for bærekraftig utvikling. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal arbeide videre med å utvikle indikatorer, jf. omtale under Statistisk sentralbyrå nedenfor.

Sektorovergripende miljøvirkemidler – avgifter og statsbudsjettets utgiftsside

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for innretning av miljøavgiftspolitikken. Avgifter utgjør, sammen med omsettelige utslippskvoter og direkte reguleringer, de mest aktuelle virkemidlene som myndighetene kan benytte for å redusere miljøproblemer. Riktig utformede avgifter gir insentiver til at utslippsreduksjonene gjennomføres der hvor de er billigst.

Ifølge et nytt EU-direktiv (2003/17/EF av 3. mars 2003) skal det være et "geografisk balansert" tilbud av svovelfritt drivstoff fra 2005 og full overgang til svovelfritt drivstoff innen 2009. Svovelfritt drivstoff er noe dyrere å produsere enn dagens kvalitet. I St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak fremmer Regjeringen forslag om å innføre svovelfritt drivstoff ved å gi et avgiftsinsentiv. Avgiftsinsentivet gjøres provenynøytralt ved at satsen for dagens drivstoffkvalitet økes tilsvarende det nødvendige avgiftsinsentivet.

3.2 Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrås arbeid med miljø- og naturressurser skal dekke samfunnets behov for statistikk om naturressurser og miljøpåvirkninger, og om ressursinnsats knyttet til miljøtiltak og effekten av slike tiltak. Statistisk sentralbyrå utnytter denne statistikken til forskning og analyse av sammenhengene mellom ressursutnyttelse, økonomisk utvikling og miljø.

I 2002 ble det nedsatt en arbeidsgruppe, ledet av Miljøverndepartementet og med deltakelse fra Statistisk sentralbyrå og de samarbeidende miljødirektoratene, som skal utarbeide prinsipper for samarbeidet og fastlegge den offisielle statistik-

kens rolle i forbindelse med Regjeringens resultatrapportering på miljøområdet.

Den økte vektleggingen av miljø og bærekraftig utvikling har ført til utvidelse av statistikkbehovet på dette området. I 2004 er det nedsatt et ekspertutvalg som skal legge fram forslag til nasjonale indikatorer for bærekraftig utvikling, som også skal tjene som underlag for internasjonale sammenlikninger. Utvalget skal legge fram sin innstilling ved årsskiftet 2004/2005. Statistisk sentralbyrå er sekretariat for utvalget.

3.3 Avsetning til Den nordiske investeringsbank

Finansdepartementets har siden 1997 hatt fullmakt til å gi garanti for miljølån til Nordens nærområder (MIL) gjennom Den nordiske investeringsbank (NIB). Norges garantiansvar under ordningen ble i 2002 økt til 63,5 mill. euro. Ved bevilgninger over statsbudsjettet er det tidligere år bygd opp et fond til dekning av Norges andel av eventuelle tap, mens det for 2005 ikke er behov for ytterligere bevilgninger. Det vises for øvrig til omtale under kap. 1670 Avsetninger til Den nordiske investeringsbank i del II av denne proposisjonen.

4 Likestilling

Nedenfor gis det en oversikt over status for arbeidet med likestilling på Finansdepartementets område, jf. likestillingslovens § 1 bokstav a. Som nevnt i pkt. 1.1 omfatter proposisjonen her av praktiske årsaker også programkategori 00.30 Regjering som Statsministerens kontor har ansvaret for, og likestillingsstatus gis derfor også for denne programkategorien.

4.1 Finansdepartementet

Det er et mål for Finansdepartementet å legge forholdene til rette for like muligheter for kvinner og menn ved tilsetting, kompetanseutvikling og avansment til høyere stillinger.

Finansdepartementet har sammen med underliggende etater deltatt i prosjektet "Kvinne, Kvalitet og Kompetanse i staten" hvor sektorens samlede mål var å ha minimum 20 pst. kvinnelige ledere innen utgangen av 2001. Sektoren oppnådde 29 pst. kvinnelige ledere. Finansdepartementet alene oppnådde en kvinneandel på 23 pst. kvinnelige ledere innen utgangen av 2001, og denne andelen økte til 28 pst. i 2003.

Kvinneandelen i Finansdepartementet var 45 pst. per 31. desember 2003. De seneste årene har også kvinneandelen for nyansatte akademikere vært på om lag 45 pst. Gjennom forskjellige tiltak har Finansdepartementet lagt til rette for at medarbeiderne skal ha bedre muligheter for tilpasning mellom jobb- og familiesituasjonen.

Tilgjengelige sammenligninger av lønn tyder ikke på at det er systematiske lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i departementet. Ved lokale lønnsforhandlinger legges det vekt på en fordeling som bidrar til at det ikke oppstår lønnsforskjeller mellom kvinner og menn med samme kompetanse og erfaring.

Finansdepartementets handlingsplan for likestilling er under revisjon.

4.2 Finansdepartementets underliggende etater

Nedenfor følger en oversikt over den prosentvise kvinneandelen og andelen kvinnelige ledere per 31. desember 2003 samt en kort omtale av status:

Etat	Kvinneandel	Kvinnelige ledere
Kredittilsynet	46 pst.	24 pst.
Toll- og avgiftsetaten	48 pst.	27 pst.
Skatteetaten	63 pst.	42 pst.
Statistisk sentralbyrå	56 pst.	29 pst.
Statens innkrevingsentral	77 pst.	65 pst.

Kredittilsynet

Likestillingsarbeidet i Kredittilsynet er forankret i Arbeidsmiljø- og likestillingsutvalget. En egen likestillingstillitsvalgt møter fast i utvalget. Utvalget behandler rutinemessig lønnsstatistikk for hver stillingsgruppe og Kredittilsynet som helhet, for å følge utviklingen når det gjelder likelønnsproblematikken. En ajourført handlingsplan for likestilling er under utarbeidelse. Kredittilsynet har ellers oppmerksomheten rettet mot rekruttering av kvinner til lederstillinger. For å bedre mulighetene for

intern rekruttering på mellomledernivå satses det også på kompetansehevede tiltak for erfarne medarbeidere.

Toll- og avgiftsetaten

Likestilling er tatt inn i toll- og avgiftsetatens tilpavningsavtale og er ellers integrert i etatens personalpolitikk. Ledelsen i toll- og avgiftsetaten har også i 2003 hatt et sterkt fokus på området likestilling. I rekrutteringsarbeidet legges det stor vekt på å nå kvinner.

Skatteetaten

Skattedirektoratet har utarbeidet en handlingsplan for likestilling. Handlingsplanen gjelder i perioden 1. januar 2003 – 31. desember 2005.

I tillegg har etaten også satt i verk særskilte tiltak for å øke antall kvinner i lederstillinger, blant annet:

- Skatteetatens mentorprogram, som videreføres i 2004.
- Kvinnelige nettverksgrupper. Disse har også i 2003 hatt en stor aktivitet. Her ble det bl.a. fokusert på erfaringsutveksling, kvinner og kompetanseutvikling, omstilling og endringsvilje.

Statistisk sentralbyrå

Likestilling er integrert i Statistisk sentralbyrås personalpolitikk, og virksomheten ønsker å rekruttere flere kvinnelige ledere.

Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral har en kvinneandel blant lederne på 65 pst., og likestilling er integrert i etatens personalpolitikk. Til tross for den høye kvinneandelen både i forhold til antall ansatte og i forhold til antallet kvinnelige ledere, vil karriere- og lønnsutvikling for kvinner overvåkes.

Senter for statlig økonomistyring

Senter for statlig økonomistyring ble opprettet 1. januar 2004. Det er en kvinneandel på 45 pst. i toppledelsen. 19 lederstillinger på mellomledernivå skal besettes innen utgangen av 2004.

4.3 Programkategori 00.30 Regjering

Statsministerens kontor

Statsministerens kontor har en høy andel kvinner i lederstillinger og i andre stillinger der det kreves høyere utdanning. Det er et mål å beholde denne kjønnsfordelingen. I enkelte andre stillingsgrupper vil det ved ledighet være et mål å rekruttere slik at kjønnsfordelingen blir jevnere. Kontoret legger vekt på å gi kvinner og menn samme mulighet til utvikling i oppgaver og kompetanse, og gjennom dette også samme mulighet til lønnsutvikling.

Kvinneandelen i den administrative staben ved Statsministerens kontor var ved utgangen av 2003 på 58 pst. Kvinneandelen i lederstillinger (embetsstillinger) var 57 pst. For alle stillinger tillagt lederansvar var kvinneandelen 50 pst.

Regjeringsadvokaten

Regjeringsadvokaten har utarbeidet en likestillingsplan med mål som skal fremme likebehandling av kjønn innen områder som bemanning, ledelse, faglige utfordringer, lønn, tilrettelegging for omsorgsplikter mv.

I 2003 var det 50 pst. kvinner i lederposisjoner. 29 pst. av de faste advokatene var kvinner. Det arbeides aktivt for å øke kvinneandelen blant advokatene. Regjeringsadvokaten er opptatt av å ha et lønnsystem som ikke forskjellsbehandler pga. kjønn. Det legges også vekt på at ansatte fedre skal kunne ta sin del av omsorg for barn, både gjennom utvidet fødselspermisjon og etter permisjonstiden.

5 Tilsagnsordninger

Tabell 5.1 Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo

	(i 1 000 kr)
	Tilsagn
Samlet ansvar per 1. januar 2003	4 572
Nye tilsagn i 2003	3 895
Utbetalinger i avsluttede bo i 2003 ¹	- 1 076
Frigitte tilsagn i 2003 ¹	- 2 623
Samlet ansvar per 31. desember 2003	4 768
Fullmakt til nye tilsagn i 2004	8 000
Fullmakt til nye tilsagn i 2005	8 000
Samlet fullmakt i 2005 for nye og gamle tilsagn	20 768

¹ Inkluderer tilsagn gitt over skatteregnskapet

For å sikre og følge opp krav i konkursbo som ledd i det offentlige innkrevingsarbeidet, ble det for 2004 gitt fullmakter til å stille nye, betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8 mill. kroner. Ved utgangen av 2003 forelå betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for ca. 4,8 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten er knyttet til kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Betinget tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling gis vanligvis når fortsatt bobehandling antas å kunne tilføre boet aktiva, men hvor det enkelte konkursbo ikke har økonomisk evne til å bære risikoen for kostnadene. I særlige tilfeller gis det betinget tilsagn når blant annet mistanke om økonomisk kriminalitet tilsier at konkursboet forfølger forholdet privatrettslig eller strafferettslig ved å overføre saken til påtalemyndigheten.

Konkursbo hvor tilsagnene er bortfalt fordi boene inngikk forlik eller fikk rettens medhold, ble ifølge opplysninger fra skattefogdkontorene tilført til sammen ca. 6,7 mill. kroner i 2002 (beløpet inkluderer tilsagn gitt over skatteregnskapet).

Dette er et klart høyere beløp enn de gitte tilsagn, og viser at behovet for en ordning som gjør konkursbo i stand til å forfølge mulige omstøtelige forhold mv., er til stede. Bostyrernes kjennskap til ordningen synes også å være økende. Ordningen er derfor med på å motvirke bevisst økonomisk tapping av virksomheter. I tillegg har det offentlige som kreditor fått bedre dekning ved at konkursbo har fått tilbakeført midler ut over de kostnader ordningen har påført staten.

Av så vel innfordringsmessige som allmennpreventive grunner anser Finansdepartementet ordningen som viktig. Ansvaret for å treffe avgjørelser om nye tilsagn ble i 1998 delegert til Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Ordningen foreslås videreført i 2005 ved at Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet gis fullmakt til å stille nye, betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8 mill. kroner innenfor en samlet fullmakt for nye og gamle tilsagn på 20,8 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak V.

Finansdepartementet vil på grunnlag av forventet behov foreta en nærmere fordeling mellom de to direktoratene.

6 Andre fullmakter

6.1 Uoppklarte differanser og feilføringer hos regnskapsførere og/eller i statsregnskapet

Det oppstår fra tid til annen differanser i regnskapet hos regnskapsførerne i staten. Enkelte av disse differansene blir ikke oppklart til tross for en betydelig innsats med å finne ut av hva de kan skyldes. Det kan også forekomme at beløp blir anvist og postert feil i statsregnskapet, og at feilen først oppdages etter at årsregnskapet er avsluttet.

Oppretting av slike feil ved motsatt postering i et senere års regnskap vil på grunn av ettårsprinsippet medføre at også senere års regnskap blir feil. Etter Finansdepartementets vurdering er det mest korrekt at uoppklarte differanser og andre feil korrigeres i statsregnskapet ved posteringer over konto for forskyvninger i balansen. Da vil disse posteringene ikke påvirke bevilgningsregnskapet det året korrigeringen gjøres. Det forutsettes at dette skjer etter posteringsanmodning fra vedkommende departement og i) etter at det som er mulig er gjort for å oppklare differansen og ii) når feilposteringen ikke kan korrigeres på annen måte.

Det må innhentes hjemmel fra Stortinget i den enkelte sak før posteringsanmodning kan sendes Finansdepartementet. For mindre beløp bør Finansdepartementet ha fullmakt.

Stortinget vedtok ved behandling av Innst. S. nr. 252 (1997-98), jf. St.prp. nr. 65 (1997-98), å gi Finansdepartementet slik fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 1998. Denne fullmakten har årlig blitt gjentatt i budsjettdokumentene. Det foreslås at Finansdepartementet gis samme fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 2005, jf. forslag til romertallsvedtak VI.

6.2 Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

6.2.1 Finansdepartementet

Finansdepartementet mottar refusjoner fra andre offentlige virksomheter som departementet samarbeider med. På grunn av usikkerhet om størrelsen på refusjonene ber Finansdepartementet om full-

makt til å overskride bevilgningen under kap. 1600, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4600, post 02 Diverse refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.

6.2.2 Skatteetaten

Skatteetaten har inntekter i forbindelse med salg av tjenester til andre statsinstitusjoner og kommuner, og tilfeldige inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1618, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4618, post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II.

6.2.3 Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå har en ekstern finansiert oppdragsvirksomhet (markedsoppdraget) i tillegg til statsoppdraget. Markedsoppdragsvirksomheten motsvares av tilsvarende inntekter og er spesifisert under utgiftskapittel 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, og under inntektskapittel 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Spesialoppdrag.

Det er knyttet usikkerhet til markedsoppdragets størrelse på det tidspunkt budsjetteringen foretas. På denne bakgrunn foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II. Det er en forutsetning at markedsoppdragsvirksomheten fortsatt skal utgjøre en begrenset del av den totale virksomheten.

6.2.4 Senter for statlig økonomistyring

Senter for statlig økonomistyring vil ha inntekter i forbindelse med utførelse av tjenester for andre statlige virksomheter og tilfeldige inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1631, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4631, post 01 Økonomitjenester, jf. forslag til romertallsvedtak II. Finansdepartementet ber om tilsvarende fullmakt til å overskride

bevilgningen under kap. 1631, postene 01 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4631, post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II.

6.2.5 Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral har utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for eksterne oppdragsgivere. I all hovedsak gjelder dette innkreving av misligholdt kringkastingsavgift. Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1634 Statens innkrevingsentral, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4634 Statens innkrevingsentral, post 02 Refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II

6.3 Fullmakt til å iverksette sikkerhetstiltak

Statsministerens kontor har ansvaret for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer, basert på den til enhver tid gjeldende trusselvurdering fra Den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste. Det er vanskelig å budsjettere tiltakene, og tiltakene vil også kunne endre seg i løpet av budsjettåret. Statsministerens kontor ber derfor om samtykke til å overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, for å iverksette de nødvendige

sikkerhetstiltakene, jf. forslag til romertallsvedtak III.

6.4 Endringer i reglementet for Folketrygdfondet

I St.meld. nr. 1 (2004-2005) Nasjonalbudsjettet 2005, er det i kap. 3.5 redegjort for forslag til endringer i reglementet for Folketrygdfondet. Endringsforslagene gjelder fondets adgang til plasseringer i unoterte aksjer. Det vises til stortingsmeldingen for nærmere omtale av forslagene.

Reglementet for Folketrygdfondet, § 5 annet ledd tre siste punktum lyder i dag slik:

”Innenfor rammen for aksjeplasseringer kan fondet delta i emisjoner i ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper som har søkt eller har konkrete planer om å søke om børsnotering. Selskapene skal være notert på den såkalte OTC-listen, som administreres av Norges Fondsmeglerforbund. Plassering i denne typer aksjer kan ikke overstige 2,5 pst. av rammen for aksjeplasseringer.”

Ovenstående foreslås erstattet av (endring i kursiv skrift):

”Innenfor rammen for aksjeplasseringer kan *fondets midler plasseres i ikke-børsnoterte aksjer* i norske selskaper som har søkt eller har konkrete planer om å søke børsnotering. Plassering i denne type aksjer kan ikke overstige 5 pst. av rammen for aksjeplasseringer.”

Det vises til forslag til romertallsvedtak VII.

7 Oversiktstabeller for budsjettet

7.1 Utgifter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
	Regjering				
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)	52 131	55 602	61 005	9,7
21	Statsrådet (jf. kap. 3021)	100 212	103 279	106 753	3,4
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)	40 099	44 309	46 797	5,6
	Sum kategori 00.30	192 442	203 190	214 555	5,6
	Stortinget og underliggende institusjoner				
41	Stortinget (jf. kap. 3041)	724 495	934 509	832 949	-10,9
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	3 241	3 900	4 000	2,6
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	33 187	33 082	36 059	9,0
44	Stortingets kontrollutvalg for etterrettings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	3 601	3 700	4 428	19,7
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	292 105	304 508	321 700	5,6
	Sum kategori 00.40	1 056 629	1 279 699	1 199 136	-6,3
	Sum programområde 00	1 249 071	1 482 889	1 413 691	-4,7
	Finansadministrasjon				
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	351 321	261 564	269 489	3,0
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	134 805	142 650	154 300	8,2
	Sum kategori 23.10	486 126	404 214	423 789	4,8
	Skatte- og avgiftsadministrasjon				
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	1 004 824	968 497	1 043 900	7,8
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)	3 823 539	3 335 131	3 595 900	7,8
	Sum kategori 23.20	4 828 363	4 303 628	4 639 800	7,8
	Offisiell statistikk				
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	520 303	470 085	486 900	3,6
	Sum kategori 23.30	520 303	470 085	486 900	3,6
	Andre formål				
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	14 961	13 157	13 700	4,1

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)		181 892	207 200	13,9
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	1 955 652	9 603 801	11 896 431	23,9
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	174 079	161 764	171 700	6,1
1637	EU-opplysning	2 000	2 000	2 000	0,0
	Sum kategori 23.40	2 146 692	9 962 614	12 291 031	23,4
	Sum programområde 23	7 981 484	15 140 541	17 841 520	17,8
	Statsgjeld, renter og avdrag mv.				
1650	Statsgjeld, renter m.m.	18 624 174	19 277 000	16 101 585	-16,5
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	4 804 275	42 992 900	500 211	-98,8
	Sum kategori 24.10	23 428 449	62 269 900	16 601 796	-73,3
	Statlige fordringer, avsetninger mv.				
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	10 000	10 000		-100,0
	Sum kategori 24.20	10 000	10 000		-100,0
	Sum programområde 24	23 438 449	62 279 900	16 601 796	-73,3
	Sum utgifter	32 669 004	78 903 330	35 857 007	-54,6

7.2 Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
	Regjering				
3020	Statsministerens kontor (jf. kap. 20)	308			
3021	Statsrådet (jf. kap. 21)	472			
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)	12 326	3 212	3 320	3,4
	Sum kategori 00.30	13 106	3 212	3 320	3,4
	Stortinget og underliggende institusjoner				
3041	Stortinget (jf. kap. 41)	8 349	15 570	13 894	-10,8
3043	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 43)	680			
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51)	11 240	1 800	1 500	-16,7
	Sum kategori 00.40	20 269	17 370	15 394	-11,4
	Sum programområde 00	33 375	20 582	18 714	-9,1
	Finansadministrasjon				
4600	Finansdepartementet (jf. kap. 1600)	12 018	9 860	12 719	29,0

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602)	123 702	142 650	154 300	8,2
	Sum kategori 23.10	135 720	152 510	167 019	9,5
	Skatte- og avgiftsadministrasjon				
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)	223 182	230 202	220 000	-4,4
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618)	345 880	44 864	58 600	30,6
	Sum kategori 23.20	569 062	275 066	278 600	1,3
	Offisiell statistikk				
4620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)	152 471	120 340	122 200	1,5
	Sum kategori 23.30	152 471	120 340	122 200	1,5
	Andre formål				
4631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)		13 400	13 000	-3,0
4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)	1 050 990	1 201 094	1 347 700	12,2
	Sum kategori 23.40	1 050 990	1 214 494	1 360 700	12,0
	Sum programområde 23	1 908 243	1 762 410	1 928 519	9,4
	Statlige fordringer, avsetninger mv.				
5341	Avdrag på utestående fordringer	7 223	19 191	13 569	-29,3
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	1 835 386	2 810 100	2 654 140	-5,5
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	63 589	64 000	64 000	0,0
	Sum kategori 24.20	1 906 198	2 893 291	2 731 709	-5,6
	Sum programområde 24	1 906 198	2 893 291	2 731 709	-5,6
	Sum inntekter	3 847 816	4 676 283	4 678 942	0,1

7.3 Bruk av stikkordet "kan overføres"

Under Finansdepartementet blir stikkordet foreslått knyttet til disse postene utenom postgruppe 30-49:

Kap.	Post	Betegnelse	Overført til 2004	Forslag 2005
1600	21	Spesielle driftsutgifter	9 021	32 000
1618	22	Større IT-prosjekter	74 831	151 300
1630	21	Spesielle driftsutgifter	10 443	13 700
1631	21	Spesielle driftsutgifter	-	24 200

Overførbare bevilgninger på Finansdepartementets område er knyttet til prosjekter og ordnin-

ger som går over flere år og hvor det kan være en viss usikkerhet om framdriften.

7.4 Årsverksanslag per 1. mars 2004 på Finansdepartementets område

Kap.	Betegnelse	Per 1. mars 2003	Per 1. mars 2004
20	Statsministerens kontor	50	52
21	Statsrådet	75	76
24	Regjeringsadvokaten	44	41
Sum	Regjering	169	169
41	Stortinget	364	386
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	4	4
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	39	39
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	1	1
51	Riksrevisjonen	457	451
Sum	Stortinget og underliggende institusjoner	865	881
Sum	Programområde 00	1 034	1 050
1600	Finansdepartementet	280	278
1602	Kredittilsynet	171	175
Sum	Finansadministrasjon	451	453
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 689	1 702
1618	Skatteetaten	6 289	5 958
Sum	Skatte- og avgiftsadministrasjon	7 970	7 660
1620	Statistisk sentralbyrå	871	874
Sum	Offisiell statistikk	871	874
1631	Senter for statlig økonomistyring	-	212
1634	Statens innkrevingssentral	252	273
Sum	Andre formål	252	485
Sum	Programområde 23	9 544	9 472
	Totalt	10 578	10 522

Del II
Budsjettforslaget for 2005

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner

Programkategori 00.30 Regjering

Utgifter under programkategori 00.30 fordelt på kapitler:

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)	52 131	55 602	61 005	9,7
21	Statsrådet (jf. kap. 3021)	100 212	103 279	106 753	3,4
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)	40 099	44 309	46 797	5,6
	Sum kategori 00.30	192 442	203 190	214 555	5,6

Kap. 20 Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)

					(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	
01	Driftsutgifter	52 131	55 602	61 005	
	Sum kap. 20	52 131	55 602	61 005	

Bevilgningen under kap. 20 Statsministerens kontor dekker ordinære driftsutgifter for Statsministerens kontor.

Post 01 Driftsutgifter

Den foreslåtte rammen inkluderer en økning for å skifte ut kontorets it-system og styrke kontorets kommunikasjons- og beredskapssystemer.

Kap. 3020 Statsministerens kontor (jf. kap. 20)

					(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	160			
18	Refusjon av sykepenger	148			
	Sum kap. 3020	308			

Kap. 21 Statsrådet (jf. kap. 3021)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	100 212	103 279	106 753
	Sum kap. 21	100 212	103 279	106 753

Bevilgningen under kap. 21 Statsrådet skal dekke lønnsutgifter til regjeringen, statssekretærene og de politiske rådgiverne, og utgifter til hjemreise, husleie og diett når vedkommende har utgifter til dobbel husholdning. Videre dekker bevilgningen generelle driftsutgifter for den politiske ledelse i departementene, herunder utgifter til tjenestereiser og alle driftsutgifter forbundet med regjeringens biltjeneste.

Post 01 Driftsutgifter

Den foreslåtte rammen inkluderer blant annet en økning for å styrke regjeringens kommunikasjons- og beredskapssystemer. Det foreslås videre at Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2005 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer, jf. forslag til romertallsvedtak III.

Kap. 3021 Statsrådet (jf. kap. 21)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	322		
18	Refusjon av sykepenger	150		
	Sum kap. 3021	472		

Kap. 24 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	36 467	38 197	40 477
21	Spesielle driftsutgifter	3 632	6 112	6 320
	Sum kap. 24	40 099	44 309	46 797

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter ved Regjeringsadvokatembetet. Den foreslåtte rammen inkluderer en mindre styrking av driftsbudsjettet for blant annet å styrke it-sikkerheten ved embetet.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke prosesskostnader og kostnader til leie av advokater. Posten blir også benyttet til oppdrag som Regjeringsadvokaten påtar seg, jf. kap. 3024, post 03 Oppdrag.

Kap. 3024 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Erstatning for utgifter i rettssaker	10 156	2 694	2 785
03	Oppdrag	1 286	518	535
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	850		
18	Refusjon av sykepenger	34		
	Sum kap. 3024	12 326	3 212	3 320

Post 01 Erstatning for utgifter i rettssaker

Inntektsforslaget dekker inntekter som følge av at staten tilkjennes saksomkostninger i sivile saker. Bevilgningsforslaget er noe usikkert.

Post 03 Oppdrag

Posten skal dekke inntekter fra oppdrag som Regjeringsadvokaten tar på seg, blant annet for statsforetakene, jf. kap. 24, post 21.

Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner

Utgifter under programkategori 00.40 fordelt på kapitler:

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
41	Stortinget (jf. kap. 3041)	724 495	934 509	832 949	-10,9
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	3 241	3 900	4 000	2,6
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	33 187	33 082	36 059	9,0
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	3 601	3 700	4 428	19,7
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	292 105	304 508	321 700	5,6
	Sum kategori 00.40	1 056 629	1 279 699	1 199 136	-6,3

Programkategorien omfatter lønns- og driftsutgifter til Stortinget, Forsvarets ombudsmannsnemnd, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-

overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Riksrevisjonen. Forslaget er i samsvar med forslag oversendt fra Stortingets administrasjon.

Kap. 41 Stortinget (jf. kap. 3041)

					(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	500 987	573 330	591 446	
21	Spesielle driftsutgifter	5 592	8 000		
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	4 716		11 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	127 868	258 848	127 288	
70	Tilskudd til partigruppene	85 332	94 331	103 215	
	Sum kap. 41	724 495	934 509	832 949	

Hovedoppgaver og organisasjon

Stortingets administrasjon har som hovedoppgave å bistå Stortinget i dets konstitusjonelle og admi-

nistrative gjøremål, slik disse er nedfelt i Grunnloven, lov, stortingsvedtak og gjennom konstitusjonell praksis, og ellers på best mulig måte å legge

forholdene til rette for stortingsrepresentantenes utøvelse av sine oppgaver.

Budsjettet omfatter den parlamentariske virksomheten i vid forstand, medregnet Stortingets deltakelse i internasjonale parlamentarikerforsamlinger, øvrige reiser og stortingsrepresentantenes godtgjørelser. Budsjettet omfatter også den administrative drift av Stortinget.

Stortingets direktør er Stortingets øverste administrative leder og direkte underlagt Stortingets presidentskap. Administrasjonen er organisert i et konstitusjonelt kontor og fire avdelinger: Drifts- og serviceavdelingen, Forvaltningsavdelingen, Informasjons- og dokumentasjonsavdelingen og Internasjonal avdeling.

Rapport 2003

Stortinget har hatt 104 møter, Odelstinget 44 og Lagtinget 14 møter i 2003. Det er behandlet til sammen 443 stortings-, odelstings- og budsjettinnstillinger. I tillegg er det behandlet 400 private forslag (dokument 8), odelstings- og stortingsmeldinger, odelstings- og stortingsproposisjoner, og 1 401 spørsmål er besvart.

Store utbyggings- og ombyggingsprosjekter har pågått gjennom hele 2003. Dette gjelder komitéhuset, nybygget under Wessels plass med blant annet nytt lærings- og opplevelsessenter, Tollbugt. 31 og ombygging av Stortingskvartalet.

Budsjett 2005

Det er en nedgang i budsjettforslaget for 2005 i forhold til 2004, mest som følge av at byggeaktiviteten kulminerer i 2004. Kapittel 41 blir ikke tilført midler fra den sentrale lønnsreserven i staten, og det må følgelig legges inn en viss lønnsreserve i budsjettet.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 70

Posten omfatter lønn og godtgjørelser for stortingsrepresentanter og ansatte, og utgifter til Stortingets kjøp av varer og tjenester. Posten omfatter også utgifter til reiser og deltakelse i faste internasjonale parlamentarikerforsamlinger. Utgifter til trykking av Stortingets publikasjoner, drift av Stortingets bibliotek og arkiv, samt vedlikehold og drift av bygninger og Stortingets leiligheter inngår i denne posten. Det er ikke fremmet forslag om nye stillinger for 2005.

Økningen skyldes blant annet ekstrakostnader i forbindelse med leie og drift av nye lokaler, stortingsvalg, sikkerhetstiltak, samt kostnader til arrangementer i forbindelse med 100-årsmarkeringen for unionsoppløsningen.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

30. januar 2003 ble granskningskommissjonen for Mehamn-ulykken opprettet. Fristen for avgivelse av rapport er satt til 31. desember 2004. Det er derfor ikke satt av penger på denne posten for 2005.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Her budsjetteres kjøp av teknisk utstyr, fornyelse og videreutbygging av Stortingets edb-anlegg, kjøp av kunst, ombyggingsarbeider og større vedlikeholdsarbeider mv. i stortingsbygningene. De omfattende byggearbeidene vil bli avsluttet i løpet av 2005.

Post 70 Tilskudd til partigruppene

Posten omfatter Stortingets tilskudd til partienes gruppesekretariater. Tilskuddet til hver stortingsgruppe avhenger av partiets representasjon på Stortinget. Det gis et fast, felles grunntilskudd til hver partigruppe samt et tillegg per stortingsrepresentant.

Kap. 3041 Stortinget (jf. kap. 41)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Salgsinntekter	30	6 552	6 662
03	Leieinntekter	4 219	2 018	2 232
40	Salg av leiligheter	4 100	7 000	5 000
	Sum kap. 3041	8 349	15 570	13 894

Under dette kapitlet budsjetteres blant annet salgsinntekter og leieinntekter. Salgsinntektene kommer stort sett fra kafeteriaene.

Kap. 42 Forsvarets ombudsmannsnemnd

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	3 241	3 900	4 000
	Sum kap. 42	3 241	3 900	4 000

Hovedoppgaver

Nemnda skal bidra til å sikre de allmenne retteligheter for Forsvarets personell, og ved sitt arbeid også søke å medvirke til å effektivisere Forsvaret. Nemndas formann benevnes som Ombudsmannen for Forsvaret. Personellet i Forsvaret kan bringe inn alle typer saker for Ombudsmannen, dersom de mener seg urettmessig behandlet av Forsvarets ordinære forvaltningsorganer. Saker av prinsipiell karakter, eller som har allmenn interesse, forelegges nemnda etter forberedelse av Ombudsmannen.

Stortingets forsvarskomiteé, Forsvarsministeren og Forsvarssjefen kan forelegge saker for nemnda til uttalelse.

Som ledd i tilsynet med tjenesteforholdene i Forsvaret foretar Ombudsmannsnemnda rutinemessige befaringer. Medlemmer av Forsvarets ombudsmannsnemnd er også medlemmer av Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige. Også utgifter vedrørende sistnevnte nemnd dekkes over kap. 42.

Rapport 2003

Ved utgangen av hvert år sender Ombudsmannsnemnda rapport om sin virksomhet til Stortinget (Dok. nr. 5). Gjenpart av rapporten sendes Forsvarsdepartementet. Nemnda kan også, når den finner det ønskelig, sende rapport til Stortinget om enkeltsaker i årets løp.

Av nemndas rapport for 2003 fremgår at det samlede antall journalførte klager er noe lavere enn tidligere år, 76 i 2003 mot 101 i 2002.

Klagesakene knytter seg i hovedsak til spørsmål vedrørende utsettelse av førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste og HV-øvelser. Det registreres også stadige klager vedrørende økonomiske ytelser som bostøtte, sosial stønad, erstatninger mv.

Ved sine befaringer ved de militære avdelinger landet over søker Ombudsmannsnemnda å bidra til en stadig bedring av tjenesteforholdene i Forsvaret. Ombudsmannsnemnda har i 2003 også hatt befaringsreise ved de norske avdelingene i Kosovo. Nemnda har uttalt tilfredshet med Forsvarsdepartementets oppfølging av befaringsrapportene. Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige sender rapport til Stortinget hvert fjerde år.

Budsjett 2005

Budsjettforslaget er basert på samme virksomhetsnivå som i 2004. Det er budsjettert med anskaffelse

og drift av datautstyr FIS BASIS som er en del av Forsvarets informasjonssystem.

Kap. 43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	33 187	33 082	36 059
	Sum kap. 43	33 187	33 082	36 059

Hovedoppgaver

Bestemmelser om Stortingets ombudsmann er gitt i lov av 22. juni 1962, sist endret 16. januar 2004, og i Stortingets instruks for Ombudsmannen av 19. februar 1980, sist endret 2. desember 2003.

Sivilombudsmannen skal, som Stortingets til-litsmann, både bidra til at menneskerettighetene respekteres og føre kontroll med at det i den offentlige forvaltning ikke blir begått urett mot den enkelte borger. Disse oppgavene ivaretas først og fremst gjennom undersøkelser og behandling av klager fra enkeltpersoner. Ombudsmannen tar imidlertid også opp saker på eget initiativ, og han foretar inspeksjoner og besøk i forvaltningen, fengsler, psykiatriske sykehus og andre lukkede institusjoner. Ved siden av å informere og orientere om ombudsmannens virksomhet, tar besøkene/inspeksjonene sikte på å skaffe ombudsmannen og hans medarbeidere bedre kjennskap til forholdene i forvaltningen og ved institusjonene.

Rapport 2003

Ombudsmannens årsmelding for 2003 ble overlevert Stortinget 3. mars 2004. Meldingen er inntatt i Dok. nr. 4 for 2003-2004. Klagetallet holder seg noenlunde stabilt på over 2 000 i året.

Mål/budsjett 2005

For å styrke og effektivisere kontrollen med forvaltningens saksbehandling og rettsanvendelser, er det ønskelig for ombudsmannen å stadig finne fram til forenklede metoder i sine undersøkelser omkring saksbehandlingsrutiner og praksis. Ombudsmannen ser det som nødvendig og ønskelig å kunne øke omfanget av utadrettede tiltak. I tillegg øker kompleksiteten i sakene, og på denne bakgrunn er det foreslått to nye stillinger fra 2005.

Kap. 3043 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 43)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	680		
	Sum kap. 3043	680		

Kap. 44 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	3 601	3 700	4 428
	Sum kap. 44	3 601	3 700	4 428

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) er et permanent utvalg, opprettet i 1996. Utvalget har syv medlemmer som alle er valgt for fem år. I budsjettproposisjonen for 1996 er det redegjort nærmere for opprettelsen av utvalget.

Hovedoppgaver

EOS-utvalget skal kontrollere både den sivile overvåkingstjenesten, den militære etterretningstjenesten og sikkerhetstjenesten (EOS-tjenestene). Kontrollutvalgets oppgaver er å føre regelmessig tilsyn med den virksomhet som tjenestene utfører, undersøke alle klager og på eget initiativ ta opp saker og forhold som utvalget ut fra formålet finner det riktig å behandle. Hovedformålet er å ivareta den enkeltes rettssikkerhet.

Det avgis årlig melding til Stortinget om utvalgets virksomhet, og ellers gis det innberetning ved behov.

Rapport 2003

Stortingets kontrollutvalg (EOS-utvalget) har i 2003 gjennomført 24 inspeksjoner av ulike etater

og avdelinger. Det er avholdt 19 interne arbeidsmøter. Videre er det gjennomført 4 inspeksjonsreiser. Det har i 2003 innkommet 22 klagesaker til utvalget, og utvalget har tatt opp 10 saker av eget tiltak. Nærmere opplysninger om virksomheten er gitt i utvalgets årsmelding (Dok. nr. 15 for 2003-2004).

Budsjett 2005

Posten dekker godtgjørelse for utvalgets medlemmer og honorar til sakkyndige og andre bistandspersoner. Posten har hittil dekket lønnsutgifter for én kontormedarbeider, men for å få utført sine kontrolloppgaver med den kvalitet som er ønskelig, har utvalget bedt om en ny stilling som juridisk fagperson fra 2005. Sekretariatslederen er fra og med 1997 tilknyttet Sivilombudsmannens organisasjon, og lønnsutgiftene dekkes under kap. 43. Posten dekker videre kontorutgifter, reiseutgifter for utvalgets medlemmer og sekretariat, lokalleie mv. Enkelte fellestjenester, som regnskapsføring mv., blir utført av Stortingets administrasjon.

Kap. 51 Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	292 105	304 508	321 700
	Sum kap. 51	292 105	304 508	321 700

Hovedoppgaver og organisering

Riksrevisjonens oppgaver følger av Grunnloven § 75 k og lov og instruks for Riksrevisjonen vedtatt våren 2004. Lov og instruks erstatter lov om statens revisjonsvesen av 1918 og tidligere instruks vedtatt av Stortinget. Ny lov og instruks trådte i

kraft fra 1. juli 2004. Riksrevisjonen er Stortingets revisjons- og kontrollorgan. Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og veiledning bidra til at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte, og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Riksrevisjonen har blant annet i oppgave å:

- foreta revisjon av statsregnskapet og alle regnskaper avlagt av statlige virksomheter og andre myndigheter som er regnskapspliktig til staten, herunder forvaltningsbedrifter, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, statlige fond og andre organer eller virksomheter der dette er fastsatt i særlig lov (regnskapsrevisjon)
- kontrollere forvaltningen av statens interesser i selskaper m.m.
- gjennomføre systematisk undersøkelse av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra Stortingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- gjennom revisjon bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil
- veilede forvaltningen for å forebygge fremtidige feil og mangler

Det skjer betydelige endringer i forvaltningen med blant annet endrede tilknytningsformer for statlige oppgaver. Dette medfører også endringer i Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen. Utviklingen går i retning av et klarere skille mellom politikk, forvaltning og tjenesteyting. En rekke omorganiseringer er gjennomført de siste årene. Når statlige virksomheter omorganiseres, må Riksrevisjonens kontroll tilpasses. Ved fristilling øker omfanget av andre kontrollformer som selskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

Ved behandling av Ot.prp. nr. 70 (2002-2003), jf. Innst. O. nr. 19 (2003-2004) vedtok Stortinget endringer i lov om kommuner og fylkeskommuner (kommunal revisjon). Som følge av den vedtatte konkurranseutsettingen av kommunal revisjon har staten overtatt oppgavene med revisjon og kontroll av kommunenes skatteoppkreverfunksjon i sin helhet. Den nye ordningen har gitt økte oppgaver for skatteetaten og Riksrevisjonen. I forbindelse med overtakelsen av revisjonen har Riksrevisjonen opprettet en ny seksjon fra 1. juli 2004.

Riksrevisjonen ledes av et kollegium som består av fem riksrevisorer valgt av Stortinget for en periode på fire år. Riksrevisjonen er organisert med revisjonsråd, en administrasjonsavdeling, fire regnskapsrevisjonsavdelinger og to forvaltningsrevisjonsavdelinger. Selskapskontrollen er organisert sammen med forvaltningsrevisjonen.

Rapport 2003

Riksrevisjonen har i 2003 oversendt Stortinget følgende dokumenter:

- Dokument nr. 1 (2002-2003), antegnelser til statsregnskapet for 2002 og enkelte andre saker

- Dokument nr. 2 (2002-2003), melding om Riksrevisjonens virksomhet i 2002
- Dokument nr. 3-serien, resultatene av gjennomførte forvaltningsrevisjoner, selskapskontrollen og enkelte andre saker (9 dokumenter)

I Dokument nr. 2 (2003-2004) har Riksrevisjonen orientert om virksomheten i 2003. Nye reformer, en stadig raskere IKT-utvikling, samt et stadig mer komplekst trusselbilde med hensyn til økonomisk kriminalitet krever høy grad av revisjons- og kontrollfaglig profesjonalitet.

Det arbeides kontinuerlig med den revisjonsfaglige utviklingen. Det er etablert egne seksjoner med ansvar for metodeutvikling både for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Et prosessorientert IT-revisjonsverktøy som ble tatt i bruk i 2002, er under løpende utvikling.

Det er satset bevisst på kompetanseutvikling og rekruttering av medarbeidere med høy faglig kompetanse. Andelen av medarbeidere med høyere utdanning har økt.

Riksrevisjonen utfører flere internasjonale revisjonsoppdrag. Sammen med øvrig internasjonal virksomhet bidrar dette til revisjonsfaglig utvikling og kompetanseheving.

Alle dokumenter som sendes Stortinget, administrative rapporter og annen informasjon om Riksrevisjonen er tilgjengelig på Internett. Det samme er Riksrevisjonens offentlige journal.

Mål og budsjett for 2005

Riksrevisjonens hovedmål er å gjennomføre en målrettet og forsvarlig revisjon og være et effektivt revisjons- og kontrollorgan for Stortinget. Det viktigste fundamentet er godt kvalifiserte medarbeidere. Riksrevisjonen må derfor rekruttere og beholde medarbeidere med et høyt faglig nivå, og bevisst videreutvikle medarbeidernes kompetanse. Budsjettet tar utgangspunkt i full bemanning. På noen områder, som IKT-utvikling og i enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekter, vil det være nødvendig å engasjere ekstern spisskompetanse.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og utgifter til Riksrevisjonens kjøp av varer og tjenester. Riksrevisjonen vil fortsatt satse på videreutvikling av IT-basert revisjonsstøtteverktøy og informasjonssikkerhet. Bruk av nettjenester, reiser i forbindelse med revisjonsaktiviteter og Riksrevisjonens internasjonale engasjement, er store underposter på vare- og tjenestebudsjettet.

Kap. 3051 Riksrevisjonen (jf. kap. 51)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Refusjon innland	851	1 000	900
02	Refusjon utland	258	800	600
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	3 918		
18	Refusjon av sykepenger	6 213		
	Sum kap. 3051	11 240	1 800	1 500

Riksrevisjonen vil motta refusjoner i forbindelse med inngått leieavtale med IDI-sekretariatet og oppdrag i utlandet. Riksrevisjonen vil også

motta refusjon for lønnsutgifter i forbindelse med en tilsatt som har fått et doktorgradstipendiat.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programkategori 23.10 Finansadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.10 fordelt på kapitler:

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	351 321	261 564	269 489	3,0
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	134 805	142 650	154 300	8,2
	Sum kategori 23.10	486 126	404 214	423 789	4,8

Kap. 1600 Finansdepartementet (jf. kap. 4600)

					(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	
01	Driftsutgifter	219 088	226 434	225 770	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 109	25 270	32 000	
50	Overføring fra Finansmarkedsfondet	11	9 860		
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet			11 719	
90	Finansmarkedsfond	111 113			
	Sum kap. 1600	351 321	261 564	269 489	

Hovedoppgaver

Finansdepartementets arbeidsoppgaver kan deles opp i fire hovedområder:

- Samordning av den økonomiske politikken, som omfatter:
 - overvåke og analysere den økonomiske utviklingen i et kort, et mellomlangt og et langsiktig perspektiv
 - generell finanspolitikk
 - penge- og valutakurspolitikk
 - inntekts- og fordelingspolitikk
 - strukturpolitikk, herunder funksjonsmåten til arbeidsmarkedet og produktmarkedene
 - internasjonalt økonomisk samarbeid
 - statlig fordrings-, fonds- og gjeldsforvaltning

- offisiell statistikk, herunder overordnet styring av Statistisk sentralbyrå
- Arbeidet med statsbudsjettet, som omfatter:
 - statsbudsjettets utgiftsside, herunder statsbankene, og inntekter under de enkelte fagdepartementene
 - effektivitet og ressursbruk i statsforvaltningen og økonomiske og administrative virkninger av offentlige utgifter
 - forvaltning og utvikling av regelverk for økonomistyring i statsforvaltningen, tiltak for å tilrettelegge for økonomistyringen i virksomhetene og overordnet styring av Senter for statlig økonomistyring

- saker fra fagdepartementene med økonomiske og administrative konsekvenser
3. Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet, som omfatter:
- skatte- og avgiftsforslag som ledd i den samlede finanspolitikken
 - regelverksutvikling for skatter, avgifter og toll
 - skatte- og avgiftssystemenes virkninger på det offentlige inntekter, ressursutnyttelsen i økonomien og fordelingsvirkninger
 - overordnet styring av skatteetaten, toll- og avgiftsetaten og Statens innkrevingsentral
 - internasjonalt samarbeid på skatte-, toll- og avgiftsområdet
4. Arbeidet med finansmarkedsspørsmål, som omfatter utforming av regelverk for og overvåking av:
- finansinstitusjonene, herunder banker, øvrige kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, eiendomsmeglere mv.
 - verdipapirmarkedet, autoriserte markedsplasser og børs
 - struktur- og konkurransepolitikk for finansmarkedet
 - regnskaps- og revisjonslovgivning
 - overordnet styring av Kredittilsynet

Rapport

Økonomisk politikk og forvaltning av statens gjeld og finansielle aktiva

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk er en av Finansdepartementets hovedoppgaver. Politikken og de analyser den bygger på, gis en bred omtale i de løpende budsjettdokumentene til Stortinget. I 2004 vil en gå nærmere inn på økonomisk-politiske utfordringer i et langsiktig perspektiv i form av en egen stortingsmelding, Perspektivmeldingen. Analyser av langsiktige utviklingstrekk og hvilke krav disse stiller til den økonomiske politikken, vil stå sentralt. Retningslinjene for bruken av oljeinntekter (handlingsregelen) ble gjort gjeldende fra og med 2002-budsjettet. Departementet arbeider også fortløpende med forvaltning av statens gjeld og finansielle aktiva, herunder oppfølging av Statens petroleumsfond. I løpet av 2004 vil det bli etablert nye etiske retningslinjer for Petroleumsfondet.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for effektiv ressursbruk i statsforvaltningen. Dette iva-

retas blant annet ved å fastsette og forvalte felles prinsipper og normer for økonomistyring i staten (økonomiregelverket mv.) og ved ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter.

Departementet avsluttet i 2003 arbeidet med å revidere økonomiregelverket i staten, som ble fastsatt 12. desember 2003 etter en forutgående høringsrunde. Arbeidet i 2003 omfattet også forbedrelse og planlegging av blant annet flere regionale seminarer om det reviderte Reglement for økonomistyring i staten og de nye Bestemmelser om økonomistyring i staten, som ble gjennomført i løpet av 1. kvartal 2004. Videre har arbeidet i 2003 blant annet omfattet nye rammeavtaler med tre nasjonale banker og en internasjonal bank om betalingsformidlings- og kontoholdstjenester for staten, revisjon av en veiledning i etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, og utvikling av et metodedokument i evaluering i tråd med bestemmelsene om økonomistyring i staten.

Finansdepartementet samordnet eksisterende funksjoner innenfor statlig økonomistyring i én virksomhet under Finansdepartementet fra 1.1.2004, etter en omfattende forutgående planleggings- og forberedelsesprosess. Formålet med samordningen er å styrke den statlige økonomistyringen og forbedre ressursutnyttelsen på området. Det vises til nærmere omtale under kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring og pkt. 2.3 i del I.

Statsbudsjettutvalget, som vurderte innføring av flerårige budsjetter og overgang fra føring av statsregnskapet/-budsjettet etter kontant- til periodiseringsprinsippet, avgav sin innstilling i januar 2003. Utvalgets rapport "Hva koster det? – Bedre budsjettering og regnskapsføring i staten" (NOU 2003: 6) ble sendt på høring, og det ble satt ned en intern arbeidsgruppe som vurderte forslagene. Med bakgrunn i dette arbeidet og de innsendte høringsuttalelsene, la Regjeringen fram sine foreløpige vurderinger i St.prp. nr. 1, budsjettforslaget for 2004. Regjeringen anbefalte der at periodiseringsprinsippet bør tas i bruk i statlig regnskapsføring i det omfang og i den utforming som er tjenlig ut fra en samlet vurdering av nytte og kostnader. Regjeringen la opp til å vurdere bruk og innføring av periodiseringsprinsippet skrittvis, i første omgang på virksomhetsnivå. Det ble også lagt til grunn at bevilgningsvedtakene fortsatt baseres på kontantprinsippet. Videre la Regjeringen opp til at det fra og med budsjettforslaget for 2005 skulle presenteres helhetlige budsjettframskrivninger for tre år utover budsjettforslaget. Forslagene fikk støtte i Stortinget, og det videre arbeidet med prosjektene fortsatte i Finansdepartementet høsten

2003 og i 2004. Det vises til nærmere omtale under pkt. 2.4 i del I.

Skatte- og avgiftsområdet

Regjeringen la 26. mars 2004 fram St.meld. nr. 29 (2003-2004) Om skattereform, med forslag til reform av skattesystemet. Regjeringens forslag til skattereform omfatter bl.a. en tilnærming av skatten på arbeid og kapital, nedtrapping av formuesskatten med sikte på avvikling, og erstatning av delingsmodellen med økt skatt på eieravkastning (aksjonærmodellen og skjermingsmodellen) og avvikling av fordelsskatten på egen bolig og fritidseiendom. Det ble også foreslått innført skattefritak for aksjegevinster og -utbytte innen selskapssektoren. På bakgrunn av meldingen og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 232 (2003-2004), fremmes en rekke forslag til endringer i skattelovgivningen i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer.

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2004 ba Stortinget Regjeringen om å notisere til EFTAs overvåkningsorgan, ESA, et forslag som viderefører den tidligere ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift for bransjer som ikke er i konkurranse med virksomhet i andre EØS-land. Finansdepartementet notiserte 23. april 2004 et forslag om gjeninnføring av det tidligere systemet med differensiert arbeidsgiveravgift for enkelte bransjer.

På bakgrunn av henvendelser fra bl.a. Sivilombudsmannen, ble det i november 2003 nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere behovet for endringer i beskatningen av firmabiler og yrkesbiler, herunder spesielt metoden for beregning av den skattepliktige fordel. Arbeidsgruppens rapport forelå i januar 2004. Rapporten har vært på bred høring. Regjeringen fremmer nå forslag til endringer i regelverket med virkning fra inntektsåret 2005. Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer og St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Finansdepartementet har i samarbeid med Olje- og energidepartementet vurdert enkelte sider ved de konsesjonsbaserte ordningene og skattereglene for kraftnæringen. Et høringsnotat med forslag til en rekke endringer ble framlagt i juni 2003. Etter forslag i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004), kapittel 10, ble det vedtatt endringer i skattereglene for kraftforetak. Det ble innført fritak fra gevinstbeskatning ved realisasjon av særskilte driftsmidler i kraftanlegg og fallrettigheter eller andel i slike, grensen for fastsettelse av grunnrenteinntekt og naturressursskatt ble hevet, gjeldsbe-

grensningsregelen for offentlig eide kraftforetak ble opphevet, det ble innført sentral likning av kraftforetak og det ble gjort endringer i reglene om eiendomskatt.

EFTAs overvåkningsorgan, ESA, har i brev av 30. juni 2004 truffet vedtak om at industriens fritak for el-avgift i perioden 6. februar - 31. desember 2003 anses som ulovlig støtte. Det vises til nærmere omtale i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Avgiften ble endret fra 1. januar 2004 slik at all næringsvirksomhet ble midlertidig fritatt. Fra 1. juli 2004 er det innført et nytt el-avgiftssystem. Det nye systemet er godkjent av ESA.

Utvalget som har vurdert differensiert el-avgift for husholdningene avgav sin rapport til Finansdepartementet 30. mars 2004, jf. NOU 2004: 8. Utvalget frarådte enstemmig innføring av differensiert el-avgift. Utvalgsrapporten har vært på høring.

Departementet fremmer nå forslag om opphevelse av spritloven av 1954, med avvikling av monopolordningen for innførsel og handel med teknisk sprit. Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 - lovendringer. Forslaget er siste ledd i et større arbeid for å modernisere lovverket på Finansdepartementets område, knyttet til alkohol og teknisk sprit.

Finansdepartementet sendte i juli 2003 et forslag til ny skatteinnkrevingslov på høring med høringsfrist i november 2003. Dette lovarbeidet inkluderer en revisjon av skattebetalingsloven, men vil også omfatte tilsvarende regler for andre skatte- og avgiftskrav som Finansdepartementet har regelverksansvaret for. Finansdepartementet har i 2004 arbeidet med oppfølging av høringsuttalelsene, og tar sikte på å legge fram forslag til ny skattebetalingslov i løpet av året, med sikte på lovvedtak i Stortinget i 2005.

Finansdepartementet fremmer forslag til lov- og forskriftsendringer vedrørende dokumentavgift m.m. Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer. Endringene gjelder betalingsordningen for dokumentavgiften når Statens kartverk overtar ansvaret for tinglysing av dokumenter som gjelder fast eiendom. Avgiften blir foreslått lagt om fra forskuddsvis til etterskuddsvis betaling.

I Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) fremmet departementet forslag om nye regler for årssyklus for likning av næringsdrivende. Lovforslaget ble sanksjonert 12. desember 2003, og lovendringen ble gitt virkning fra og med inntektsåret 2004.

Finansdepartementet startet i 2002 et arbeid med å evaluere reglene om offentlige skattelister. I Innst. S. nr. 14 (2002-2003) ble Regjeringen bedt om å gjennomføre evalueringen og vurdere ulike

interessenters behov for informasjon. Høringsnotat ble sendt ut i juni 2003. I Ot.prp. nr. 34 (2003-2004) ble det fremmet forslag om innstramminger i reglene om offentliggjøringen av skattemessige. Reglene ble vedtatt våren 2004.

Som ledd i evalueringen av RISK-reglene ble det besluttet å utrede mulighetene for å etablere et aksjonærregister, som danner grunnlag for maskinell beregning av skattemessig inngangsverdi for aksjer. Høringsnotat med forslag til nødvendige lovendringer for å kunne etablere aksjonærregisteret ble sendt ut i april 2003. Nye regler om rapporteringsplikt for selskaper som er omfattet av RISK-reglene ble fremmet i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004). Reglene ble vedtatt i desember 2003. Aksjonærregisteret ble satt i drift fra 1. januar 2004. Dette gjør det enklere for aksjonærene å forholde seg til reglene om gevinstberegning av aksjer. Aksjonærregisteret er nærmere omtalt under programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon i del II.

I Ot.prp. nr. 34 (2003-2004) fremmet departementet forslag til endring av reglene om bankenes opplysningsplikt overfor skatte- og avgiftsmyndighetene. Lovendringen ble sanksjonert 28. mai 2004 og gitt virkning fra og med inntektsåret 2004.

I Ot.prp. nr. 34 (2003-2004) fremmet departementet forslag om å innføre regler om skatteoppkrevernes innhentning av kontrollopplysninger om navngitt arbeidsgiver eller andre navngitte personer fra tredjemann, uten hinder av taushetsplikt. Lovendringen ble sanksjonert 28. mai 2004 og trådte i kraft straks.

I Ot.prp. nr. 35 (2003-2004) fremmet departementet forslag til lov om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven). Loven ble sanksjonert 28. mai 2004 og trer i kraft 1. januar 2005.

I Ot.prp. nr. 77 (2003-2004), fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet, ble det foreslått endringer i ligningslovens § 6-10 for å utvide rapporteringsplikten til Sentralskattekontoret for utenlandssaker til å gjelde alle utenlandske arbeidstakere. Lovforslaget ble vedtatt av Stortinget 17. juni 2004 og trådte i kraft 1. oktober 2004. Finansdepartementet har i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer - foreslått en presisering av lovteksten slik at det klart framgår at også arbeidstakere som ikke har tilknytning til oppdragsforhold, skal rapporteres.

Departementet oppnevnte i mai 2003 et utvalg som skulle gjennomføre en bred utredning av tiltak for resultatforbedring av skatteoppkreverfunksjonen. Utvalget avgav sin utredning - NOU 2004: 12 Bedre skatteoppkreving - i mai 2004. Departe-

mentet sendte utredningen på høring i juni 2004 med frist 1. oktober 2004. Saken vil bli lagt fram for Stortinget etter høringen.

Justisdepartementet og Finansdepartementet har i samarbeid utarbeidet en ny "Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet". Planen ble lansert 9. juni 2004 og skal gjennomføres over en treårsperiode.

I St.meld. nr. 2 (2003-2004) Revidert nasjonalbudsjett 2004 ble det i kap. 5.3 Petroleumsbeskatningen gitt en vurdering av oljeindustriens forslag til endring av skattereglene, jf. Kon-Kraft Skatteprosjekt. Finansdepartementet foreslo i meldingen at det ble foretatt justering av skattevilkårene for oljeselskapene, bl.a. ved å likestille nye og eksisterende aktører skattemessig og lette omsetningen av utvinningstillatelser. Departementet la til grunn at forslagene samlet sett vil bedre ressursutnyttelsen på sokkelen, bl.a. i form av økt leting og økt utvinning fra eksisterende felt. I Budsjett-innst. S. nr. II (2003-2004) sluttet komiteflertallet seg til departementets vurderinger. I Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer – er det lagt fram forslag til nye regler i petroleums-skattesystemet.

Finansmarkedsområdet

På finansmarkedsområdet har hovedtyngden av regelverksarbeidet vært konsentrert om å videreutvikle lover og forskrifter, og å gjennomføre internasjonale forpliktelser. Arbeidet har resultert i flere større lovforslag og en rekke nye eller endrede forskrifter.

Departementet fremmet i Ot.prp. nr. 11 (2003-2004) forslag om endringer i forsikringsvirksomhetsloven ved et nytt kapittel 8b om kommunale pensjonsordninger og et nytt kapittel 8c om flytting av livs- og pensjonsforsikringskontrakter. Lovforslaget bygger på NOU 2003: 11 Konkurransen i kollektiv livsforsikring (utredning nr. 10 fra Banklovkommisjonen). Lovendringene ble vedtatt av Stortinget 18. desember 2003 og sanksjonert 19. desember 2003. Lovendringene ble satt i kraft 1. januar 2004.

I Ot.prp. nr. 15 (2003-2004) foreslo departementet endringer i regnskapsloven til gjennomføring av EØS-regler på regnskapsområdet. Endringene ble vedtatt av Stortinget 18. desember 2003 og sanksjonert 19. desember 2003. Lovendringene ble satt i kraft 1. januar 2004.

I Ot.prp. nr. 22 (2003-2004) fremmet departementet forslag til ny lov om finansiell sikkerhetsstillelse. Lovforslaget ble vedtatt av Stortinget 2. mars 2004 og sanksjonert 26. mars 2004. Loven trådte i kraft 1. juli 2004.

Departementet fremmet i Ot.prp. nr. 46 (2003-2004) forslag til ny lov om bokføring. Forslaget bygger på NOU 2002: 20 Ny bokføringslov.

I Ot.prp. nr. 52 (2003-2004) fremmet departementet forslag om endringer i finansavtaleloven. Lovforslaget gjennomfører forordning (EF) 2560/2001 om betalinger på tvers av landegrensene i euro. Lovendringen ble vedtatt av Stortinget 25. mai 2004 og sanksjonert 25. juni 2004. Lovendringen trer i kraft 1. januar 2005.

I Ot.prp. nr. 66 (2003-2004) foreslo departementet endringer i lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner. Forslaget innebærer en sammenslåing av Forretningsbankenes sikringsfond og Sparebankenes sikringsfond til ett felles fond. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 17. juni 2004 og sanksjonert 25. juni 2004. Lovendringen trådte i kraft 1. juli 2004.

Departementet fremmet i Ot.prp. nr. 74 (2003-2004) forslag til nye regler for livsforsikringsvirksomhet. Reglene ble foreslått tatt inn som et nytt kapittel i forsikringsvirksomhetsloven.

I Ot.prp. nr. 89 (2003-2004) foreslo departementet endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover til gjennomføring av EØS-regler om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (IFRS-lovordningen).

I Kredittmeldinga blir det hvert år gitt en mer detaljert orientering om regelverksutvikling og viktige forvaltningssaker på finansmarkedsområdet. Det blir også redegjort for virksomheten til blant andre Kredittilsynet og Norges Bank. Kredittmeldinga 2002 framgår av St.meld. nr. 7 (2003-2004). Kredittmeldinga 2003 framgår av St.meld. nr. 37 (2003-2004).

Utredning nr. 11 fra Banklovkommissjonen - NOU 2003: 28 Kjønn- og aldersnøytralitet i kollektive pensjonsordninger - ble avgitt til Finansdepartementet 10. desember 2003.

Småbåtregisteret

Småbåtregisteret har hittil vært drevet av toll- og avgiftsetaten. Regjeringen har lagt til grunn at registeret skal privatiseres og, etter konkurranse, overdras til en privat virksomhet for videre eierskap og drift. Finansdepartementet har i 2004 gjennomført en åpen anbudskonkurranse om overtakelse og drift av registeret. På grunnlag av konkurransen har Finansdepartementet i september 2004 innstilt Redningsselskapet til ny driver av Småbåtregisteret. Endelig kontrakt vil eventuelt først kunne inngås når klagefrist etter anskaffelsesforskriften er utløpt og med forbehold om Stortingets samtykke.

Personopplysningsloven krever at alle som er registrert i registeret som eiere, samtykker i at de registrerte opplysningene overføres til ny registerfører. I konkurransegrunnlaget var det åpnet for en økonomisk kompensasjon til ny driver for kostnader i forbindelse med samtykkeinnhentingen. Det er tatt høyde for Redningsselskapets kompensasjonskrav i bevilgningsforslaget under kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Det er forutsatt at den som overtar Småbåtregisteret skal drive det for egen regning og risiko, basert på brukerbetaling, og uten rett til driftstilskudd fra staten. Det tas sikte på at driften av registeret skal være fullt ut overført til ny driver innen 1. januar 2005.

Budsjett 2005

I kap. 2, del I, i denne proposisjonen omtales flere prioriterte oppgaver for Finansdepartementet i 2005. Videre framgår det av rapportdelen ovenfor at flere av de sakene som er omtalt der, krever oppfølging også etter 2004.

Økonomisk politikk og forvaltning av statens gjeld og finansielle aktiva

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk vil være en hovedoppgave for Finansdepartementet også i 2005. Politikken og de analyser den bygger på, vil bli gitt en bred omtale i de løpende budsjettdokumentene til Stortinget.

Arbeidet med oppfølging av Statens petroleumsfond og strategier for plassering av fondet vil stå sentralt i 2005.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Departementet vil følge opp slutføringen av omstillingsarbeidet i Senter for statlig økonomistyring i 2005. Senteret regionaliserer de operative lønns- og økonomitjenestene, og vil få økt kapasitet til forvaltning av økonomiregelverket, herunder rådgivning og kompetansetiltak om statlig økonomistyring og økonomiske analyser. Departementet vil videre prioritere arbeidet med utprøving av regnskapsføring etter periodiseringsprinsippet i statlige virksomheter og strategisk utvikling av økonomistyring i staten. Det vises også til omtale under kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring og kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring. Videre vises det til omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2005, kap. 10.

I tråd med Statsbudsjettutvalgets innstilling og omtalen i Gul bok 2004, legger departementet i Gul bok 2005 fram flerårige budsjettframskrivninger for årene 2006, 2007 og 2008. I 2005 vil departementet følge opp og videreutvikle arbeidet med flerårige budsjettframskrivninger.

I 2000 ble det etablert en ordning med ekstern kvalitetssikring av alle statlige investeringsprosjekter med kostnadsoverslag over 500 mill. kroner. Kvalitetssikringen utføres av særlig kvalifiserte, private konsulentfirmaer som Finansdepartementet har inngått rammeavtale med. I forbindelse med at rammeavtalene skal fornyes har Regjeringen besluttet å utvide ordningen til en kvalitetssikring i to trinn. Første trinn er nytt og innebærer en kvalitetssikring av beslutningsunderlaget for valg av konsept for utarbeidelse av forprosjektet. I trinn to kvalitetssikres kostnadsoverslag og styringsunderlaget før prosjektet fremmes for Stortinget til godkjenning. Denne sistnevnte kvalitetssikringen er i hovedtrekk en videreføring av den gjeldende ordning. Endringene i kvalitetssikringsregimet er nærmere omtalt i Gul bok, kap. 10.2.

Finansdepartementet følger løpende opp kvalitetssikringsarbeidet med bl.a. forskning og utvikling av standarder for prosjektstyring. Forskningen er organisert i et eget forskningsprogram, Concept, som finansieres over kap. 1630, post 21. For en nærmere omtale av Concept-programmet henvises det til budsjettomtalen under kap. 1630.

Skatte- og avgiftsområdet

Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet har som målsetting at landet har et skatte-, toll- og avgiftssystem som tilfredsstiller politiske, faglige og administrative krav, og en forvaltning som ivaretar dette. I 2005 vil blant annet følgende saker kreve særlig innsats:

Teknisk revisjon av merverdiavgiftsloven

Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal legge fram forslag til en ny merverdiavgiftslov. Gruppen skal avslutte sitt arbeid innen utgangen av 2005, og har medlemmer fra Finansdepartementet, Toll- og avgiftsdirektoratet og Skattedirektoratet.

Internprising

Departementet arbeider med å gjennomføre OECDs retningslinjer om skattemessig behandling av internprising mellom beslektede selskaper. Arbeidet har tatt noe lenger tid enn forutsatt. Det tas sikte på at høringsnotat sendes ut i løpet av 2005.

Reglene om kredit for skatt som er betalt i utlandet

Departementet arbeider med en gjennomgang av reglene om fradrag i norsk skatt for skatt som er betalt i utlandet av norske skattytere (kredit). Høringsnotat vil bli sendt ut i løpet av 2004 med sikte på at lovproposisjon kan fremmes i løpet av 2005.

I St.meld. nr. 1 (1999-2000) ble det varslet en bred evaluering av reglene for skattlegging av utbytte fra datterselskap i utlandet, derunder reglene om fradrag i norsk skatt for skatt betalt av utenlandsk datterselskap, jf. finanskomiteens flertall i Innst. O. nr. 62 (1996-1997). Høringsnotat med forslag til enkelte endringer i reglene ble sendt ut i juni 2001. Som et ledd i oppfølgingen av Skaugutvalgets innstilling og St.meld. nr. 29 (2003-2004) vil departementet fortsette arbeidet med regelverket med sikte på å fremme lovproposisjon i 2005.

Vurdering av kildeskatt på pensjoner betalt til utlandet

Pensjonsutbetalinger fra Norge til personer som er bosatt i utlandet, er etter gjeldende rett ikke skattepliktig til Norge. Departementet vil vurdere om det bør innføres kildeskatt på pensjoner som betales fra Norge til personer bosatt i utlandet. Det tas sikte på at arbeidet settes i gang i 2004 og at høringsnotat eventuelt kan sendes ut i 2005.

Tilleggsskatteutvalgets utredning

Finansdepartementet vil i 2005 videreføre arbeidet med oppfølging av utvalgets forslag.

Finansmarkedsområdet

På finansmarkedsområdet forutsettes det særlig innsats på følgende områder i 2005:

- regelverksarbeid på forsikrings- og pensjonsområdet, herunder oppfølging av utredninger fra Banklovkommissjonen
- oppfølging av internasjonale forpliktelser som følge av blant annet EØS-avtalen
- arbeid med børs- og verdipapirmarkedsregulering

Oppfølging av prosjektet "Grønn Stat"

Miljøverndepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet satte i 1998 i gang prøveprosjektet "Grønn Stat". Basert på erfaringene fra prosjektet er det et mål at alle statlige etater og virksomheter innen utgangen av 2005 skal ha inn-

ført miljøledelse som en integrert del av organisasjonens styringssystem.

Som en del av departementets oppfølging av "Grønn Stat" kartla Finansdepartementet i 2003 hvordan dets egen drift påvirket miljøet, og utarbeidet en intern miljøhandlingsplan. Miljøhandlingsplanen er delt inn i de fire hovedkategoriene innkjøp, transport, energiforbruk og avfall. På hvert område er det utarbeidet operative miljømål som følges opp i den løpende driften av departementet.

Finansdepartementet har i tildelingsbrevene for 2004 til underliggende etater lagt til grunn at alle etater innen 2005 skal ha innført miljøledelse som en integrert del av organisasjonens styringssystemer.

Post 01 Driftsutgifter

Driftsbevilgningen dekker lønnsutgifter og andre utgifter til drift av departementet. Finansdepartementet har i underkant av 300 ansatte, og lønnsrelaterte utgifter utgjør om lag 65 pst. av budsjettet. Av øvrige driftsutgifter utgjør lokalleie den største enkeltposten. I tillegg til rene driftsutgifter dekker bevilgningen også utgifter til styrer, råd og utvalg under departementet. For 2005 foreslås det bevilget 225,8 mill. kroner som er 0,7 mill. kroner lavere enn saldert budsjett for 2004. Reduksjonen skyldes i hovedsak helårsvirkningen av den overføringen av tilsatte og tilhørende budsjettmidler fra Finansdepartementet til Senter for statlig økonomistyring som skjedde per 1. juli 2004.

Det foreslås en merinntektsfullmakt knyttet til kap. 4600, post 02, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.1 i del I.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter hovedsakelig utgifter til kjøp av forsknings- og utredningsoppdrag under Finansdepartementet. En vesentlig del av midlene brukes til forskning i regi av Norges forskningsråd, blant annet knyttet til skatteøkonomi, økonomisk kriminalitet og helseøkonomi. Bevilgningen dekker også utgifter til kjøp av utviklingstjenester fra Statistisk sentralbyrå. En viktig oppgave som Statistisk sentralbyrå ivaretar for departementet, er å vedlikeholde det økonomiske modellapparatet som brukes ved utforming av den økonomiske politikken. I tillegg brukes midlene på posten til en rekke enkeltstående utredningsarbeider, blant annet kjøp av eksterne konsulenttjenester knyttet til departementets oppfølging av Statens petroleumsfond.

For 2005 foreslås det bevilget 32,0 mill. kroner som er vel 6,7 mill. kroner mer enn for 2004.

Engangskompensasjon i forbindelse med overtakelse av Småbåtregisteret vil bli dekket over post 21.

Post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble det vedtatt å opprette et finansmarkedsfond med en fondsavsetning på 90 mill. kroner. I Budsjett-innst. S. nr. 6 (2001-2002) ble det lagt til grunn at fondet skal ha til formål å bidra til økt kunnskap om, og forståelse for finansielle markeds virkemåte, samt fremme innsikt og øke bevissthet med hensyn til næringslivsetikk på finansmarkedsområdet. Fondets avkastning skal inntektsføres i statsbudsjettet og gi grunnlag for en utgiftsbevilgning til nevnte formål. Styret for fondet ble oppnevnt av Finansdepartementet 10. april 2003. Finansdepartementet fastsatte 19. desember 2003 vedtekter for fondet. Videre fastsatte departementet 23. april 2004 Regelverk for Finansmarkedsfondet.

Ved behandlingen av Ot.prp. nr. 39 (2001-2002) Om lov om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven), gav Stortinget sin tilslutning til forslag fra Regjeringen om at Verdipapirsentralen (VPS) skulle omdannes til et allmennaksjeselskap og aksjene i det nystiftede selskapet selges, jf. Innst. O. nr. 47 (2001-2002). Om anvendelsen av salgsprovenyet besluttet Stortinget at "*den del av vederlaget ved salget som svarer til bokført egenkapital i Verdipapirsentralen*" skulle overføres til Finansmarkedsfondet og den overskytende del av vederlaget overføres til staten. Et anslag på det samlede salgsprovenyet av aksjene i det nystiftede selskapet var tatt inn i kapittel 5309 i St.prp. nr. 1 (2002-2003). Salget av aksjene innbrakte 338,209 mill. kroner. Avslutningsregnskapet for VPS viste at den bokførte egenkapitalen utgjorde 111,113 mill. kroner. Dette beløpet ble i 2003 bevilget på kapittel 1600, daværende post 90. Etter dette utgjorde kapitalen i Finansmarkedsfondet om lag 201 mill. kroner. I St.prp. nr. 63 (2003-2004) ble det foreslått å gjenbevilge et beløp på 5,553 mill. kroner. Dette var beløpet som ikke ble benyttet av 2003-bevilgningen som følge av at Finansmarkedsfondet reelt sett ikke startet sin virksomhet før i 2004. Stortinget sluttet seg til dette i Innst. S. nr. 250 (2003-2004). Beløpet ble lagt til hovedstolen til fondet 1. juli 2004 og vil bli forrentet i tråd med det prinsipp som ligger til grunn for forrentning av de ulike elementer som fondets hovedstol består av, som beskrevet nedenfor. Etter dette utgjør kapitalen i Finansmarkedsfondet 206,666 mill. kroner.

Kapitalen i fondet er plassert som tre kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med 10 års bindingstid fra valuteringsdagspunktene. Beløpet på 90 mill. kroner forrentes med 6,2 pst. fra 2. januar 2002 til 1. januar 2012, beløpet på vel 111 mill. kroner forrentes med 5,38 pst. fra 10. april 2003 til 9. april 2013 og beløpet på vel 5,5 mill. kroner forrentes med 4,59 pst. fra 1. juli 2004 til 30. juni 2014. Førrige års avkastning fra fondskapitalen føres inn på inntektssiden i statsbudsjettet etterfølgende år. For 2004 anslås avkast-

ningen til totalt 11,719 mill. kroner. Dette beløpet foreslås i 2005-budsjettet inntektsført på kap. 4600 Finansdepartementet, post 80 Avkastning fra Finansmarkedsfondet. Det samme beløpet foreslås utgiftsført på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet. Kostnader til drift av fondet, herunder styrehonorar og andre administrasjonskostnader, vil bli belastet fondet og redusere det beløp som skal fordeles til fondets formål.

Kap. 4600 Finansdepartementet (jf. kap. 1600)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Diverse inntekter	5		
02	Diverse refusjoner			1 000
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	3 414		
18	Refusjon av sykepenger	3 034		
80	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	5 565	9 860	11 719
	Sum kap. 4600	12 018	9 860	12 719

Post 80 Avkastning fra Finansmarkedsfondet

Kapitalen i Finansmarkedsfondet utgjør 206,666 mill. kroner. Førrige års avkastning inntektsføres i statsbudsjettet, og gir grunnlag for en utgiftsbevilgning til fondets formål. Avkastningen i 2004

anslås til 11,719 mill. kroner. Dette beløpet inntektsføres under kap. 4600, post 80 i 2005. Det vises til nærmere omtale av fondet under kap. 1600, post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet.

Kap. 1602 Kredittilsynet (jf. kap. 4602)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	134 127	141 936	153 600
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	678	714	700
	Sum kap. 1602	134 805	142 650	154 300

Formål, hovedoppgaver og organisering

Kredittilsynet skal se til at institusjonene under tilsyn virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov samt den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Kredittilsynets oppgaver er fastlagt i

lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel mv. (kredittilsynsloven) og de ulike særlovene for områdene under tilsyn.

I Kredittilsynets strategiplan, vedtatt høsten 2003, er det overordnede målet formulert slik:

”Kredittilsynet vil arbeide for at finansforetak og markeder fungerer trygt og effektivt til beste for samfunnet og brukerne av finansielle tjenester, og for at de som utfører virksomheten har hensiktsmessige rammebetingelser.”

Gjennom tilsyn med foretak og markeder skal Kredittilsynet bidra til finansiell stabilitet og ordnede markedsforhold og til at brukerne kan ha tillit til at finansielle avtaler og tjenester blir fulgt opp etter sin hensikt. I tillegg til sitt forebyggende arbeid skal Kredittilsynet ha beredskap for å bidra til å løse problemer som kan oppstå. Kredittilsynet legger til grunn at norsk virksomhet skal ha konkurransevilkår som samlet sett er på linje med virksomheter i andre EØS-land.

Av strategiplanen framgår det at arbeidet er innrettet mot fire områder:

- Foretak
- Markeder og markedsplasser
- Brukere av finansielle tjenester
- Kredittilsynets virksomhetsutøvelse

Kredittilsynet ledes av et styre på fem medlemmer, supplert med to representanter fra de ansatte ved behandling av administrative saker. Virksomheten hadde per 1. mars 2004 en bemanning tilsvarende 175 årsverk.

Sentrale innsatsområder for Kredittilsynet i de nærmeste år

Foretak

- Følge opp at foretakene har egnet ledelse og utvikler systemer for styring og kontroll i samsvar med endrede risikofaktorer og rammebetingelser.
- Påse at foretakenes risikoeksponering er tilpasset soliditet og kvalitet på styrings- og kontrollsystemer.
- Gjennomføre analyser av makroøkonomiske utviklingstrekk og strukturendringer som tidlig kan gi indikasjoner om endringer i finansforetakenes risiko.
- Utvikling av et risikobasert tilsyn for å tilpasse tilsynsmetodene til endringene i finansmarkedene og endringer i kapitaldeknings- og annet regelverk.
- Følge opp overvåking av operasjonell risiko gjennom økt vekt på IKT-rettet tilsynsvirksomhet og regelmessige risiko- og sårbarhetsanalyser for IKT-området.
- Sikre revisorenes uavhengighet og en tilfredsstillende utførelse av andre tjenester.

Markeder og markedsplasser

- Bidra til en hensiktsmessig regulering av markeder og markedsplasser og følge opp endringene i den internasjonale reguleringen av verdipapirområdet.
- Overvåke utviklingstrekk og institusjoner innenfor infrastrukturen.
- Bidra til bekjemping av organisert økonomisk kriminalitet gjennom tiltak for å forhindre hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- Sikre at det er klare og hensiktsmessige atferdsregler i verdipapirmarkedet.
- Bidra til at det gis god, rettidig og samtidig informasjon til markedet fra de verdipapirutstedende foretakene.

Brukere av finansielle tjenester

- Arbeide for at finansmarkedet er preget av en effektiv konkurranse og prisdannelse, og av innsyn og gjennomsiktighet.
- Påse at foretakene har rutiner og systemer som sikrer at kontrakter og finansielle avtaler overholdes, og at kundemidler behandles forsvarlig.
- Se til at foretakene har personale og kunderådgivere med høy kompetanse som gir pålitelig og objektiv informasjon.
- Samarbeide med forbrukermyndighetene og bransjeorganisasjonene for å bidra til bedret informasjon til forbrukerne om finansielle produkter og risiko forbundet med disse.

Kredittilsynets virksomhetsutøvelse

- Sikre en effektiv ressursbruk ved jevnlig å foreta en systematisk gjennomgang av forklings- og effektiviseringsmuligheter innenfor ansvarsområdet.
- Øke bruken av elektroniske løsninger i rapporteringen fra tilsynsenhetene og i interne systemer.
- Følge internasjonale standarder for tilsyn og videreutvikle metodikk for tilsyn av enkeltinstitusjoner. Overvåking av tilstanden i finansmarkedet og finansiell stabilitet.
- Legge vekt på offentlighet og aktiv informasjon om forvaltning og håndheving av regelverket for å sikre forutsigbarhet og for å forebygge overtredelser.
- Det skal årlig fastsettes konkrete mål for saksbehandlingstid for forvaltningssaker som er viktige for brukerne, og for inspeksjonsrapporter og –merknader. Målene og resultatoppnåelsen offentliggjøres.

Rapport 2003

Tabell 8.1 Ressursbruk, fordelt på tilsynsområder

Tilsynsområder	Regnskap 2002		Regnskap 2003		Plantall 2004	Fore- løpige plantall 2005
	Årsverk	Pst.	Årsverk	Pst.	Pst.	Pst.
Banker	43,0	26,2	44,9	25,8	26,3	27,0
Finansieringsselskaper og kredittforetak	5,7	3,5	6,0	3,5	3,5	3,2
Forsikring	39,7	24,2	42,8	24,5	25,0	25,1
Pensjonskasser og fond	7,4	4,5	7,1	4,1	4,5	4,3
Verdipapirhandel	35,9	21,9	38,6	22,1	21,9	22,3
Eiendomsmeglere	8,0	4,9	7,1	4,1	4,2	3,8
Inkassoforetak	4,6	2,8	4,5	2,6	2,7	2,3
Revisorer og regnskapsvirksomhet mv.	19,5	12,0	23,1	13,3	11,9	12,0
Sum	163,8	100,0	174,1	100,0	100,0	100,0

Generelt

Ressursinnsatsen, målt i årsverk, økte med ca. 6,1 pst. fra 2002 til 2003 (ca. 10 årsverk). Økningen var i samsvar med det som var planlagt for å kunne utføre nye og utvidede oppgaver. Det var lav turnover i 2003, og det gikk raskt å besette ledige og nyopprettede stillinger. Når det gjelder ressursinnsatsen rettet mot de ulike tilsynsgrupper, var det økning på de fleste områder. Unntak var eiendomsmegling og inkasso. Økningen var særlig sterk på revisorområdet som følge av omfattende undersøkelser og oppfølging knyttet til de store revisjonsselskapene. Mens det i 2002 var en betydelig økt ressursinnsats i inspeksjonsvirksomheten, gikk denne noe ned i 2003. Dette hadde sammenheng med nødvendig omprioritering til forvaltningsarbeid, regelverksutvikling særlig på grunnlag av nye EU-direktiver, og internasjonalt arbeid. Som ledd i den generelle overvåking av finansmarkedet ble det også for 2003 utarbeidet en "Tilstandsrapport for finansmarkedet", som ble offentliggjort sammen med årsmeldingen for 2003.

Nedenfor gis en kort oversikt over prioriteringer og viktige oppgaver i 2003. For en mer detaljert gjennomgang vises til St.meld. nr. 37 (2003-2004) Kredittmeldinga 2003, som ble lagt fram for Stortinget 7. mai 2004.

Bank og finans

Samlet hadde bankene bedre resultater i 2003 enn i 2002, som var det svakeste på ti år. Et mindre antall banker hadde underskudd i sine regnskap.

Det var særlig den positive utvikling i verdipapirmarkedet som bidro til et bedre resultat. Kredittilsynet har nøye fulgt utviklingen i tap, mislighold og soliditet. Det blir utarbeidet både regelmessige analyser av kredittinstitusjonenes lønnsomhet, soliditet og risiko og ad-hoc-analyser av aktuelle problemstillinger. Også i 2003 ble det gjennomført undersøkelser knyttet til bankenes kreditt- og likviditetsrisiko. På markedsrisikoområdet har Kredittilsynet gjennomført testing av en ny metodikk for risikobasert tilsyn. I den makroøkonomiske overvåkingen ble det lagt vekt på analyser av mulig oppbygging av kredittisiko på mellomlang sikt, både i husholdninger og foretak. Eiendomsmarkedenes betydning ble vektlagt. Operasjonell risiko knyttet til bruk og drift av IKT-systemer utgjør en betydelig risikofaktor. Kredittilsynet følger opp dette ved egne inspeksjoner på IKT-området.

Forsikring

Resultatene i forsikringsselskapene har i flere år vært svake som følge av et fallende aksjemarked siden 2000. Livsforsikringsselskapene har redusert sine aksjeeksponeringer og økt beholdningen av obligasjoner, spesielt obligasjoner som holdes til forfall. Oppgangen i aksjemarkedet siden mars 2003 bedret selskapenes finansinntekter og førte til betydelig bedring i resultatene. Skadeforsikringsselskapenes resultater ble også betydelig bedret i 2003.

I den makroøkonomiske analysen av forsikringsbransjen legges det vekt på selskapenes lønnsomhet og soliditet på bakgrunn av forventet

renteutvikling og selskapenes aktivasammensetning. Det utarbeides både regelmessige analyser av selskapers lønnsomhet, soliditet og risiko og ad-hoc-analyser av aktuelle problemstillinger.

Kredittilsynet anvender betydelige ressurser på regelverksutvikling og forvaltningsarbeid på forsikrings- og pensjonsområdet.

Verdipapirmarkedet

I utvelgelsen av foretak til stedlig tilsyn blir det benyttet risikobaserte kriterier. Slike kriterier kan være likviditet, kapitaldekning, inntjening, kundeklager og mistanker om brudd på god forretningsskikk. Tilsynet med kapitalforvaltning ble prioritert i 2003.

Kredittilsynet har tilsynsansvar med markedets infrastruktur. Dette innebærer tilsyn med Verdipapirsentralen ASA, Oslo Børs ASA, NOS Clearing ASA, Nord Pool ASA, Nord Pool Clearing ASA og Imarex. Konsekvensene av driftsavbrudd eller feil hos viktige institusjoner som utgjør infrastrukturen, kan være store. Kredittilsynet søker å bidra til at risikoen for alvorlige problemer reduseres til et minimum. Det var svært høye kraftpriser vinteren 2002/03, og også store svingninger i kraftderivatmarkedet. Kredittilsynet prioriterer å følge utviklingen i kraftmarkedet nøye. Høsten 2003 inngikk Kredittilsynet en samarbeidsavtale med Konkurransetilsynet og Norges vassdrags- og energidirektorat om tilsyn med kraftmarkedet.

Kredittilsynet har ansvar for tilsynet med håndhevingen av de generelle adferdsregler fastsatt i verdipapirhandelloven, herunder forbudet mot ulovlig innsidehandel og kursmanipulasjon. Det ble også i 2003 foretatt undersøkelser i en rekke saker der det var mistanke om overtredelse av verdipapirhandellovens atferdsregler. Flertallet av atferdssakene som ble utredet i 2003 var oversendt fra Oslo Børs. Det har gjennom året vært arbeidet med å videreutvikle samarbeidet mellom Kredittilsynet, Oslo Børs og ØKOKRIM med sikte på å effektivisere den samlede markedsovervåkingen. Kredittilsynet har også hatt et godt samarbeid med Nord Pool.

Andre forhold

Mens eiendomsmarkedet første halvår 2003 var preget av en fallende tendens var det en markert oppgang i annet halvår. Antall eiendomsmeglerforetak har økt, men som følge av omfattende regelverksarbeid ble det gjennomført et lavere antall inspeksjoner i 2003 enn det som har vært vanlig.

I 2002 ble det vedtatt å opprette en klagenemnd for inkassosaker. Nemnda startet sin virksomhet

våren 2003. Klagenemnda er på kort tid blitt godt kjent. Antall klagesaker innkommet til Kredittilsynet er sterkt redusert. Det er etablert gode rutiner for kontakt og samarbeid mellom Kredittilsynet og klagenemndas sekretariat.

Kredittilsynet har etter revisorloven ansvar for godkjenningen av revisorer. Kredittilsynet har som tidligere gjennomført forskjellige former for tilsyn med revisorenes virksomhet. Det ble både i 2002 og 2003 gjennomført tematiske tilsyn der temaet var revisors rådgiving til revisjonsklienter. Tilsynet var rettet mot de fem største revisjonselskaper og eventuelle samarbeidende selskaper. Formålet var å undersøke om revisorlovens bestemmelser om uavhengighet og objektivitet blir ivaretatt i tilstrekkelig grad. Det ble avdekket at revisorene i flere tilfeller drev en omfattende rådgivingsvirksomhet som kunne sette deres uavhengighet i fare. Kredittilsynet fant grunn til å kritisere 8 oppdragsansvarlige revisorer for at det var utført tilleggstjenester som var i strid med regelverket. I lys av rådgivings- tilsynet er det konstatert behov for klargjøring av regelverket på området.

Kredittilsynets oppgaver i forhold til regnskapsførere er godkjenning av enkeltpersoner og foretak i henhold til lovkrav, samt registerføring og tilsyn. Et høyt antall saker, kombinert med mange henvendelser, har medført relativt lang saksbehandlingstid.

Budsjett 2005

Budsjettforslaget for 2005 innebærer en nominell økning på 8,2 pst. fra 2004. Budsjettøkningen gir mulighet for å møte behov for kompetanseoppbygging og økte ressurser som vil følge av nye kapitaldekningsregler og utvikling av et risikobasert tilsyn. Full innføring av nye kapitaldekningsregler er utsatt til 2007. Videre er det satt av midler til Kredittilsynets oppgaver knyttet til regnskapskontroll, jf. Ot.prp. nr. 89 (2003-2004). Budsjettforslaget gir også mulighet til å styrke IKT-innsatsen i Kredittilsynet, blant annet ved nødvendig oppdatering av Internett- og intranettløsningene. Det er også tatt hensyn til et høyere aktivitets- og utgiftsbehov, særlig i forbindelse med forsikring og den internasjonale virksomheten. Når det gjelder ny teknisk plattform for bankstatistikken (samarbeid mellom Norges Bank, Statistisk sentralbyrå og Kredittilsynet) er det fortsatt uavklarte spørsmål av statistikkfaglig og systemteknisk karakter, og dermed også om den endelige utgiftsfordelingen. Norges Bank vil på denne bakgrunn forskuttere eventuelle utviklings- og investeringsutgifter i 2005, noe som vil kunne bety ekstra utgifter for Kredittilsynet i 2006.

Prioriterte oppgaver i 2005*Foretak*

- Påse at lover og regelverk blir fulgt, og raskt og effektivt håndtere brudd som måtte forekomme, samt sikre gode etiske normer og ordnede forhold blant aktørene i finansmarkedet.
- Gjennomføre stedlig tilsyn i tilstrekkelig omfang, blant annet for å sikre at foretakenes ledelse er egnet og at risikoen står i rimelig forhold til soliditet og kvalitet på risikostyrings- og kontrollsystemer.
- Oppfølging av kreditt- og likviditetsrisiko i bankene, herunder situasjonen i husholdningene og eiendomsmarkedene.
- Fortsatt oppfølging av solvens- og bufferkapital i livsforsikringsselskapene, og vurdering av utviklingen i lønnsomhet på bakgrunn av rentenivå og aktivasammensetning.
- Oppfølging av skadeforsikringsselskapenes solvenssituasjon etter endret regelverk.
- Overvåkning av struktur og endringer i norsk og internasjonal økonomi med betydning for finansinstitusjoner og finansmarkeder og tilsynet med disse. Også i 2005 skal det utarbeides en rapport om tilstanden i finansmarkedet.
- Fortsatt prioritere IKT-rettet tilsynsvirksomhet.
- Fortsette arbeidet med å tilpasse norsk kapitaldekningsregelverk til Basel II/EU-kravene, og arbeidet med tilrettelegging av et risikobasert tilsyn.
- Intensivere tilsynet med de største revisjonsselskapene, bl.a. for å bidra til at kapitalmarkedet sikres tilfredsstillende finansiell informasjon.
- Gjennomføre kontrollen med børsnoterte foretaks finansielle rapportering i henhold til forelått tillagt ansvar.

Markeder og markedsplasser

- En effektiv håndheving av atferdsreglene i verdipapirmarkedet og markedet for kraftderivater.

- Delta i internasjonalt arbeid og samarbeid, blant annet for å bidra til at norske aktører har rammebetingelser som samlet sett tilsvarer de som gjelder for aktørene i andre EØS-land.
- Bidra med tiltak for å forhindre hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- Nødvendig oppfølging av det som skjer i forhold til det internasjonale regelverket for prospektkontroll.
- Økt innsats i tilsynsarbeidet rettet mot utviklingstrekk og institusjoner innenfor infrastrukturen, så som børser, verdipapirregistre, oppgjørssentraler og betalingssystemer.
- Utføre nødvendige tilsynsoppgaver som følge av ny lov om forsikringsformidling.

Brukere av finansielle tjenester

- Fortsette samarbeidet med forbrukermyndighetene og bransjeorganisasjonene for å bidra til bedret informasjon til brukerne om finansielle produkter og risiko forbundet med disse.
- Se til at virksomheten i foretakene drives i samsvar med god forretningsskikk, at kundemidler behandles forsvarlig og at finansiell rådgiving er mest mulig objektiv.

Kredittilsynets virksomhetsutøvelse

- Øke ytterligere bruken av elektroniske løsninger i rapporteringen fra tilsynsenhetene.
- Sikre tilstrekkelig kompetanse for å kunne utføre oppgavene korrekt og effektivt.
- Aktiv informasjon om virksomheten og vektlegging av offentlighet.
- Arbeide med regelverksforenkling.
- Ha konkrete mål for saksbehandlingstid for utvalgte forvaltningssaker og for inspeksjonsrapporter og -merknader og rapportere om resultatoppnåelse.

Kap. 4602 Kredittilsynet (jf. kap. 1602)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Bidrag fra tilsynsenhetene	121 198	142 650	154 300
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 130		
18	Refusjon av sykepenger	1 374		
	Sum kap. 4602	123 702	142 650	154 300

Tilsynets utgifter dekkes i sin helhet av de institusjoner som er under tilsyn etter tilsynslovens § 1 eller annen lovhjemmel. Utlikningen foretas av Kredittilsynet og godkjennes av Finansdepartementet. Inndekningen av utgiftene er hjemlet i § 9 i tilsynsloven. Det totale bidrag fra tilsynsenhetene i 2005 er budsjettert til 154,3 mill kroner. På grunn av at beregningen og betalingen av den enkelte tilsynsenhets bidrag skjer etterskuddsvis,

vil ikke de budsjetterte inntektene for 2005 bli inntektsført før i 2006. Bakgrunnen for dette er at det totale utlikningsbeløpet ikke vil være klart før på slutten av budsjettåret. Oversikten over hvilke enheter som utgiftene skal utliknes på, vil heller ikke foreligge før året er omme. Kredittilsynet vurderer mulighetene for å inkludere også filialer av utenlandske finansinstitusjoner i utlikningsgrunnlaget.

Programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.20 fordelt på kapitler:

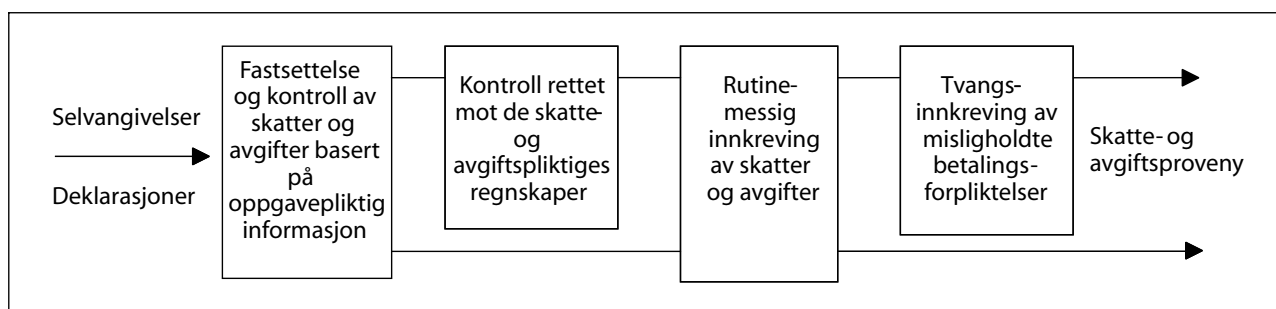
		(i 1 000 kr)			
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	1 004 824	968 497	1 043 900	7,8
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)	3 823 539	3 335 131	3 595 900	7,8
	Sum kategori 23.20	4 828 363	4 303 628	4 639 800	7,8

Organisering, hovedoppgaver og hovedmål

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltning av skatte- og avgiftssystemene. Dette omfatter arbeid med skatte- og avgiftslovgivningen og styringen av den statlige delen av skatte-, avgifts- og tolladministrasjonen (skatteetaten og toll- og avgiftsetaten). De kommunale skatteoppkreverne hører administrativt til kommunene, men er underlagt Finansdepartementets og skatteetatens faglige instruksjonsmyndighet for innkreving av skatt og folketrygdavgifter, og kontrollfunksjoner overfor arbeidsgivere. Fra 1. juli

2004 ble det åpnet for konkurranseutsetting av kommunal revisjon, og det ble da nødvendig for staten å overta ansvaret for kontroll og revisjon av skatteoppkreverfunksjonen.

Finansdepartementet og den øvrige skatte- og avgiftsadministrasjonen skal blant annet sikre en tilfredsstillende etterlevelse av regelverket for skatter, avgifter og toll. Etatene har som primære oppgaver å utføre fastsettelse, innkreving og kontroll. Ved siden av regelverksutvikling, informasjon og veiledning, er verdikjeden i skatte- og avgiftsadministrasjonen som vist i figur 8.1.

Figur 8.1 Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter

Etatenes overordnede mål er å sikre riktig fastsettelse og rettidig innbetaling av skatter, avgifter og toll. I tillegg har toll- og avgiftsetaten som mål å forhindre ulovlig inn- og utførsel av varer, blant annet av narkotika. Skatteetaten har i tillegg som mål å sørge for et korrekt og oppdatert folkeregis-

ter. Det gis en nærmere beskrivelse av etatenes hovedmål og resultater mv. under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

For årene 2001–2003 fordelte skatte- og avgiftsinntektene seg som vist i tabell 8.2.

Tabell 8.2 Innbetaling av skatter, avgifter og toll (mill. kroner)

Innbetaling av skatter, avgifter og toll	Regnskapstall		
	2001 ¹	2002 ²	2003 ³
Skatter på inntekt og formue	104 358	127 576	120 372
Arbeidsgiveravgift	75 075	79 411	82 325
Trygdeavgift	53 299	57 674	61 694
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	112 106	89 701	101 380
Merverdi- og investeringsavgift	130 306	128 318	128 913
Andre avgifter	61 153	61 414	62 539
Tollinntekter	1 784	1 672	1 614
Sum skatte-, avgifts- og tollinntekter over statsbudsjettet	538 081	545 766	558 837
Kommune- og fylkeskommuneskatt på inntekt og formue ⁴	104 427	87 474	93 210
Samlede skatte-, avgifts- og tollinntekter	642 508	633 241	652 047

¹ Jf. St.meld. nr. 3 (2001-2002)

² Jf. St.meld. nr. 3 (2002-2003)

³ Jf. St.meld. nr. 3 (2003-2004)

⁴ Kilde: Statistisk sentralbyrå

Innbetalte beløp som andel av fastsatte beløp har de senere årene ligget på et stabilt høyt nivå for de viktigste skattene og avgiftene. Det vises til

nærmere omtale under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	926 479	918 200	971 600
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 363	2 197	2 300
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	76 982	48 100	70 000
	Sum kap. 1610	1 004 824	968 497	1 043 900

Formål, hovedoppgaver og organisering

Toll- og avgiftsetatens overordnede mål er å sikre riktig fastsetting og rettidig innbetaling av toll og avgifter, og å hindre ulovlig inn- og utførsel av varer. Etaten skal yte god service.

Toll- og avgiftsetatens hovedoppgaver er å:

- sikre statens avgiftsinntekter gjennom å tilby effektive og brukervennlige deklarasjons- og innkrevningssystemer

- hindre ulovlig inn- og utførsel av varer gjennom målrettet kontroll
- tilrettelegge for effektiv grensepassering for næringslivet og for reisende og for at brukerne opplever det som enkelt å etterleve regelverket
- avdekke unndragelser av toll og avgifter og annen ulovlig virksomhet og bidra til like konkurransevilkår for næringslivet

Fra 1. januar 2004 er etaten organisert med et sentralt direktorat og seks tollregioner med 21 under-

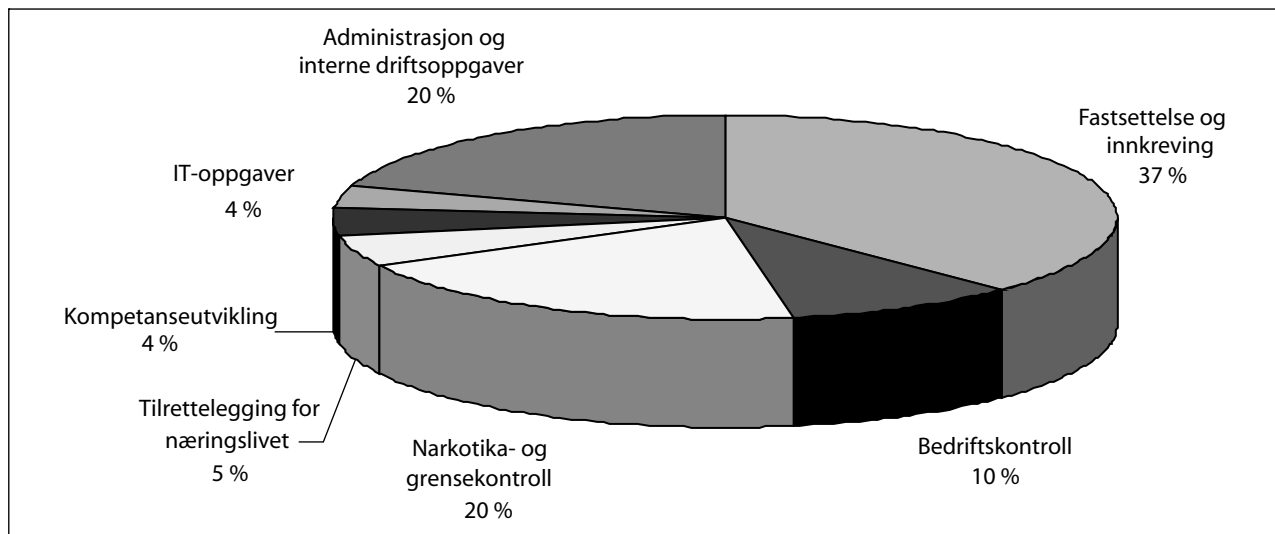
liggende tollsteder, samt fire kontroll- og ekspedisjonsenheter.

Per 1. mars 2004 hadde etaten en bemanning tilsvarende ca. 1 700 årsverk.

Rapport 2003

Fordeling av toll- og avgiftsetatens årsverksressurser i 2003

Årsverksressursene var fordelt med 84,5 pst. i toll-regionene og 15,5 pst. i Toll- og avgiftsdirektoratet. Etatens ressursbruk fordelt på funksjonsområder har i hovedsak vært stabil de siste årene. Ressursbruk fordelt på funksjonsområder framgår av figur 8.2.

Figur 8.2 Toll- og avgiftsetatens årsverksressurser, fordelt på funksjonsområder

Nøkkeltall

Tabell 8.3 Nøkkeltall for toll- og avgiftsetaten

	2001	2002	2003
Antall tolldeklarasjoner i mill.	4,8	4,8	4,9
Inntekter i mill. kroner	128 499	123 837 ¹	126 772
- tollinntekter	1 784	1 672	1 614
- merverdiavgift ved innførsel ²	65 562	60 753	62 649
- avgift på motorvogner ³	30 289	32 227	33 513
- øvrige særavgifter	30 864	29 185	28 996
Akkumulerte restanser i mill. kroner	1 503	1 646	1 081
Nye restanser i året i mill. kroner	706	865	338

¹ De samlede inntektene for 2002 ble i St.prp. nr. 1 (2003-2004) oppgitt til 123 947 mill kroner. Riktig inntektsbeløp er 123 837 mill. kroner. Differansen på 110 mill. kroner skyldtes en feilpostering knyttet til øvrige særavgifter.

² For merverdiavgiftspliktige næringsdrivende er merverdiavgiften som oppkreves ved innførsel, fradragsberettiget i deres merverdiavgiftsoppgjør med fylkesskattekontorene, jf. også fotnote 3 til tabell 8.5 under kap. 1618 Skatteetaten.

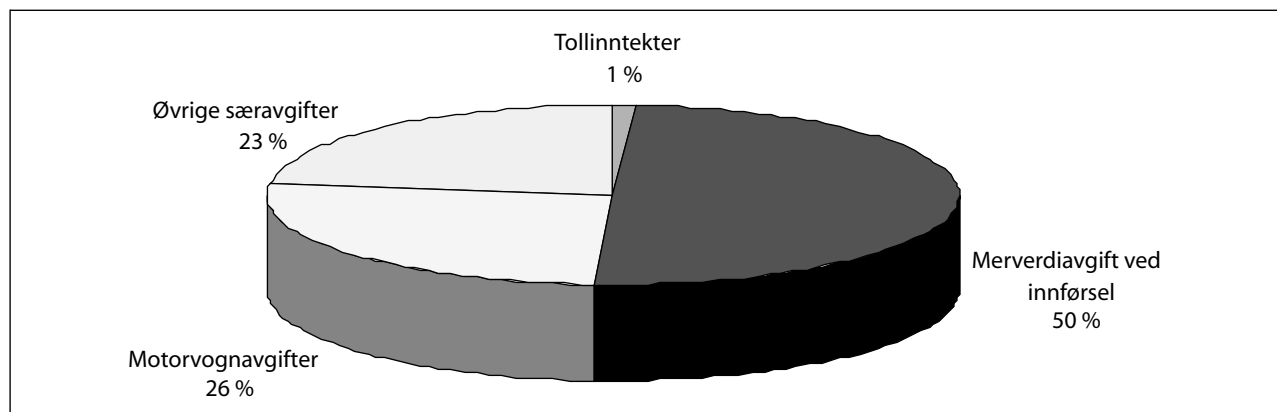
³ Motorvognavgifter omfatter kapittel/post: 5536/71 Engangsavgift på motorvogn, 5536/72 Årsavgift, 5536/73 Vektårsavgift, 5536/75 Omregistreringsavgift, 5536/76 Avgift på bensin og 5536/77 Mineraloljeavgift motorvogn.

Toll- og avgiftsetatens samlede inntekter utgjorde 126,8 mrd. kroner i 2003, jf. tabell 8.3. Dette var en økning på ca. 2,9 mrd. kroner i for-

hold til 2002. Merverdiavgiften økte med ca. 1,9 mrd. kroner. Inntektene fra motorvognavgifter økte med ca. 1,3 mrd. kroner i forhold til forrige år.

Tollinntektene ble redusert med ca. 100 mill. kroner. Nedgangen har blant annet sammenheng med reduksjon i tollsatser på industrivarer fra 1. juli 2002 og tekstilvarer fra 1. januar 2003. Reduksjonen i inntektene for øvrige særavgifter

skyldes blant annet at avgiften på flyging av passasjerer opphørte i 2002. Det vises for øvrig til omtale i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Figur 8.3 Fordeling av inntekter i 2003

Hovedmål og resultater

Tolletatens produksjon på hovedområdene fastsetting, innkreving og grensekontroll er i all hovedsak gjennomført som forutsatt. Etatens driftresultater, målt i forhold til etatens hovedmål, vurderes som tilfredsstillende.

1. Sikre riktig fastsettelse av toll og avgifter

Antall innførselsdeklarasjoner viste en liten økning i 2003 i forhold til 2002. Antall utførselsdeklarasjoner viste en ubetydelig nedgang. Andelen kontrollerte deklarasjoner lå i underkant av resultatmålet, mens treffprosenten ble litt høyere enn målet.

Toll- og avgiftsetaten prioriterte i 2003 virksomhetskontroll av store toll- og særavgiftsinnbetalere, kontroll av fiskeeksportører og kontroll med engangsavgift og lokale temakontroller, basert på risikoanalyser i tolldistriktene. Det ble gjennomført noe færre regnskapskontroller i 2003 enn i 2002. Treffprosenten økte fra 52 pst. i 2002 til 63 pst. i 2003, som er over resultatmålet.

2. Sikre rettidig innbetaling av toll og avgifter

Andel rettidige innbetalinger per 31.12.2003 lå på samme nivå som per 31.12.2002.

Sammenlignet med 2002 var det en betydelig nedgang i restansene, jf. tabell for inntekter foran. Årsavgiftsrestansene hadde den største nedgangen.

Regnes kontrollkravene med, utgjorde årets restanser målt som andel av fastsatte krav 0,26 pst. i 2003 mot 0,68 pst. i 2002, mens akkumulerte restanser utgjorde 0,83 pst. i 2003 mot 1,29 pst. i 2002. Restansenivået anses som lavt.

3. Hindre ulovlig inn- og utførsel av varer

Toll- og avgiftsetatens kontrollinnsats og resultater på dette området er relativt stabile. Erfaringsmessig varierer beslagene fra år til år, og enkeltbeslag kan gjøre store utslag på årsresultatet. Grensekontrollen baseres i økende grad på risikoanalyser og sikrere kontrollmetoder for å avdekke den profittmotiverte smuglingen.

Tabell 8.4 Beslag av narkotika, alkohol og tobakk

Utdrag av beslagsstatistikk	2001	2002	2003
Antall narkotikabeslag	1 679	1 710	1 889
Cannabis (i kg)	344,3	368,0	239,5
Heroin (i kg)	4,2	35,0	24,8
Amfetamin (i kg)	12,0	38,9	103,4
Kokain (i kg)	19,1	25,0	18,2
Ecstasy (i stk. tabl.)	30 280	53 191	12 488
Brennevin (i liter)	10 260	13 206	17 842
Sprit ¹ (i liter)	254 787	84 009	13 689
Vin (i liter)	13 926	15 092	28 855
Øl (i liter)	54 652	79 223	166 394
Sigaretter (mill. stk.)	6,5	6,0	4,8

¹ Brennevin med mer enn 60 pst. alkohol.

I 2003 var det en markant økning av amfetaminbeslag. Dette er et resultat av samarbeid med utenlandske tollmyndigheter og politiet. Det største beslaget var på 20 kg og ble foretatt på Svinesund. Antall cannabisbeslag steg, men mengden sank med 129 kg. Beslagene av beroligende midler ble betydelig redusert, mens beslagene av dopingmidler fortsatte å øke. Det ble beslaglagt 497 773 enheter i 2003, mot 364 418 enheter i 2002 og 189 825 enheter i 2001. Spritbeslagene ble sterkt redusert i 2002 og første halvår i 2003 som følge av den såkalte "metanol-saken". Økt beslagsmengde høsten 2003 kan tyde på fortsatt organisert smugling av sprit. Beslagene av vin og øl ble om lag fordoblet fra 2002. Alle enkeltbeslag av sigaretter som overstiger 20 000 stk. blir analysert, og analysene viser at 76 pst. av disse sigarettene er illegalt produsert.

Sentrale utfordringer og tiltak

Toll- og avgiftsetaten står overfor flere utfordringer de nærmeste årene. Nedenfor er enkelte sentrale utfordringer og tilhørende tiltak fra etaten nærmere beskrevet.

Internasjonalisering og samarbeid

Økt internasjonalisering stiller toll- og avgiftsetaten overfor nye utfordringer på flere områder. Den frie verdenshandelen øker i omfang, samtidig som virksomheter etableres, avvikles, fusjoneres og flyttes i større grad og raskere tempo enn tidligere. Samtidig endrer transportmønsteret seg, og trafik-

ken over enkelte grenseoverganger har økt betydelig.

Skjerpet innsats mot terror i forbindelse med kontroll og ekspedisjon av trafikken over grensene stiller toll- og avgiftsetaten overfor nye utfordringer. Oppgavene skal utføres samtidig som det legges til rette for rask avvikling av trafikken.

Toll- og avgiftsetaten har en stor internasjonal kontaktflate og er representert i en rekke komiteer og arbeidsgrupper. I det internasjonale samarbeidet er tollavtaler viktig, ikke minst for å sikre at norsk næringsliv har samme konkurransevilkår som våre handelspartnere. Etaten har samarbeidsavtaler med blant annet EØS-landene, USA og Russland for å avdekke smugling og økonomisk kriminalitet. Det samarbeides også om kontrollmetodikk, spesielt mellom de nordiske lands tollmyndigheter. Det ble i 2003 etablert et samarbeidsprosjekt med svenske tollmyndigheter med sikte på å la kvalitetssikrede transaksjoner mellom autoriserte aktører i de to landene ha en tilnærmet uhindret flyt, mens kontrollarbeidet kan rettes mot varestrømmen for øvrig. Autorisasjonsprosjektet med de svenske tollmyndigheter ble evaluert i november 2003. Evalueringen viste at firmaene har stor økonomisk uttelling med en slik ordning. Ordningen vurderes derfor å utvides.

Økt internasjonalisering krever også tettere nasjonalt samarbeid mellom offentlige myndigheter og private organisasjoner. Det er utviklet et tett, faglig samarbeid med skatteetaten, fiskerimyndighetene, politiet og spesielt ØKOKRIM om smugling og økonomisk kriminalitet.

Økt innsats for å styrke grensekontrollen

Flere reisende og økning i godsmengdene øker faren for smugling. I tillegg viser utviklingen at smuglingsmetoder og -ruter stadig endres. Det synes å være en tendens til at store aktører kommer inn på det ulovlige markedet, og at de i tillegg til narkotika og sprit, også smugler andre vareslag. Blant annet som følge av denne utviklingen ble strafferammen i tolloven for særlig grov overtredelse hevet fra 2 til 6 års fengsel i 2003.

Toll- og avgiftsetatens tilstedeværelse på grensen har en preventiv effekt på ulovlig innførsel av varer, samtidig som den gir resultater i form av beslag. Utviklingen krever at kontrollressursene brukes fleksibelt over tollregiongrensene. Etaten satser derfor på bruk av mobile grupper som dekker større geografiske områder, i tillegg til samordnede aksjoner mellom tollregionene. Som følge av ny regionstruktur i toll- og avgiftsetaten vil frigjorte ressurser settes inn i grensekontrollen.

Økt grenseberedskap er også et virkemiddel mot terrorvirksomhet. Toll- og avgiftsetatens kontrollhjemler i tolloven gjør det mulig å kontrollere all vareførsel over grensen, herunder varer som kan benyttes i terrorøyemed. Som et ledd i en satsing på økt grensekontroll og terrorberedskap, er anskaffelse av mobilt røntgenutstyr for skanning av containere og lastekjøretøyer et viktig virkemiddel, jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002). Utstyret ble levert og installert ultimo 2003. Portaler for detektering av radioaktivt eller spaltbart materiale ble installert og satt i drift november 2003, jf. St.prp. nr. 54 (2001-2002) og Innst. S. nr. 252 (2001-2002).

Brukerorientering

Elektronisk forvaltning

Toll- og avgiftsetaten arbeider videre med utvikling av flere og bedre elektroniske tjenester. Siden 1994 har det vært et døgnåpent tilbud om elektronisk fortolling av varesendinger gjennom TVINN-systemet. Det tilbys videre elektronisk innrapportering av vrakmeldinger på kjøretøyer, innrapportering av elektroniske manifeste (det vil si detaljert oversikt over lasten og andre opplysninger i tilknytning til lasten til skip til/fra utlandet) og elektronisk sending av transitteringsmeldinger i forbindelse med innførsel og utførsel av varer. I tillegg ble det fra 1. januar 2003 etablert en forenklet elektronisk fortollingsløsning også for privatpersoner. Etaten arbeider også videre med en ny elektronisk informasjonstjeneste (web-tjeneste).

Det er utviklet et elektronisk transitteringssystem (NCTS) i samarbeid mellom de 28 landene

som utgjør avtalepartene i Transitteringskonvensjonen, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Finansdepartementet. Norge er knyttet til NCTS via IT-systemet TET (Tollvesenets Elektroniske Transitteringssystem), jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Finansdepartementet. Island ble tilknyttet NCTS fra januar 2004, via Norges transitteringssystem TET. Antall transitteringer i systemet har økt betydelig. Fra Norge ble det i 2003 startet opp ca. 126 000 transitteringer i systemet, og av disse er ca. 60 pst. startet opp av autoriserte avsendere som EDI-deklarasjoner under forenklet prosedyre. I samme periode er ca. 120 000 transitteringer registrert som ankommet og fullført ved norsk bestemmelsestollsted i systemet.

Nye TVINN

Toll- og avgiftsetaten tok i bruk TVINN i 1988. Systemet håndterer ca. 4,9 millioner tolldeklarasjoner. 97 pst. av alle fortollingene overføres elektronisk til systemet, og ca. 70 milliarder kroner i toll og avgifter fastsettes og innkreves ved bruk av TVINN. I dag er ca. 1 200 bedrifter knyttet opp mot TVINN. Systemet er nå teknologisk foreldet, selv om det er blitt gjennomført betydelige omlegginger og videreutvikling fram til i dag. Over tid svekkes systemets driftsstabilitet pga. sviktende tilgang til vedlikeholds- og utviklingskompetanse og tilpassning av systemet til driftsmiljøet som det skal virke i.

TVINN ble utviklet i et programmeringsverktøy som ikke utvikles lenger. TVINN-systemet vil derfor bli konvertert til et moderne programmeringsverktøy. I tillegg skal det utvikles ny funksjonalitet som vil gi muligheter for forenklinger i tollprosedyrer og muligheter for nye tjenester for næringsliv og publikum. Nyutviklingen vil tilrettelegge for mer effektive kontrollprosedyrer, nye analysemuligheter og mer effektiv ressursbruk. Ny løsning er nødvendig og er en forutsetning for fortsatt elektronisk dokumentflyt ved inn- og utførsel av varer. Gjennomføringen av ny løsning med konvertering og nyutvikling vil foregå i perioden fra 2005 til og med 2008.

De totale utviklingskostnadene ved konvertering av dagens TVINN er estimert til 74,4 mill. kroner (inkl. mva.). De totale kostnadene ved utvikling av ny funksjonalitet i TVINN og utskifting av infrastruktur er estimert til 167,4 mill. kroner (inkl. mva.). I tillegg kommer kostnader til drift av ny løsning. I budsjettet for 2005 er det foreslått avsatt 29,1 mill. kroner til konvertering og kravspesifisering av ny funksjonalitet.

Regelverksutvikling

Toll- og avgiftsetaten forvalter et omfattende regelverk og forholder seg til mange ulike typer brukere. Brukerne har forskjellige behov og utviser også ulik evne og vilje til å overholde det regelverket som toll- og avgiftsetaten forvalter. Det er en prioritert oppgave å modernisere og forenkle regelverk for næringsliv, publikum og avgiftsmyndighetene, og å gjøre regelverk og rettskilder lettere tilgjengelig.

Gjennom veiledning og utvikling av regelverk og prosedyrer skal etaten tilrettelegge for at brukere som ønsker å opptre lovlydig settes i stand til det. Etaten skal arbeide for å oppnå høy kvalitet hos brukerne når det gjelder deres rutiner i forhold til toll- og avgiftsetaten.

Ny strategiplan

Toll- og avgiftsetaten arbeider med en ny strategiplan for perioden 2005-2008. Hovedmålene vil fortsatt være:

- hindre ulovlig inn- og utførsel av varer
- riktig deklarerings, riktig fastsettelse og rettidig innbetaling av toll og avgifter

Arbeidet vil være innrettet mot følgende områder:

- tilrettelegge for effektiv vareførsel og enkel grensepassering for reisende
- innsats mot økonomiske unndragelser
- styrke innsatsen mot organisert kriminalitet og andre trusler og risikoer som berører samfunnets sikkerhet (narkotika, terror, miljøfarer, matvaresikkerhet mv.)
- underretning og risikoanalyser som grunnlag for kontrollutvelgelse og prioriteringer
- effektiv innkreving - forenkling og brukerorientering
- informasjon - kvalitet og tilgjengelighet

Andre saker

Småbåtregisteret

Småbåtregisteret har hittil vært drevet av toll- og avgiftsetaten. Finansdepartementet har gjennomført en åpen anbudskonkurranse om overtakelse og drift av registeret. Det tas sikte på at driften av registeret skal være fullt ut overført til den nye eieren innen 1. januar 2005, jf. nærmere omtale under kap. 1600 Finansdepartementet.

Betalingskort ved trafikkstasjonene

For å bedre publikumsservicen skal toll- og avgiftsetaten legge til rette for betaling av omregistre-

ringsavgift og årsavgift på trafikkstasjonene ved bruk av betalingskort. Løsningen skal etter planen innføres våren 2005. Det er foreslått avsatt 3 mill. kroner til dette formålet.

Nytt valutaregister

Det er med virkning fra 2005 besluttet å avvikle BRAVO (Bank Rapport Valuta Oppgave), som er et rapporteringssystem for valutaoverføringer til og fra utlandet. Toll- og avgiftsdirektoratet har fått i oppdrag å utvikle et nytt register for kontrollformål. Det nye systemet skal være i drift fra 2005, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Finansdepartementet. I tillegg skal Statistisk sentralbyrå i samarbeid med Norges Bank utarbeide et nytt rapporteringssystem for innhenting av statistikk over transaksjoner mellom nordmenn og utlendinger, jf. omtale under kap. 1620.

Valutaloven er opphevet og registeret er hjemlet i en ny lov 28. mai 2004 nr. 29 om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven).

Ny kontrollstasjon ved Svinesund

Det pågår bygging av ny bru over Svinesund og ny E6 i tilknytning til brua. Kontrollfunksjonene til toll- og avgiftsetaten, politiet og vegvesenet skal samlokaliseres i en ny, felles kontrollstasjon langs den nye vegstrekningen.

Den nye kontrollstasjonen skal stå klar til åpningen av ny Svinesundbru med tilhørende ny vegstrekning 10. juni 2005. Grunnarbeidene ble igangsatt i september 2003, og byggingen av kontrollstasjonen startet i februar/mars 2004. Statsbygg er ansvarlig for gjennomføring av byggeprosjektet, og bevilgninger gis over kap. 2445 Statsbygg. Foreløpig kostnadsramme for kontrollstasjonen ble lagt fram i St.prp. nr. 1 (2003-2004), og endelige kostnads- og styringsrammer ble lagt fram i St.prp. nr. 63 (2003-2004) Tilleggsbevilgninger og omprioritering i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004. Husleie fra og med 2. kvartal 2005 og utstyrsanskaffelser dekkes over kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten.

Arbeid relatert til norsk fiskeeksport

Etter anmodning fra EU startet toll- og avgiftsetaten høsten 2000 en omfattende kontroll av om norske fiskeeksportører kan dokumentere opprinnelsesbevis for hvitfiskforsendelser til EU, jf. bredere redegjørelser i St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Finansdepartementet. Kon-

trollaksjonens fase 3 i 2003 og 2004 viser så langt at de fleste innretter seg etter regelverket.

Budsjett 2005

Toll- og avgiftsetatens budsjetttramme foreslås satt til 1 043,9 mill. kroner. Dette er en økning på 7,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2004. Økningen er bl.a. knyttet til prosjektet Nye TVINN og ny kontrollstasjon ved Svinesund. Overføringen av småbåtregisteret til ny eier gir en utgiftsreduksjon i størrelsesorden 8 mill. kroner.

Den foreslåtte bevilgningen skal anvendes i samsvar med driftsmålene og utviklingsstrategiene som er omtalt foran. En hovedutfordring vil være å vurdere oppgavefordelingen og ressursituasjonen i etaten, med sikte på ytterligere tilpasninger og effektivisering innenfor den organiseringen som er etablert.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, IT-drift, utgifter til opplæring, reiser, kontorutstyr mv., og er budsjettert til 971,6 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, overslagsbevilgning

Posten omfatter etatens utgifter til innfordring av restanser, og er budsjettert til 2,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter anskaffelser til IT-formål, herunder større utskiftninger i etatens IT-infrastruktur. Posten er budsjettert med 70,0 mill. kroner, som er 21,9 mill. kroner høyere enn saldert budsjett 2004. Økningen skyldes særlig prosjektet Nye TVINN som er nærmere omtalt ovenfor.

Kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Ekspedisjonsgebyr	9 776	9 220	9 600
02	Andre inntekter	3 432	1 917	2 000
03	Pante- og tinglysingsgebyrer	866	1 140	900
04	Gebyr for registrering av småbåter	6 933		
05	Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	159	414	400
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	173 001	217 200	206 800
13	Gebyr ved avskilting av kjøretøy	105	311	300
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	186		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	10 962		
18	Refusjon av sykepenger	17 762		
	Sum kap. 4610	223 182	230 202	220 000

Post 01 Ekspedisjonsgebyr

Posten omfatter gebyrer for privat rekvirert tollbehandling og ekspedisjonsgebyr for utført tollforretning utenfor kontorsted og ekspedisjonstid. Satsene for privat rekvirert tollbehandling foreslås videreført med henholdsvis 260 kroner for 50 pst. overtid og 330 kroner for 100 pst. overtid. Ekspedi-

sjonsgebyret foreslås videreført med 135 kroner per påbegynt halvtime.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter leieinntekter, forsinkelsesrenter og inntekter fra auksjonssalg av overliggende, inn-dratte varer.

Post 03 Pante- og tinglysingsgebyrer

Posten omfatter gebyrer og lignende fra toll- og avgiftsinnkrevingen, jf. kap. 1610, post 21.

Post 04 Gebyr for registrering av småbåter

Som følge av at Småbåtregisteret overføres til ny eier fra 2005, er det ikke budsjettert med inntekter på post 04 Gebyr for registrering av småbåter.

Post 05 Gebyr ved kontroll av teknisk sprit

Gebyrinntektene omfatter gebyrer i forbindelse med kontroll av teknisk sprit. I Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer, foreslås det nytt regelverk på området. Nytt regelverk vil ikke påvirke inntektene på denne posten før etter 2005.

Post 11 Gebyr på kredittdeklarasjoner

Gebyret på kredittdeklarasjoner foreslås videreført med 75 kroner. Inntektsreduksjonen i forhold til 2004 skyldes at det nå vil være mulig for autoriserte bedrifter å levere en samledeklarasjon per uke el. per måned, i stedet for flere deklarasjoner per dag. Dette utprøves i et pilotprosjekt. Dersom pilotprosjektet er vellykket, vil ordningen utvides fra høsten 2004.

Post 13 Gebyr ved avskilting av kjøretøy

Posten omfatter gebyr ved avskilting av kjøretøy ved manglende innbetalt motorvognavgift. Gebyret videreføres med 900 kroner.

Kap. 1618 Skatteetaten (jf. kap. 4618)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	3 369 338	3 120 231	3 247 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	77 192	63 000	87 100
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	284 229	43 300	151 300
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	92 780	108 600	110 500
	Sum kap. 1618	3 823 539	3 335 131	3 595 900

Formål, hovedoppgaver og organisering

Skatteetatens overordnede mål er å sikre korrekt fastsettelse og innbetaling av skatter og avgifter og sørge for et oppdatert folkeregister. Etaten skal yte god service.

Fra 1. januar 2004 ble Senter for statlig økonomistyring opprettet som en egen etat under Finansdepartementet. Den nye etaten overtok skatteetatens oppgave med å yte økonomitjenester til andre statlige etater, jf. omtale under programkategori 23.40 Andre formål, kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring.

Skatteetatens hovedoppgaver kan inndeles på følgende måte:

- folkeregistrering
- gjennomføre forskudds- og forhåndsskattutskrivning

- sikre skatte- og avgiftsprovenyet, herunder kontrollere grunnlaget for oppgavene fra skatte- og avgiftspliktige og tredjepart
- fastsette og kontrollere skatt på formue og inntekt, i tillegg til folketrygdavgifter
- fastsette, kontrollere og innkreve merverdi- og arveavgift mv.
- kontroll og tilsyn med de kommunale skatteoppkrevernes innkreving av direkte skatter, arbeidsgiveravgift og statens og folketrygdens andel av fellesskatten
- informasjon og veiledning til publikum

Skatteetaten omfatter Skattedirektoratet, 19 fylkes-skattekontor, 18 skattefogdkontor og 99 likningskontor/folkeregistre, i tillegg til Sentralskattekontoret for utenlandssaker, Sentralskattekontoret for storbedrifter og Oljeskattekontoret. Per 1. mars

2004 hadde etaten en bemanning tilsvarende ca. 5 950 årsverk.

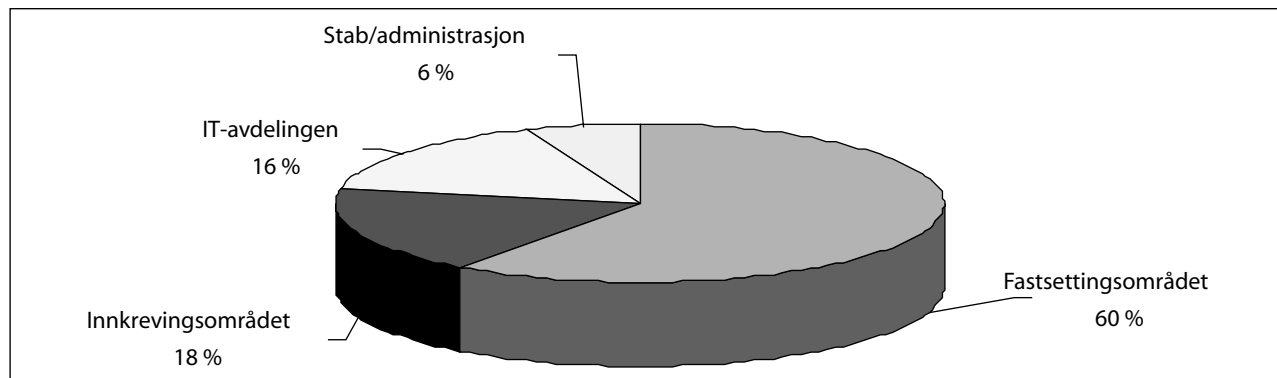
Rapport 2003

Fordeling av skatteetatens budsjettmessige ressurser i 2003

Etatens ressurser for 2003 var fordelt med ca. 60 pst. til fylkesskattekontorene og likningskonto-

rene, ca. 28 pst. til Skattedirektoratet, ca. 9 pst. til skattefogdkontorene og ca. 3 pst. til sentralskattekontorene.

Etatens budsjett for 2003, fordelt på funksjonsområder framgår av figur 8.4.

Figur 8.4 Skatteetatens budsjett for 2003, fordelt på funksjonsområder (økonomitjenesteområdet er inkludert i innkreivingsdelen)

Nøkkeltall

Fastsatte skatter og avgifter

Tabell 8.5 Fordeling av fastsatte skatter og avgifter

	(i mill. kr)		
	2001	2002	2003
Skatt og trygdeavgift ¹	253 500	263 100	269 800
Petroleumsskatt	92 000	98 400	91 100
Arbeidsgiveravgift ²	67 300	75 900	79 500
Arveavgift	1 500	1 200	1 400
Merverdiavgift ³	128 100	129 500	131 000
Sum	542 400	568 100	572 800

¹ Eksklusive petroleumsskatt

² Eksklusive sentralt beregnet arbeidsgiveravgift for statsansatte

³ Beløpet inkluderer den fradragsberettigede merverdiavgift som oppkreves av toll- og avgiftsetaten ved innførsel, jf. fotnote 1 i tabell 8.3 under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten.

Det ble fastsatt skatt og avgifter på ca. 573 mrd. kroner i 2003. Dette var en økning på ca. 4,7 mrd. kroner i forhold til året før. Fastsatt skatt fra petroleumsvirksomheten ble redusert med ca. 7 mrd. kroner i forhold til 2002. De årlige variasjonene kan i stor grad tilskrives endringer i oljeprisene. Det vises for øvrig til omtale i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Sentralskattekontorene

Sentralskattekontoret for storbedrifter, Sentralskattekontoret for utenlandssaker og Oljeskattekontoret er opprettet for å ivareta spesielle områder innen bedriftsbeskatning, beskatning av utenlandske selskaper og arbeidstakere med midlertidig tilknytning til landet og petroleumsvirksomheten.

Sentralskattekontoret for storbedrifter liknet i 2003 ca. 2 800 selskaper, og det ble utliknet skatt for ca. 11,2 mrd. kroner. Antall selskaper som ble liknet i 2003 var omtrent uforandret i forhold til 2002, mens det var en reduksjon på ca. 0,3 mrd. kroner i utliknet skatt.

Sentralskattekontoret for utenlandssaker liknet i 2003 over 22 000 lønntakere og sjømenn, vel 3 000 flere enn året før. Det ble liknet til sammen 485 selskaper og næringsdrivende. Totalt utliknet skatt utgjorde vel 1,3 mrd. kroner i 2003, om lag det samme som året før.

Oljeskattekontoret liknet 41 selskaper i 2003, og utliknet skatt var ca. 91,1 mrd. kroner. Dette var en nedgang på 7,3 mrd. kroner, sammenliknet med 2002. Utliknet petroleumsskatt er fortsatt på et høyt nivå.

Mål og resultater

Skatteetatens produksjon på hovedområdene fastsetting, innkreving og folkeregistrering er i all hovedsak gjennomført som forutsatt. Etatens driftsresultat, målt i forhold til etatens hovedmål, vurderes som klart tilfredsstillende.

Hovedmål 1: Skatter og avgifter skal fastsettes riktig og til rett tid

I 2003 ble det fastsatt skatt og avgift for ca. 3 737 000 personlige skattytere, 161 000 selskaper og 316 000 merverdiavgiftspliktige, jf. tabell 8.6.

Tabell 8.6 Antall skattytere og merverdiavgiftspliktige

	2001	2002	2003
Antall forskuddspliktige	3 609 000	3 710 000	3 737 000
Antall etterskuddspliktige	155 000	159 000	161 000
Antall merverdiavgiftspliktige	305 000	307 000	316 000

Skatteetaten er opptatt av å utvikle gode tjenester og produkter, tilpasset etatens brukere. Brukerorienteringen er fulgt aktivt opp gjennom utbygging og økt bruk av internettjenester og informasjons- og veiledningstiltak.

I 2004 (for inntektsåret 2003) valgte 1 186 000 skattytere å levere selvangivelsen elektronisk. Over 675 000 leverte selvangivelsen over Internett, 131 000 flere enn året før. 217 000 leverte selvangi-

velsen som tekstmelding, 26 000 flere enn året før. Over telefon ble det i 2004 levert 293 000 selvangivelser, mot 378 000 i 2003. Totalt ble det levert 73 000 flere selvangivelser elektronisk i 2004 enn i 2003.

Kapasiteten på telefon, mobil og Internett har vært god, og det ble ikke registrert problemer av betydning.

Tabell 8.7 Antall behandlede oppgaver

	2001	2002	2003
Selvangivelse lønntakere og pensjonister	3 102 000	3 127 000	3 150 000
Selvangivelse personlig næringsdrivende ¹	345 000	333 000	331 000
Selvangivelse etterskuddspliktige selskaper	160 000	159 000	161 000
Grunnlagsdata ²	36 900 000	39 400 000	40 700 000
Merverdiavgiftsoppgaver	1 264 000	1 458 000	1 462 000
Arve- og gavemeldinger	55 000	43 000	45 000

¹ "Selvangivelse personlig næringsdrivende" er omdefinert i forhold til tidligere år. Tallene er korrigert tilsvarende. Antallet gjenspeiler nå det antall personer som er liknet som personlig næringsdrivende. Tidligere ble alle lønntakere og pensjonister som leverte selvangivelse for næringsdrivende pga. annen inntekt enn lønnsinntekt (mindre næringsinntekter, husleieinntekter, kapitalinntekter mv.), medregnet.

² Med grunnlagsdata menes lønns- og trekkoppgaver, bankoppgaver mv.

Skatteoppgjøret 2003

Av innkomne selvangivelser i 2003 ble 98,9 pst. levert innenfor fristen. Dette var samme resultat som i 2002. Ilagt forsinkelsesavgift i 2003 fordeler seg med 45,2 mill. kroner på forskuddspliktige og 17,9 mill. kroner på etterskuddspliktige skattytere.

Utskrevet forskudd utgjorde 101,4 pst. av utliknet skatt for inntektsåret 2002, i forhold til 99,9 pst. for inntektsåret 2001. Innbetalt tilleggsforskudd er holdt utenfor disse beregningene.

Nesten 90 pst. av alle lønnstakere og pensjonister fikk skatteoppgjøret i juni. De resterende fikk skatteoppgjør i oktober på grunn av sambeskatning, kontrollutslag eller lignende.

Vel 2,4 mill. skattytere fikk til sammen 21,6 mrd. kroner til gode skatt i 2003. Dette var 66 000 flere enn ved endelig skatteoppgjør året før, og det utgjorde en økning i tilgodebeløpet på 1,8 mrd. kroner. Gjennomsnittlig tilgodebeløp, inklusive renter, var 8 900 kroner, mens i 2002 var beløpet 8 400 kroner. Om lag 82 pst. av de med tilgodebeløp hadde til gode under 15 000 kroner.

I alt 780 000 skattytere fikk til sammen 11,4 mrd. kroner i restskatt. Det var 19 000 færre enn ved forrige skatteoppgjør. Gjennomsnittlig restskatt lå på ca. 15 000 kroner, omtrent som i 2002. Ca. 40 pst. av dem som fikk restskatt, fikk restskatt på under 15 000 kroner.

Totalt 372 000 skattytere betalte i alt 7,1 mrd. kroner i tilleggsforskudd for inntektsåret 2002 innen fristen 30. april.

Ved utlegg av likningen ble det oppdaget tekniske feil for 1,4 pst. av forskuddspliktige skattytere. Feilraten er innenfor akseptabelt nivå og skyldes blant annet registreringsfeil, tekniske feil og nye opplysninger fra skattytere eller tredjeperson.

Arve- og gavesaker

Alle arve- og gavemeldinger var på landsbasis registrert innen 3 uker etter mottak, som var resultatkravet. Dette gjaldt også i hovedsak for skifteattester og øvrige innberetninger. Saksbehandlingstiden er kortet ned de senere årene, og i 2003 ble de fleste sakene behandlet innen 6 måneder som var resultatmålet. Innkomne klager blir i hovedsak behandlet innen 3 måneder. Restansene for arve- og gavesaker ble redusert fra ca. 18 000 i 2000 til ca. 9 600 saker i 2003.

Skatteetatens kontrollvirksomhet

I flere år har etaten lagt vekt på synlighet og å øke antall stedlige kontroller. Etaten påregner gode preventive effekter av dette.

Fylkesskattekontor, likningskontor og skatteoppkreverkantor har i 2003 gjennomført 18 013 stedlige kontroller. Dette er 4 pst. flere enn i 2002 og vel 40 pst. flere enn i 2001. Den stedlige kontrollvirksomhet har medført noe høyere beløpsmessig avdekking enn tidligere år. Stadig flere bransjekontroller er gjennomført i samarbeid med andre kontrollinstanser og politiet. Aktiv bruk av media har bidratt til å synliggjøre etaten.

Kontroll av merverdiavgiftsoppgaver er økt i 2003, og vil bli ytterligere styrket i 2004. Det er gjennomført et stort antall informasjonsmøter overfor næringsdrivende, regnskapsførere og revisorer, og nye næringsdrivende har fått informasjon om rettigheter og plikter.

Aktørene i store utbyggingsprosjekter som Snøhvitutbyggingen og Operaen i Bjørvika er fulgt opp med informasjon, veiledning og kontroll.

Arbeidet med svart økonomi og økonomisk kriminalitet er trappet opp. Det er blant annet etablert egne enheter i Nordland og i Oslo-området.

Tabell 8.8 Behandlede saker i klagenemnder

	2001	2002	2003
Behandlet i likningsnemnd og overligningsnemnd	55 000	56 000	52 000
Behandlet i Klagenemnda for petroleumsskatt	17	17	20
Behandlet i Klagenemnda for merverdiavgift ¹	179	211	259
Behandlet i Riksskattenemnda	59 ²	57	56

¹ Ekskl. saker vedr. saksomkostninger og saker som ble returnert til fylkesskattekontorene. Antall saker for 2001 og 2002 er endret fra henholdsvis 190 og 177 som følge av korrigererte rapporter.

² Antall saker behandlet i Riksskattenemnda i 2001 var 59, og ikke 57 som opplyst i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Ved utløpet av 2003 var 90 pst. av sakene til Klagenemnda for merverdiavgift behandlet innen 6 måneder, som er i henhold til fastsatt resultatkrav. 259 saker ble avsluttet i 2003. Dette var 48 flere saker enn året før. Per 1. juli 2003 ble rutiner for forenklet innstilling til Klagenemnda satt i verk. Organiseringen og rutineene for saksbehandlingen blir jevnlig vurdert med sikte på effektivisering.

*Hovedmål 2: Skatter og avgifter skal betales til rett tid
Skatt og arbeidsgiveravgift*

Per 30. juni 2004 utgjorde samlede innbetalinger for forskuddsordningen (forskuddstrekk og for-

håndsskatt) 99,6 pst. av de fastsatte krav for inntektsåret 2003. Dette var en økning på 0,1 prosentpoeng fra året før. Videre var samlede innbetalinger av etterskuddsskatt 98,9 pst. av sum krav for inntektsåret 2002. Dette var en økning på 7,4 prosentpoeng fra året før. Totalt innbetalt restskatt er kun 82 pst. av sum krav for inntektsåret 2002. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra året før. Resultatnivået tilsier at det er et forbedringspotensial på dette området. Totalt innbetalt arbeidsgiveravgift for avgiftsåret 2003 var 99,7 pst. av sum krav. Dette var en økning på 0,1 prosentpoeng fra året før.

Tabell 8.9 Skatt og arbeidsgiveravgift for avgiftsårene 2001-2003

		(i mill. kr)		
Inntektsår		2001	2002	2003
Forskuddsordningen ¹	Sum krav	222 418	233 310	241 582
	Totalt innbetalt pst.	99,6 pst.	99,5 pst.	99,6 pst.
	Aktiv restanse	984	1 053	1 010
Etterskuddsskatt ²	Sum krav	33 811	32 140	-
	Totalt innbetalt pst.	91,5 pst. ³	98,9 pst.	-
	Aktiv restanse	2 855 ³	305	-
Restskatt ²	Sum krav	11 272	10 905	-
	Totalt innbetalt pst.	82,1 pst.	82,0 pst.	-
	Aktiv restanse	1 998	1 943	-
Arbeidsgiveravgift ¹	Sum krav	72 162	76 659	79 934
	Totalt innbetalt pst.	99,6 pst.	99,6 pst.	99,7 pst.
	Aktiv restanse	278	330	249

¹ Målt per 30.06. - ½ år etter inntektsåret

² Målt per 30.06. - 1 ½ år etter inntektsåret

³ Det noe lave resultatet skyldes i hovedsak et større enkeltkrav (med konserngaranti). Ser man bort fra dette kravet vil totalt innebetalt i prosent være 98,6 pst. og aktiv restanse være 398 mill kroner.

Merverdiavgift og investeringsavgift

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for avgiftsinnkreving var på landsbasis 23 dager i 2003, en nedgang på 2 dager i forhold til 2001 og 2002.

Tabell 8.10 Merverdiavgift og investeringsavgift for avgiftsårene 2000-2002

Avgiftsår	(i mill. kr)		
	2000	2001	2002
Sum krav ¹	102 895	114 047	121 172
Totalt innbetalt i pst. av sum krav	99,3 pst.	99,0 pst.	98,9 pst.
Aktiv restanse ²	341	495	433

¹ Målt per 31.12. – 1 år etter avgiftsåret.

² Ekskl. restkrav og konkurser.

Innbetalt merverdiavgift og investeringsavgift per 31.12.2003 for avgiftsåret 2002 viste en nedgang på 0,1 prosentpoeng, sammenliknet med avgiftsåret 2001. Aktiv restanse per 31.12.2003 ble redusert med 62 mill. kroner i forhold til per

31.12.2002. Det er likevel et forbedringspotensial på dette området. Nedgangen i innbetalt beløp kan forklares med økning i krav i konkursbo og restkravrestanse.

Tabell 8.11 Akkumulerte restanser per 31.12.2003

	(i mill. kr)
Skatt og arbeidsgiveravgift ¹	15 858
Sum krav i 2003	349 300
Restanseandel	4,5 pst.
Merverdiavgift og investeringsavgift ^{2 3}	4 450
Sum krav i 2003	131 000
Restanseandel ³	3,4 pst.

¹ Aktiv restanse inklusive konkursbo, men eksklusive uerholdelighetsførte og uerholdelige krav

² Aktiv restanse inklusive konkursbo, men eksklusive restkrav (uerholdelighetsførte) og utgiftsførte krav

³ Restansen inkluderer et stort konkursbo på 620 mill. kroner (etterberegning). Holdes dette kravet utenfor er restanseandelen 2,9 pst.

Samlet, akkumulert restanse for skatt og avgifter som nevnt i tabellen ovenfor, var per 31.12.2003 vel 20 mrd. kroner. Det er fortsatt grunnlag for forbedring på dette området.

Debitortilpasset innfordring

Debitortilpasset innfordring er et nytt satsingsområde for å etablere mer systematisk kunnskap om sammenhenger mellom debitor, krav, ressurser og tiltaksbruk.

Ordningen gir rom for bedre utnyttelse av skatteoppkrevernes og skattefogdkontorenes ressurser, og dermed mer kostnadseffektiv innkreving. Ordningen åpner i tillegg for større fleksibilitet og bedre kommunikasjon med debitor. Debitortilpasset innfordring vil være et strategisk styringsverktøy som er nyttig på alle plan innenfor innkrevingsområdet.

Skatteoppkreverfunksjonen i kommune 2312 - sokkelkommunen

Arbeidstakere og oppdragsgivere med midlertidig opphold/oppdrag på land eller sokkel i Norge (og som ikke har tilknytning til andre kommuner), knyttes til denne "kommunen". Sentralskattekontoret for utenlandssaker er likningsmyndighet for sokkelkommunen.

1. juli 2002 ble skatteoppkreverfunksjonen for krav fastsatt ved Sentralskattekontoret for utenlandssaker, overført fra skatteoppkreveren i Stavanger til Rogaland skattefuktontor. Den akkumulerte, aktive restansen samlet for de ulike skatte- og avgiftsartene var 554 mill. kroner ved utgangen av 2002. Dette var en økning på 59 mill. kroner, sammenliknet med restansen per 31. desember 2001. Restansen var ved utgangen av 2003 imidlertid redusert med ca. 26 mill. kroner til 528 mill. kroner, og det forventes fortsatt nedgang i restan-

sene. De tiltak som er gjort i forbindelse med organiseringen, oppgavefordelingen og oppfølging/ledelsesfokus ser ut til å ha gitt positive effekter. Overføringen av oppgaven vil bli evaluert innen utgangen av 2004.

Hovedmål 3: Skatteetaten skal sikre et folkeregister med høy kvalitet

Et oppdatert folkeregister er viktig for mange institusjoner i samfunnet. For å sikre et folkeregister med høy kvalitet er skatteetaten blant annet avhengig av at andre instanser melder endringer til etaten. Informasjon og tiltak overfor skifterett, sykehus, kirke med flere, har vært prioritert i 2003. Lesetilgang til UDIs saksbehandlingssystem har forenklet saksbehandlingen ved innvandring og utvandring. Det avholdes jevnlig møter med Riksstrykdeverket og andre store brukere av folkeregistret for å heve kvaliteten.

Resultatforbedring på folkeregisterområdet ble viet stor oppmerksomhet i 2003. Det var positiv utvikling i måloppnåelsen ved alle meldingstyper. Fylkesskattekontorenes behandling av klager i bostedssaker er gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Folkeregistrene har fått nye oppgaver ved innføring av ny navnelov, og det er ikke meldt om spesielle problemer i denne forbindelse. Som følge av endringer i ekteskapsloven har folkeregistrene fra 1. oktober 2004 fått nye oppgaver i forbindelse med overtagelse av myndigheten til prøving av ekteskapsvilkårene.

Hovedmål 4: Skatteetaten skal levere økonomitjenester av høy kvalitet

Ved utgangen av 2003 var måloppnåelsen på økonomitjenesteområdet god. 2003 var siste år skatteetaten utførte lønns- og regnskapstjenester for andre statlige virksomheter. Fra 1.1.2004 er økonomitjenesteområdet samlet i den nyetablerte virksomheten Senter for statlig økonomistyring (SSØ), jf. omtale under kap. 1631.

Sentrale utfordringer og tiltak

Skatteetaten står overfor store utfordringer de nærmeste årene, jf. omtale nedenfor. Etatens strategiplan for perioden 2005-2008 er under utarbeidelse.

Styrking av innsatsen i forhold til næringslivet – etterlevelse av regelverk

For å sikre avdekking av urettmessigheter og bedre etterlevelse av regelverket, legges det vekt på å gjøre etatens kontrollarbeid mer synlig. Et virkemiddel er flere og mer målrettede kontroller og bruk av media.

Som nevnt foran gjennomførte fylkesskattekontorene, likningskontorene og skatteoppkreverkontorene 18 013 stedlige kontroller i 2003. Dette var en økning på henholdsvis 5 359 og 1 673 kontroller, sammenliknet med 2001 og 2002. Økning i antall stedlige kontroller skyldes i hovedsak at likningskontorene har utført flere kontroller enn tidligere. Dette er resultat av bevisst satsing over flere år gjennom omorganisering av arbeidet (OAL) og overføring av ressurser fra lønnstakerlikning og administrasjon til kontroll av næringsdrivende og selskaper. Satsningen videreføres, samtidig som samarbeid og samhandling mellom fylkesskattekontorenes og likningskontorenes kontrollvirksomhet videreutvikles. Foruten høyere beløpsmessig avdekking hos de som blir kontrollert, er det grunn til å tro at de preventive effektene er betydelige.

Undersøkelse om svart arbeid, for perioden fra 1980 til 2003, foretatt av Universitetet i Oslo, viser at stadig færre nordmenn jobber svart. Hver tyvende nordmann arbeidet svart i 2003, mot hver tiende i 1980. Endrede holdninger til svart arbeid tilskrives lavere skattesatser, at færre har mulighet for svart arbeid og at folks skattemoral er bedre. Selv om holdningen til svart økonomi er bedre nå enn tidligere, antas at store beløp ikke oppgis til beskatning. Dette tilsier at etaten må ha stor innsats på området.

Målstyrt virkemiddelbruk er viktig i etatens kontrollvirksomhet. Det avdekkes betydelige beløp ved tradisjonelle bokettersyn og andre kontroller. En større del av etatens kontrollvirksomhet er derfor knyttet til bransjevise prosjekter der flere aktører samkjører sin innsats.

Kontroll i restaurantbransjen er et eksempel på samarbeid med andre etater som næringsmiddeltilsyn, branntilsyn, politi og tollvesen, for å stoppe useriøse aktører. I 2003 fikk 370 av Oslos ca. 1 000 barer og restauranter besøk. Resultatene viste blant annet at hver tredje arbeidstaker jobbet svart. I tillegg til å jobbe svart, mottok en rekke arbeidere trygd.

Skatteetaten vil videreutvikle dette samarbeidet om konkrete, preventive tiltak og kontrolltiltak mot spesielle miljøer. Det er i bevilgningsforslaget for 2005 lagt inn midler for å styrke arbeidet med å etablere flere skattekrimenheter.

I tillegg til samarbeid med offentlige etater og myndigheter legger etaten vekt på å videreutvikle samarbeidet med bransje- og interesseorganisasjoner i næringslivet. I 2003 ble det for eksempel gjennomført et samarbeidsprosjekt med Byggenæringens Landsforening, som representerer ca. 40 000 bedrifter. Dette har resultert i en rapport med forslag til ulike tiltak. Byggebransjen ønsker blant annet å innføre egne ID-kort for sine tilsatte for å sikre bedre oversikt og kontroll. De store aktørene vil skjerpe kontrollen av sine underentreprenører.

I store utbyggingsprosjekter ønsker etaten å være i forkant for å sikre en seriøs gjennomføring. Innsatsen forventes å gi bedre effekt enn bare kontroller i etterkant. I forbindelse med utbyggingen av Snøhvit i Barentshavet og Operaen i Oslo har etaten fulgt utbyggingen tett. Hovedmålsetting er at det blir enklere for involverte næringsdrivende og arbeidstakere å handle riktig. Etatens oppmerksomhet bidrar til god oppgavekvalitet og til at reglene følges.

Store formuer plasseres i utlandet. Undersøkelser viser at betydelige andeler av denne formuen ikke oppgis i selvangivelsen og dermed unndras beskatning. For å sikre skattefundamentet i Norge satses det spesielt på likning og kontroll på områder der en har erfaring med eller kjennskap til at det forekommer unndragelser. For skatteetaten forsterkes kontrollutfordringene ved at handel og økonomisk samhandling foregår mer internasjonalt og mer elektronisk i dag enn tidligere. Utfordringene søkes løst gjennom organisatoriske, metodiske og teknologiske tiltak samt informasjonsutveksling mellom kontrolltater i inn- og utland.

Endret årssyklus for næringsdrivende

Fra og med 2004 er næringslivet gitt lengre frist for innlevering av likningsoppgavene. De som benytter elektronisk innlevering, har frist til 31. mai, mens de som leverer på papir må levere innen 31. mars. Endringen innebærer at kontroll av innsendte oppgaver kan gjennomføres helt til 31. mai det påfølgende år. Nye rutiner og arbeidsmetoder på likningskontorene er tilrettelagt og vil bli videreutviklet. Informasjons- og veiledningstiltak rettet mot næringsdrivende, revisorer og regnskapsførere er gjennomført.

Bindende forhåndsuttalelser fra likningskontorene

I Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer, foreslås å innføre en ordning med bindende forhåndsuttalelser fra liknings-

kontorene. Etter forslaget skal ordningen innføres i 2005.

Skattyterne kan ha behov for å vite hvordan likningsmyndighetene vurderer de skattemessige konsekvenser av en disposisjon før den gjennomføres. Skatte- og avgiftspliktige kan i dag be om Skattedirektoratets vurdering av skatte- og avgiftsmessige konsekvenser av planlagte, framtidige transaksjoner. Denne ordningen er rettet mot tunge og kompliserte saker. Bindende svar fra likningskontorene vil være et servicetilbud til skattytere med enklere skattespørsmål.

Skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverne forestår kontroll av arbeidsgivere, innkreving av skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift, og fører skatteregnskapet. Som ledd i Regjeringens arbeid for forenkling, effektivisering og brukerorientering av offentlig sektor, er det gjennomført en utredning av tiltak for resultatforbedring i den kommunale skatteoppkreverfunksjonen, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 63 (2001-2002). Utvalgets flertall går i NOU 2004: 12 Bedre skatteoppkreving, inn for at staten bør overta hele ansvaret for skatteoppkrevingen (staten har i dag det faglige ansvaret, kommunene det administrative). Utredningen ble sendt på høring i juni 2004, med frist 1. oktober.

Kontroll og revisjon av skatteoppkreverfunksjonen

Staten tok 1. juli 2004 over ansvaret for kontroll og revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Oppgavene som kommunerevisjonen tidligere har utført med kontroll av skatteregnskapet, overføres som ny regionalisert oppgave, administrativt underlagt fem skattefogdkontor, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 63 (2003-2004) Tilleggsbevilgninger og omprioritering i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004.

Endringer i nemndsstrukturen i likningsforvaltningen

Etter omorganisering av likningsforvaltningen ble antall likningskontorer redusert fra 435 til 99. De folkevalgte nemndene ble ikke berørt av omorganiseringen. Stortinget vedtok med virkning fra 1. januar 2004 nye regler for valg, sammensetning og geografisk virkeområde for liknings- og overlikningsnemnder. Endringene innebærer at det nå er en likningsnemnd og en overlikningsnemnd for hvert likningskontor. Færre nemnder åpner for bedre og mer målrettet opplæring og oppfølging av

nemndsmedlemmene, samtidig som det bidrar til å sikre en ensartet likningspraksis. Det er utarbeidet et opplegg for liknings- og fylkesskattekontorenes opplæring av nye nemndsmedlemmer.

Organisering av skatteetaten

Det er etablert et internt prosjekt i skatteetaten for å bedre etatens oppgaveløsning og å få den samlede virksomheten til å fungere bedre. Det legges opp til at forslag legges fram for Finansdepartementet innen utgangen av 2005.

Effektiv utnyttelse av ny teknologi og nye IT-systemer

Etaten vektlegger aktiv og effektiv utnyttelse av ny teknologi i oppgaveløsningen. Det legges betydelige ressurser i forvaltning, drift og vedlikehold av etatens IT-systemer for å sikre korrekt informasjon og korrekte avgjørelser. På viktige områder utarbeides nye versjoner av systemene hvert år for å imøtekomme nye skatteregler, forskrifter og lover. Etaten mottar og behandler store mengder digitaliserte opplysninger fra tredje part. For å sikre en god og riktig utvelgelse av kontrollområder og kontrollobjekter er det viktig å utnytte eksisterende registre og opplysninger til analyseformål.

Nedenfor følger nærmere beskrivelse av de store IT-prosjektene i etaten. Slike prosjekter er generelt beheftet med risiko med hensyn til kvalitet, økonomi og framdrift.

Full PSA på WEB

Som et ledd i skatteetatens arbeid for døgnåpen forvaltning og bedre tjenester overfor publikum, har Skattedirektoratet etablert et prosjekt for å utvikle ny Internett-løsning for levering av forhåndsutfyllt selvangivelse (PSA). Den nye Internett-løsningen vil kunne benyttes av tilnærmet alle lønnstakere og pensjonister. Skattyter skal for alle poster i selvangivelsen kunne gjøre endringer og tilføyelser, og alle pliktige vedlegg vil være integrert i løsningen.

En første versjon skal etter planen settes i drift våren 2005 (for inntektsåret 2004). Skattedirektoratet vil i 2005 ta stilling til om løsningen skal videreutvikles til også å omfatte personlig næringsdrivende. En slik løsning vil tidligst kunne settes i drift i 2006.

System for likning av næringsdrivende (SLN-prosjektet)

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) er det redegjort for SLN-prosjektet. Fra 2002 har det vært et landsdekkende tilbud for næringsdrivende (personlige og selskaper) om elektronisk overlevering av likningsoppgaver. Rapporteringsgraden har vært jevnt økende. I 2003 var det ca. 120 000 næringsdrivende som leverte elektronisk. Dette tilsvarer 40 pst. av landets aksjeselskaper og 15 pst. av de personlig næringsdrivende. Skatteetaten arbeider for å øke denne andelen ytterligere.

Prosjektet ble avsluttet 31.12.2003 med planlagt funksjonalitet og innenfor avsatte tids- og kostnadsrammer, og systemet ble satt i landsdekkende drift fra 1. mars 2004.

Fra og med 2004 skjer innrapporteringen gjennom AltInn-løsningen.

Elektronisk innrapportering til det offentlige (AltInn-prosjektet)

AltInn-prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Brønnøysundregistrene, Statistisk sentralbyrå og skatteetaten. AltInn-prosjektet har utviklet en Internett-basert innrapporteringskanal som gjør at næringsdrivende og privatpersoner kan utføre sine lovpålagte innrapporteringer på en enkel, sikker og effektiv måte. Prosjektet vil gi effektiviseringsgevinster både for forvaltningen og næringsdrivende. Løsningen skal i første fase dekke innrapportering til Brønnøysundregistrene, Statistisk sentralbyrå og skatteetaten, men det legges også til rette for bruk ved rapportering til andre statlige etater.

Det er inngått kontrakt med leverandør om ansvar for drift og produksjon. Løsningen ble satt i drift februar 2004, og prosjektet ble avsluttet 11. mai 2004. Løsningen forvaltes videre av en nyopprettet sentralforvaltningsorganisasjon for AltInn (ASF) ved Brønnøysundregistrene, jf. også omtale i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Nærings- og handelsdepartementet. Budsjettrammen for skatteetaten er blitt styrket for å ivareta den interne drift og videre utvikling, knyttet til etatens bruk av AltInn.

Nytt forvaltningssystem for skatteinnkreving (SKARP-prosjektet)

SKARP-prosjektet utvikler ny systemløsning for et samlet regnskap for all skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift. Løsningen vil bidra til en mer effektiv innfordring, bedre informasjonstilgang og bedre tjenester overfor næringsliv og brukere. Kostnadsrammen for prosjektet er fastsatt til 905

mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002), som justert for prisstigning tilsvarer 963,9 mill. 2005-kroner.

Utviklingsprosjektet er delt opp i tre deler:

- utvikling av basisløsning og pilotdrift av denne
- utvikling av utvidelser som er nødvendige for landsdekkende innføring
- landsdekkende innføring av løsningen

Det er valgt ekstern leverandør for utvikling av basisløsning til nytt skatteregnskap. I St.prp. nr. 1 (2003-2004) er det redegjort for SKARP-prosjektet, herunder heving av avtale med tidligere leverandør, inngåelse av kontrakt med ny leverandør i august 2003 og tidsforskyvning av ferdigstilling.

Det tas sikte på pilotdrift, basert på det nye systemet, fra høsten 2005 og start av landsdekkende innføring i andre halvår 2006. Det er fortsatt knyttet risiko til prosjektet.

I budsjettet for 2005 er det foreslått avsatt 125,5 mill. kroner til prosjektet.

Utvikling av nytt system for arveavgift

Skattedirektoratet skal utvikle et nytt system for saksbehandling og innkreving av arveavgift. Det tas sikte på at det nye systemet teknisk blir basert på dagens merverdiavgiftssystem. Det skal utvikles en løsning med reskontro, regnskap og innfordring, og med integrasjon av fastsetting/utlikning fra dagens system. Det tas sikte på at systemet er ferdigutviklet våren 2005, med produktionsstart høsten 2005.

Aksjonærregisteret

Aksjonærregisteret ble satt i drift 1. januar 2004, slik som forutsatt i St.prp. nr. 1 (2003-2004) og Ot.prp. nr. 1 (2003-2004).

Hovedformålet med å opprette et aksjonærregister, var å gjøre det enklere for skattyterne å forholde seg til reglene om gevinstberegning ved realisasjon av aksjer. For at registeret skulle kunne legge til rette for dette, ble opplysningsplikten for selskapene og aksjonærene noe utvidet i forhold til tidligere plikter, jf. Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) og Innst. O. nr. 20 (2003-2004).

Krav om opplysninger fra selskapene som skulle rapporteres til aksjonærregisteret, ble samlet i et nytt skjema. Samtidig ble den nye elektroniske innrapporteringskanalen AltInn tatt i bruk. For selskapene representerte dette to fundamentale skift i samhandlingen med skatteetaten.

Aksjonærene i selskapene ble for første gang tilsendt de nye oppgavene fra aksjonærregisteret våren 2004. Feil og mangler med innrapporterte

data, medførte at en del aksjonærer måtte korrigere opplysningene. Likningskontorene iverksatte særskilte kontroller for å fange opp eventuelle feil i forbindelse med utfylling av selvangivelsen.

Innføringen av aksjonærregisteret har vist at det er mange utfordringer knyttet til maskinell beregning av aksjegevinster og -tap. Dette gjelder både innrapportering fra selskapene, VPS og aksjonærene, samt tekniske forhold.

Skatteetaten har løpende iverksatt tiltak for å utbedre svakheter knyttet til omleggingen. Det gjelder blant annet problemer som brukerne opplevde med ustabilitet i AltInn-løsningen. Driftssituasjonen vurderes nå som stabil. Ytterligere tiltak for å forbedre ytelsen i forhold til antall brukere vil bli vurdert.

Det er nødvendig å foreta omfattende endringer i aksjonærregisteret som følge av forslagene om endringer i beskatningen av personlige aksjonærer mv. Det vil videre bli en krevende oppgave å kvalitetssikre de opplysninger som skal legges inn i registeret. For en nærmere omtale av forslagene vises til Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer. Total kostnadsramme for prosjektet er anslått til 171,5 mill. kroner. Kostnadsanslaget er usikkert. I budsjettet for 2005 er det foreslått avsatt 30,5 mill. kroner til dette formålet.

Datavarehus

Skatteetaten har under utvikling et datavarehus med en analyse- og rapporteringsløsning som vil gjøre etaten i stand til å utnytte det samlede datagrunnlaget på en bedre måte. Datavarehus er en måte å organisere bedriftens datatilfang på slik at det blir tilrettelagt for raskt å kunne levere informasjon til dem som trenger den. Kombinert med økt satsing på analysearbeid, vil etaten få bedre beslutningsstøtte innenfor de forskjellige virksomhetsområdene og økt informasjon om egen virksomhet.

Løsningen er særlig innrettet mot informasjonsbehov i arbeidet med å avdekke skatteunndragelser og å øke innbetaling av utestående krav. Systemet skal tas i bruk fra våren 2005.

Budsjett 2005

Skatteetatens budsjettramme for 2005 foreslås satt til 3 595,9 mill. kroner. Dette er en økning på 7,8 pst. i forhold til saldert budsjett for 2004. En stor del av økningen gjelder SKARP-prosjektet, jf. omtale ovenfor. Den foreslåtte bevilgningen skal brukes i samsvar med de mål og strategier som er omtalt foran.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. Posten dekker også betalingsformidlingsutgifter mv. i forbindelse med skattebetalingsordningen og midler til innkreving av skatt på undersjøiske petroleumsforekomster. Beløpet inkluderer også utgifter til regnskapsføring, innkreving og kontroll av skatt fra oppdrags- og arbeidstakere som er skattepliktige i Norge, men som ikke har tilknytning til noen kommuner. Blant nye oppgaver som dekkes over posten og som er nærmere omtalt foran, nevnes videreutvikling av aksjonærregisteret, etablering av skattekrimenheter, utvikling av full PSA på WEB og etablering av lokal AltInn-forvaltning.

For 2005 foreslås det bevilget 3 247,0 mill. kroner under post 01. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.2 i del I.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, overslagsbevilgning

Posten omfatter skatteetatens utgifter til innkreving, og de kommunale skatteoppkrevernes utgifter til innkreving av arbeidsgiveravgift, skatt og trygdeavgift. Posten dekker også utgifter til faglig

bistand i skattesaker på petroleumsområdet, og omkostninger knyttet til tvangsforretninger, tinglysing, skifte og garantistillelser.

For 2005 foreslås det bevilget 87,1 mill. kroner under post 21. Opprinnelig 2004-bevilgning ble ved behandlingen av St.prp. nr. 63 (2003-2004) økt fra 63 til 77 mill. kroner. Fordi størrelsen på den sikkerhet for boomkostninger som må stilles av den som begjærer konkurs (konkursrekvirentansvaret) er vedtatt økt, øker bevilgningsbehovet ytterligere i 2005.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Posten omfatter bevilgning til større IT-prosjekter, som blant annet utvikling av nytt system for skatteoppkreving (SKARP) og deler av videreutviklingen av aksjonærregisteret.

For 2005 foreslås det bevilget 151,3 mill. kroner under post 22.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter en avsetning til IT-formål, herunder utgifter til større IT-utskiftninger i etaten. For 2005 foreslås det bevilget 110,5 mill. kroner under post 45.

Kap. 4618 Skatteetaten (jf. kap. 1618)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Utledds- og tinglysningsgebyr (Namsmannen)	20 909	16 576	22 000
02	Andre inntekter	52 389	20 000	25 900
03	Lignings-ABC	327		
04	Gebyr for folkeregisteropplysninger	588	725	
05	Gebyr for utleggsforretninger	9 188	6 423	9 500
06	Økonomitjenester	14 334		
07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 182	1 140	1 200
10	Tilbakebetaling	119 523		
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	5 810		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	36 245		
17	Refusjon lærlinger	39		
18	Refusjon av sykepenger	85 346		
	Sum kap. 4618	345 880	44 864	58 600

Post 01 Utledds- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)

Posten omfatter gebyrinntekter ved utleggsforretninger som utføres av de ordinære namsmenn for skattefogdkontorene, jf. kap. 1618, post 21.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter inntekter knyttet til blant annet refusjon av utgifter knyttet til porto som skatteetaten legger ut for kommunene i forbindelse med skatteoppgjøret, refusjon av fellesutgifter i bygger etaten er største bruker, avgiftspliktig salg av datatjenester, kursstøtte fra Statskonsult, kurs i regi av skatteoppkreverne, gebyrer for folkeregisteropplysninger og andre tilfeldige inntekter. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.2 i del I.

Post 04 Gebyr for folkeregisteropplysninger

Posten omfatter inntekter knyttet til salg av folkeregisteropplysninger. Posten foreslås slått sammen med post 02 Andre inntekter fra og med 2005.

Post 05 Gebyr for utleggsforretninger

Posten omfatter gebyrinntekter ved utleggsforretninger som skattefogdkontorene selv utfører.

Post 07 Gebyr for bindende forhåndsuttalelser

Posten omfatter inntekter fra gebyrer for bindende forhåndsuttalelser fra Skattedirektoratet i skatte- og avgiftssaker. Inntektsanslaget omfatter foreløpig ikke gebyrer fra foreslått ny ordning med forhåndsuttalelser også fra likningskontorene.

Programkategori 23.30 Offisiell statistikk

Utgifter under programkategori 23.30:

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	520 303	470 085	486 900	3,6
	Sum kategori 23.30	520 303	470 085	486 900	3,6

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)

					(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	
01	Driftsutgifter	372 082	352 149	363 100	
21	Spesielle driftsutgifter	123 644	110 000	113 700	
22	Folke- og bolig telling mv., <i>kan overføres</i>	14 924			
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 653	7 936	10 100	
	Sum kap. 1620	520 303	470 085	486 900	

Hovedoppgaver og organisering

Statistisk sentralbyrå er det sentrale organ for inn-samling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk. Ifølge statistikkloven har Statistisk sentralbyrå ansvar for å:

- kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk
- samordne omfattende statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer
- utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning
- gi opplysninger til statistisk bruk for forskningsformål og for offentlig planlegging
- ha det norske hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid

Statistikkloven fastslår videre at Statistisk sentralbyrå er en faglig uavhengig institusjon, administrativt underlagt Finansdepartementet. Denne uav-

hengigheten av myndigheter og interessegrupper er avgjørende for den tillit og autoritet offisiell statistikk må ha hvis den skal fylle sin rolle i det norske og internasjonale samfunn. Samtidig er data-sikkerhet og personvern en avgjørende forutsetning for tillit hos oppgavegiverne og dermed for Statistisk sentralbyrås virksomhet.

Statistisk sentralbyrå har eget styre, og har virksomhet både i Oslo og Kongsvinger. Det ble utført 889 årsverk i 2003. Statistisk sentralbyrå har 19 rådgivende utvalg, med representanter for brukere og oppgavegivere, som gir råd om mål og prioriteringer innen ulike statistikkområder. Det ble fra 1. januar 2004 opprettet et statistikkråd. Rådet skal bidra til å koordinere produksjon og formidling av offisiell statistikk i Norge slik at det blir utviklet et helhetlig statistikk-system med felles krav til kvalitet og uavhengighet.

Rapport 2003

Løpende statistikkproduksjon

I 2003 publiserte Statistisk sentralbyrå 831 statistikker, som var en liten nedgang fra 2002. Ned-

gangen har sammenheng med at de fleste nye statistikkene fra Folke- og boligtellingsen 2001 kom i 2002. Om Folke- og boligtellingsen holdes utenom, har antallet frigitte statistikker vært uendret fra 2002 til 2003.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Frigitte statistikker	642	754	740	761	817	839	831

Det var 170 ordinære publikasjonsutgivelser i 2003, om lag som året før, men med en liten økning i analysepublikasjonene. Økningen skyldes i hovedsak flere utgivelser i serien Discussion Papers, som er forberedende utgivelser til publiseringer i internasjonale tidsskrifter. Utviklingen er i tråd med planene om færre tabellpublikasjoner på papir, flere analysepublikasjoner og økt elektronisk publisering på Statistikk sentralbyrås nettsider der en også får tilgang til Statistikkbanken. I 2003 ble det også utgitt 501 enkelthefter med resultater fra Folke- og boligtellingsen 2001. Det var ett hefte for hver kommune og for hver bydel i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger.

Statistisk sentralbyrå har i flere år satset mye på å utvikle webtjenesten for formidling av offisiell statistikk. Antall oppslag på Statistisk sentralbyrås nettsider økte ytterligere - fra 31 mill. oppslag i 2002 til 38 mill. oppslag i 2003. Statistikkbanken, som ble etablert 1. juli 2002, dekker nå nesten alle

statistikkområder. I Statistikkbanken kan brukerne selv velge statistikk, og hvordan de vil ha den i tabellform. I 2003 ble det totalt laget 290 000 tabeller.

Punktligheten er blitt stadig bedre de siste årene. I 2003 ble i alt 92 prosent av statistikkene publisert på tidspunktet som var annonsert på forhånd i statistikkalenderen. Dette var en forbedring på 2 prosentpoeng fra året før. Statistikkens aktualitet, som måles med antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir frigitt eller publisert, er forbedret for både måneds- og kvartalsstatistikene fra 2002 til 2003. Aktualiteten vurderes som tilfredsstillende for månedsstatistikene, hvor målet ble nådd. For kvartals- og årsstatistikene ble ikke målene nådd, og det anses å være rom for en forbedring av aktualiteten for disse statistikene. Sett i internasjonalt perspektiv er statistikken i Norge svært aktuell. Særlig gjelder dette måneds- og kvartalsstatistikene.

Tabell 8.12 Statistikkens aktualitet. Varighet fra referanseperiodens utløp til publisering (uker)

	Antall	2001		2002		2003	
		Mål	Resultat	Mål	Resultat	Mål	Resultat
Månedstatistikk	12	4,0	4,1	4,0	4,0	3,9	3,9
Kvartalsstatistikk	14	8,9	9,1	8,1	8,8	7,9	8,6
Årsstatistikk.	76	42,9	44,4	41,5	42,6	41,7	42,8

Gjennomgående er svarprosentene på Statistisk sentralbyrås undersøkelser høye, særlig for undersøkelser med oppgaveplikt, jf. tabell 8.13. Målene for undersøkelsene, både de med oppgave-

plikt og frivillige, ble likevel ikke nådd i 2003. Svarprosentene vurderes imidlertid å være tilfredsstillende.

Tabell 8.13 Svarprosent. Resultater

Undersøkelser:	2001		2002		2003	
	Mål	Resultat	Mål	Resultat	Mål	Resultat
- Med oppgaveplikt	95	94	97	95	96	94
- Frivillige	77	73	79	77	79	78

Statistisk sentralbyrå sender skjema til rundt 125 000 næringslivsenheter. Det tilsvarende rundt en tredel av alle enheter i landet. Statistisk sentralbyrå oppgavebelastning utgjør mellom 1 og 2 prosent av statens totale oppgavebelastning. Oppgavebelastningen er noe skjevt fordelt, der store enheter

belastes mer enn små enheter. For å fordele oppgavebyrden mellom ulike foretak og bedrifter, ruller Statistisk sentralbyrå utvalgene med jevne mellomrom. Næringslivets oppgavebelastning var uforandret fra 2002 til 2003, men oppgavebelastningen for andre viser en liten økning, jf. tabell 8.14.

Tabell 8.14 Oppgavebyrde. Årsverk

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
I alt:	200	196	196	189	180	191	193
- Næringslivet	110	113	113	97	93	92	92
- Andre	90	83	83	92	87	99	101

Gjennomgang og kontroll av produktregisteret kan føre til justeringer av tallene for tidligere år.

Opgavebelastningen knyttet til Folke- og bolig telling 2001 er ikke regnet med i tallene for 2001. Anslått oppgavebyrde er 368 årsverk.

Folke- og bolig telling og boligadresseprosjektet

Folke- og bolig tellingen 2001 er formelt avsluttet. I 2003 ble det publisert resultater fra tellingen; separate statistikkhefter for hver kommune og for hver bydel i de største byene (Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger), og fylkessammendrag for hvert fylke. Totalt ble det som planlagt utgitt 501 ulike hefter i 2003. Innholdet er også tilgjengelig på Statistisk sentralbyrås nettsider der også Statistikkbanken er.

Det var nødvendig å videreføre arbeidet med *Boligadresseprosjektet* også i 2003, særlig med oppretting av adresser i enkelte kommuner. I Oslo har kommunen rettet opp mangler og feil i adresseringen, og det er sendt ut nye adressemerker til eierne. Det er gjennomført to landsomfattende runder med innhenting av bolignummer fra beboere som ikke er registrert med full boligadresse (bolignummer) i folkeregisteret. Disse rundene har gitt gode resultater, men samtidig avdekket en del mangler som vil bli forsøkt rettet opp i løpet av 2004. Boligadresseprosjektet er formelt avsluttet, men de tre samarbeidende etater (Statistisk sentralbyrå, Skattedirektoratet og Statens kartverk) vil arbeide videre med å heve kvaliteten og sikre et godt å jourhold.

Statistikk for offentlig sektor - KOSTRA

2003 var KOSTRAS første ordinære driftsår. Rapportering og publisering for 2002 gikk uten vesentlige problemer. Svarprosentene økte i forhold til året før. Ved publiseringen i juni var svarprosentene gjennomgående høye. Det ble arbeidet med videreutvikling av IT-løsningene, blant annet ble produksjons- og revisjonsopplegget knyttet til

publiseringen forbedret. I samarbeid med fylkesmannsetaten har Statistisk sentralbyrå holdt kurs i 15 fylker om faglig innhold og tekniske sider ved rapporteringen. Det er både utarbeidet prinsipper for den samlede publiseringen av kommunalstatistikk og utviklet et opplegg for beregning av et sett nasjonale tall ved ufullstendig rapportering. Videre er det lagt til rette for at registerbasert personellrapportering skal erstatte skjemarapportering på flere områder for rapporteringsåret 2003. KOSTRAS kvalitetsprosjekt ble i september avsluttet med utgivelse av en rapport med rutinebeskrivelser og dokumentasjon.

Spesialisthelsetjenestene var som fylkeskommunal arbeidsoppgave en del av KOSTRA-systemet, og det har vært viktig for Statistisk sentralbyrå at den statistikkutvikling som er gjort gjennom KOSTRA-prosjektet skulle fortsette etter at staten overtok ansvaret fra fylkeskommunene 1. januar 2002. Et nytt statistikkopplegg som tar hensyn til den nye organiseringen, ble tatt i bruk fra rapporteringsåret 2002. Det arbeides fortsatt med videreutvikling av systemer for revisjon/tallkontroll for spesialisthelsetjenestestatistikken.

Nasjonalregnskap

Fra og med 2003 ble endelige nasjonalregnskapstall for 2000 og foreløpige tall for 2001 publisert sammen med de første anslagene for året 2002. Tilsvarende publisering ble gjort for årene 2001-2003 i mars 2004. I forhold til tidligere år betyr dette at frigivelsen av endelig årlig nasjonalregnskap er fremskyndet. Målet er å forbedre aktualiteten ytterligere og publisere endelige tall for en årgang om lag 23 måneder etter årets utløp. I 2004 vil mulighetene for å lage et detaljert, foreløp-

pig årsregnskap vurderes med tanke på å etablere et mer aktuelt basisår i kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR). Fra og med juni 2003 ble publiseringen av KNR løsrevet fra publisering av konjunkturtendensene. I 2003 ble det også gjennomført en evaluering av KNR. Evalueringen består av beskrivelse av delprosesser, evaluering av de ulike delprosessene og forslag til plan for videre arbeid.

Sykefraværstatistikk

Fra og med 1. kvartal 2003 publiseres tall fra utvalgsundersøkelsen over egenmeldt sykefravær og registerstatistikken over legemeldt sykefravær samlet. For å få akseptabel produksjonstid og god kvalitet på statistikken, har Statistisk sentralbyrå innført oppgaveplikt på utvalgsundersøkelsen. Dette har økt svarprosenten fra 62 til 88 og gitt kortere produksjonstid. Det har vært få klager fra arbeidsgiverne over innføringen av oppgaveplikt.

Industristatistikk, tiltak for reduksjon i detaljeringsgrad og oppgavebyrde

I 2003 ble det satt i verk flere tiltak for å redusere oppgavebyrde og detaljeringsgrad for industribedriftene. I skjemaene til den årlige strukturstatistikken ble spørsmål om sysselsetting kuttet ut for alle enbedriftsforetak, og disse foretakene tilsvarende 2/3 av utvalget. Denne informasjonen hentes nå fra registerdata. Utvalget til statistikken ble videre redusert som følge av at næringsoppgaver for stadig flere foretak er tilgjengelige i elektronisk form. Alle korttidsstatistikker for industrien har tilbud om elektronisk rapportering, og arbeidet med slike løsninger startet også for årsstatistikkene i 2003.

IKT-statistikk

I samarbeid med Rådgivende utvalg for IKT-statistikk ble det utformet en avgrensning av området. Ny statistikkproduksjon for næringene *Film og video* og *Nyhetsbyråer* ble etablert. Omtale i media og måling av treff på Statistisk sentralbyrås nettsider viser at brukerne var svært interessert i de to nye undersøkelsene om IKT-bruk i husholdningene og kommunene. Undersøkelsen om IKT-bruk i husholdningene ble gjennomført sammen med de fleste andre europeiske land og koordinert gjennom Eurostat.

Lønnsstatistikk

I juni 2003 ble det etablert ny statistikk som presenterer lønn for deltidsansatte sammen med hel-

tidsansatte for alle næringer. I løpet av første halvår 2003 ble det også etablert ny lønnsstatistikk for ansatte i fiskeoppdrett. Som følge av omorganiseringen av helsesektoren etter 1. januar 2002, ble det også publisert egen lønnsstatistikk for ansatte i helseforetakene.

Detaljomsætningsindeksen

I 2002 ble det konstatert at prisindeksen for detaljhandel for enkelte næringer hadde en systematisk annen utvikling enn prisveksten i delvis sammenlignbare delindekser i konsumprisindeksen. Som følge av dette la Statistisk sentralbyrå i 2003 om metoden for beregning av prisindeksene for detaljhandel. Den reviderte metoden er basert på de samme prinsippene som ligger til grunn for beregning av deflatoren for detaljhandelskomponenten i varekonsumindeksen.

Populasjonsforvaltning

Arbeidet med å gjennomgå Statistisk sentralbyrås opplegg for forvaltning og drift av populasjonsregistrene, som er nedfelt som et sentralt satsningsområde i strategiplanen, startet høsten 2003. Målet er å bygge opp et registersystem for forvaltning av populasjonene av foretak og bedrifter, grunneiendommer, adresser, bygninger og boliger, samt personer, familier og husholdninger på en koordinert og hensiktsmessig måte. Oppgavene er knyttet til de tre basisregistrene Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF), Grunneiendommer, adresser og boliger (GAB) og Befolkningsstatistikksystemet (BESYS).

Boligprisindeksen

I juli 2003 ble det for første gang presentert en boligprisindeks som omfatter både selveier- og borettslagsboliger. Indeksen måler prisutviklingen på alle typer boliger. Tidligere hentet Statistisk sentralbyrå opplysninger om kjøp og salg av bruktboliger fra Tinglysningsregisteret og boligkjøperne selv. Opplysningene samles nå inn fra FINN.no i samarbeid med Norges Eiendomsmeidlerforbund og Eiendomsmeidlerforetakenes forening. Norske Boligbyggelags Landsforbund gir opplysninger om borettslagsboliger. Nye indekstall er beregnet tilbake til 1. kvartal 2002.

Forskningsvirksomheten

I 2003 var det en økning i antall utgivelser både i form av artikler i internasjonale tidsskrifter og i form av bokartikler eller bøker. Modell- og analyseverktøyet ble oppdatert og videreutviklet også i

2003 og stilt til disposisjon for bruk i departementer og andre, for eksempel Stortinget. Det ble dessuten levert bidrag til flere offentlige utvalg.

Internasjonalt statistisk samarbeid

I 2003 ble statistikkprogrammet for perioden 2003-2007 formelt inkludert i EØS-avtalen. Dermed videreføres EØS samarbeidet på samme, høye nivå

som før. Det ble arbeidet med flere prosjekter for å komme å jour i forhold til internasjonale krav. Statistikk-samarbeidet i EØS reguleres nå av rundt 115 rettsakter, etter at 15 nye rettsakter formelt ble tatt inn i avtalen i 2003. Norske tall ble for første gang inkludert i EU-kommisjonens vedlegg med oversikt over strukturindikatorerne til vårens toppmøte i 2003. Dekningen anses som bra, men det arbeides videre med å forbedre kvalitet og dekningsgrad.

Brukerfinansierte oppgaver

Tabell 8.15 Brukerfinansierte oppdrag etter kundegruppe 2002 og 2003

	2002		2003	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
Departementer	50,0	46	65,4	51
Andre statlige etater	22,1	20	19,2	15
Private kunder	13,2	12	12,4	10
Kommunale brukere	1,0	1	1,1	1
Utenlandske brukere	4,0	4	7,9	6
Forskningsinstitutter og universiteter	5,0	5	7,9	6
Norges forskningsråd	13,2	12	13,6	11
I alt	108,5	100,0	127,5	100

Inntektene fra de brukerfinansierte oppdragene i 2003 var 127,5 mill. kroner, jf. tabell 8.15.

Dette er 19 mill. kroner mer enn i 2002. Intervjuoppdraget som er knyttet til leseforståelsesundersøkelsen, utgjorde 14,5 millioner av økningen. Departementer og andre statsoppdragsgivere er de viktigste oppdragsgiverne og bidrar med om lag 66 prosent av alle brukerfinansierte inntekter.

Systematisk kvalitetsarbeid

Statistisk sentralbyrå har satset sterkt på systematisk arbeid med kvalitet de siste årene, og opplæring i kvalitet har vært en viktig del av kompetanseoppbyggingen. Det gjennomføres både kurs i prosjekt- og teamarbeid der dette er et viktig innslag, og det utdannes interne kvalitetsloser, som skal bidra til å sikre kvaliteten i alt utviklingsarbeid. Kvalifiseringsordningen til statistikkraadgiver ble gjort permanent i 2003. Det er nå 19 kvalifiserte statistikkraadgivere i Statistisk sentralbyrå.

Sentrale utfordringer og prioriteringer

Statistisk sentralbyrås Strategi 2002-

I Statistisk sentralbyrås strategiplan Strategi 2002- presenteres retningslinjer og prinsipper for offisiell statistikk som Statistisk sentralbyrå legger til

grunn for sitt arbeid. Strategiplanen gir også en gjennomgang av hvordan institusjonen tenker seg utviklingen i offisiell statistikk generelt og i Statistisk sentralbyrås virksomhet spesielt. I sine prioriteringer framover legger Statistisk sentralbyrå til grunn at:

- Statistikk om struktur og utvikling i norsk økonomi er nødvendig som et fundament for samfunnsdebatten om den økonomiske utviklingen og for utformingen av den økonomiske politikken.
- Statistikk om befolkning og levekår er av grunnleggende betydning for samfunnsforståelsen og for utformingen av politikk knyttet til sosiale forhold.
- Miljøstatistikken skal gi grunnlag for internasjonale avtaler, nasjonale og lokale handlingsplaner og for den offentlige debatt.
- Tjenesteytende virksomhet utgjør en stadig større del av norsk økonomi. Informasjonsteknologi og kunnskap spiller en viktig rolle i denne sammenhengen.
- Kravet til styringsinformasjon og innsikt i offentlig sektors ressursbruk krever god statistikk på dette området.
- Næringslivet er viktig både som statistikkbruker og oppgavegiver.

- Egen forskningsvirksomhet skal gi kunnskap om virkemåten til norsk økonomi og om sosiale prosesser, og bidra til å heve kvaliteten på statistikken. Forskningen skal holdes på et høyt internasjonalt nivå.
- Internasjonaliseringen har gitt økt behov for internasjonal statistisk sammenlikning og standardisering. Dette kan også ses i sammenheng med økende forpliktelser som følger av krav fra EU til statistikken.

Satsingen på kvalitetsarbeid skal videreføres. Denne avspeiles i hvordan statistikken produseres og formidles:

- Offisiell statistikk og forskningsresultater skal som et felles gode være gratis og samtidig tilgjengelig for alle gjennom Internett.
- Statistisk sentralbyrå skal samarbeide med andre om produksjon og formidling av offisiell statistikk der det er hensiktsmessig for brukerne og samfunnsøkonomisk lønnsomt.
- Innhenting og produksjon av statistikk skal forenkles. Statistisk sentralbyrå skal samarbeide tillitsfullt med oppgavegivere og registereiere, og oppgavebyrden må søkes redusert. Det er et mål at mest mulig av rapporteringen skal kunne foregå ved direkte uttrekk fra oppgavegiverens datasystemer. Det er etablert et tilbud for alle oppgavegivere om rapportering over Internett. Arbeidet med å redusere detaljeringsgraden i spørreskjemaene skal videreføres.
- Statistisk sentralbyrå skal utføre sine oppgaver kostnadseffektivt, faglig kompetent og med sterk vekt på faglig uavhengighet, sikkerhet og innovasjon.

Overføring av valutastatistikken/Oppbygging av ny statistikk for utenrikstransaksjoner (UT-prosjektet)

BRAVO (Bank Rapport Valuta Oppgave), som er et rapporteringssystem for valutaoverføringer til og fra utlandet, utvikles fra 2005. Statistisk sentralbyrå er i ferd med å utvikle et nytt rapporteringssystem for valutaoverføringer til og fra utlandet. Det nye systemet for innhenting av statistikk over transaksjoner mellom nordmenn og utlendinger vil i hovedsak basere seg på direkte datafangst fra foretak. Etter planen skal det være i drift senest fra januar 2005. Det nye systemet medfører redusert rapporteringsbyrde for bankene, men samtidig noe utvidet datafangst fra enkelte foretak, institusjoner og privatpersoner. Det er imidlertid et potensial for effektivisering av datafangsten ved utnytting av administrative registre, elektronisk innhenting av oppgaver og større grad av standar-

disering og samordning. I 2005 vil aktivitetene i prosjektet gå fra utviklingsfasen til løpende drift, men det vil fremdeles være utvikling på flere områder. En del av datafangsten i 2005 vil gjelde data for 2004, som også er dekket av data fra det gamle systemet. Det gir rom for utviklingsarbeid også i 2005, og mulighetene til tilpasninger og forbedringer etter at Norges Bank har avsluttet sitt system bør utnyttes. Det foreslås bevilget 14,5 mill. kroner til UT-prosjektet i 2005. Arbeidet med den nye statistikken i Statistisk sentralbyrå vil kreve mindre ressurser enn den gamle valutastatistikken i Norges Bank.

Forskning og analyse

- *Demografi:* Analyser av dødelighetsutviklingen og bedre informasjons- og indikatorsystem for fruktbarhetsutviklingen vil bli prioritert. Det er planlagt ny befolkningsframskriving høsten 2005.
- *Arbeidsmarkedsanalyser:* Studier av overgangen mellom arbeidsmarked og trygd vil bli videreført, og studier av arbeidsmarkedet vil bli intensivert.
- *Makroøkonomiske modeller:* Arbeidet med modellering av finansielle balanser og analyser av pengepolitiske handlingsregler videreføres, og samspillet mellom lønnsdannelse og pengepolitikk vil bli studert.
- *Økonomisk vekst og effektivitet:* Arbeidet med analyser av strukturpolitikk vil fortsette. Det vil bli lagt større vekt på analyse av mekanismer som bidrar til økonomisk vekst, og betydningen av slike mekanismer for økonomisk politikk, med særlig fokus på utvikling og innføring av ny og mer miljøvennlig teknologi for energiproduksjon.
- *Offentlige finanser:* Analysene av offentlige finanser vil bli videreført gjennom å studere i hvilken grad endringer i befolkningens sammensetning og mulige endringer i pensjonssystemet påvirker offentlige utgifter og inntekter og den makroøkonomiske utviklingen. Analyser av konkrete utforminger av et nytt pensjonssystem vil inngå som en del av dette.
- *Kommunal og regional økonomi:* Det skal bygges opp en ny database med husholdningskjennetegn for perioden 1993-2001. Databasen vil bli benyttet som grunnlag for regionale analyser av velferds- og inntektsfordeling
- *Ressurs- og miljøøkonomi:* Modellutvikling og analyser av nordeuropeiske energimarkeder og studier knyttet til internasjonale olje- og energimarkeder og miljøpolitikk vil fortsette. Arbeidet med den regionale kraftmarkedsmodellen, hvor

analyser av markedsmakt står sentralt, vil også bli videreført.

- *Skatter, overføringer, inntektsfordeling*: Skatteberegningssystemet LOTTE videreutvikles til å inkludere modul som måler effekter av endringer i skattesystemet på kvinners arbeidstilbud.

Sikkerhet

Statistisk sentralbyrå skal hvert tredje år sende Datatilsynet en bekreftelse på at behandlingen skjer i henhold til konsesjonssøknad og personopplysningslovens regler. Som ledd i arbeidet med å kartlegge personopplysninger i Statistisk sentralbyrå i henhold til kravene i personopplysningslovens § 14, ble det i 2003 utarbeidet en samlet dokumentasjon av administrative systemer i Statistisk sentralbyrå. Statistisk sentralbyrå har oppnevnt personvernombud som skal påse at behandling av personopplysninger følger regelverket. Ordningen startet fra 1. januar 2003. Oppdatering av sikkerhetshåndbok ble påbegynt i 2003 og ventes fullført i løpet av 2004.

Budsjett 2005

Statistisk sentralbyrås budsjetttramme for 2005 foreslås satt til 486,9 mill. kroner. Et hovedmål for Statistisk sentralbyrå de siste årene har vært å opprettholde omfanget av den løpende statistikkproduksjonen, med like høye svarprosent og like god aktualitet og punktlighet som før. Dette er også et hovedmål for 2005. Samtidig vil det bli gjennomført enkelte forenklinger og endringer i statistikkproduksjonen. I 2005 vil arbeidet med å sam-

ordne datafangsten bli styrket. Det vil i tillegg bli arbeidet med å kvalitetssikre løpende statistikkproduksjon. Sikkerhetsarbeidet vil også bli prioritert i sammenheng med satsingen på økt omfang av elektronisk utveksling av informasjon med næringslivet. Det vil bli arbeidet med å forbedre ytterligere formidling av statistikk og forskningsresultater på Statistisk sentralbyrås internettsider.

Post 01 Ordinære driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. For 2005 foreslås det bevilget 363,1 mill. kroner under post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Brukerfinansierte oppdrag

Det legges opp til uendret aktivitet knyttet til brukerfinansierte oppdrag, sammenliknet med saldert budsjett for 2004, jf. omtale under kap. 4620, post 02.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.3 i del I.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter blant annet en avsetning til arbeidet med å videreutvikle datasikkerhet og datakapasitet på Statistisk sentralbyrås teknologiske plattform.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelsen	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Salgsinntekter	2 178	3 000	2 000
02	Spesialoppdrag	127 528	110 000	113 700
04	Tvangsmulkt	6 423	7 340	6 500
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	5 851		
18	Refusjon av sykepenger	10 491		
	Sum kap. 4620	152 471	120 340	122 200

Post 01 Salgsinntekter

Posten omfatter inntekter knyttet til salg av publi-

kasjoner. Satsingen på Statistisk sentralbyrås nettsider (der tjenestene er gratis) gjør at det ventes en

nedgang i disse salgsinntektene i 2005 i forhold til 2004. 2005-anslaget er usikkert.

Post 02 Spesialoppdrag

Posten omfatter inntekter fra eksternt finansierte statistikk-, analyse- og forskningsoppdrag. Se også omtale under kap. 1620, post 21. Oppdragsinntektene i 2005 er beregnet til 113,7 mill. kroner. Det

foreslås en merinntektsfullmakt, jf. romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.3 i del I.

Post 04 Tvangsmulkt

Ved manglende overholdelse av oppgaveplikten har Statistisk sentralbyrå med hjemmel i statistikkloven adgang til å ilegge tvangsmulkt. Inntektene fra tvangsmulkt ventes å bli 6,5 mill. kroner i 2005.

Programkategori 23.40 Andre formål

Utgifter under programkategori 23.40 fordelt på kapitler:

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	14 961	13 157	13 700	4,1
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)		181 892	207 200	13,9
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	1 955 652	9 603 801	11 896 431	23,9
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	174 079	161 764	171 700	6,1
1637	EU-opplysning	2 000	2 000	2 000	0,0
	Sum kategori 23.40	2 146 692	9 962 614	12 291 031	23,4

Kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring

					(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 961	13 157	13 700	
	Sum kap. 1630	14 961	13 157	13 700	

Bevilgningen under kap. 1630 går til ulike felletiltak i staten med formål å styrke økonomistyringen. Kapitlet ble opprettet i 2001, blant annet på bakgrunn av påpekninger fra Riksrevisjonen av gjennomgående svakheter i regnskapsføringen og økonomistyringen i statlige virksomheter. Siden 2003 har kapitlet også omfattet midler til særlige utviklingstiltak innenfor styring av store statlige investeringsprosjekter.

Økonomistyring

Finansdepartementets arbeid med statlig økonomistyring omfatter blant annet fastsettelse og forvaltning av Reglement for økonomistyring i staten og andre felles prinsipper og normer for god økonomistyring, og ulike tiltak for å legge til rette for

økonomistyringen i statlige virksomheter. Hensikten med tiltakene er å bedre kvaliteten på regnskapsføringen og økonomistyringen i virksomhetene, og å legge til rette for best mulig utnyttelse av ressursene.

I 2003 ble bevilgningen blant annet benyttet på følgende prioriterte områder:

- Faglige seminarer for departementene, og samling og formidling av eksempler på praksis når det gjelder styring og kontroll av underliggende virksomheter
- Arbeidet med å samordne ressurser innenfor statlig økonomistyring til én virksomhet
- Delfinansiering av et pilotprosjekt for nytt lønns- og personalsystem OPAL
- Delfinansiering av et pilotprosjekt for utvikling av en elektronisk fakturaløsning

For 2005 planlegges blant annet følgende tiltak og videreføring av arbeid som er startet i 2004:

- Utvikling av veiledningsmaterieill knyttet til det reviderte økonomireglementet
- Utprøving av felles standarder for regnskapsføring i statlige virksomheter, basert på periodiseringsprinsippet
- Faglige seminarer og kompetansetiltak for departementer og andre statlige virksomheter
- Delfinansiering av et hovedprosjekt (OPAL) for innføring av ny lønns- og personalløsning for statlige virksomheter som er kunder hos Senter for statlig økonomistyring

For 2005 anslås utgifter på til sammen 8,7 mill kroner til arbeidet med å styrke den statlige økonomistyringen. Det vises videre til omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2005, kap. 10.

Prosjektstyring

Siden 2000 har statlige investeringsprosjekter med anslått kostnad over 500 mill. kroner vært undergitt kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag. Kvalitetssikringen har vært utført av særlig kvalifiserte private firmaer som har hatt rammeavtale med Finansdepartementet. I forbindelse med at rammeavtalene skal fornyes i 2004 vil ordningen bli utvidet til også å omfatte konseptvalget forut for utarbeidelsen av forprosjekt. Endringene er nærmere omtalt i Gul Bok, kap. 10.2.

For å følge opp kvalitetssikringsarbeidet er det etablert et eget forskningsprogram, Concept-programmet. Hovedprogramfasen startet høsten 2002.

Programmet fullfinansieres over denne budsjettposten med et årlig ressursforbruk anslått til 5 mill. kroner.

Concept-programmet har faglig tyngdepunkt rettet mot de tidlige fasene i prosjektenes livssyklus. Utvidelsen av kvalitetssikringsordningen vil medføre at Concept-programmets fokus ytterligere vil konsentreres om de tidlige prosjektfasene.

I regi av programmet vil utvalgte prosjekter bli fulgt gjennom begge kvalitetssikringspunktene og fram til fullføring for å trekke ut erfaringer og forbedre prosessene (følgeforskning). I forbindelse med det nye kvalitetssikringspunktet vil en ha særlig oppmerksomhet på forbedringspotensialet når det gjelder å generere relevant beslutningsunderlag i forbindelse med valg av konseptuelt alternativ som grunnlag for å igangsette forprosjektering. Ved implementeringen av forskningsresultatene er det viktig at innretningen blir slik at en støtter opp under de politiske beslutningsprosessene. Dette forutsetter bl.a. en tverrfaglig tilnærming som kan være krevende, og som typisk vil være av langsiktig karakter.

Concept-programmet arbeider med å utvide kontakten mot myndigheter og forskningsmiljøer i andre land. Utvidelsen av kvalitetssikringsordningen medfører behov for å forsterke den internasjonale orienteringen ytterligere.

Det vil for øvrig fortsatt bli gjennomført forskningsaktiviteter knyttet til avgrensede, spesifiserte problemstillinger.

Det anslås utgifter på 5 mill. kroner til Concept-programmet for 2005.

Kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter		163 892	183 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		18 000	24 200
	Sum kap. 1631		181 892	207 200

Hovedoppgaver og organisering

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) ble etablert 1. januar 2004. SSØ er et ekspertorgan for økonomistyring i staten og skal ivareta funksjoner knyttet til konsernsystemene for statsregnskapet og statens konsernkontoordning, og enkelte oppgaver knyttet til forvaltning av økonomiregelverket

i staten. I tillegg er SSØ leverandør av fellestjenester til statlige virksomheter i form av operative økonomitjenester innenfor budsjett og regnskap, personal og lønn. SSØ ivaretar funksjoner og oppgaver innenfor økonomistyringen som tidligere var ivarettatt av Skattedirektoratet, økonomitjenestene ved skattefogdkontorene og Finansdepartementet.

SSØ er organisert med en sentral enhet i Oslo, og seks regionkontorer i Tromsø, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Hamar, og et kontor i Vadsø under regionkontoret i Tromsø. Målet med omorganiseringen er å styrke økonomistyringen i staten og bedre ressursutnyttelsen innenfor sektoren. Omorganiseringen planlegges fullført innen utgangen av 2005. Det vises til nærmere omtale av omorganiseringen i St.prp. nr. 1 (2003-2004), kap. 10 (Gul bok).

Opgavene for Senter for statlig økonomistyring vil i stor grad være å:

- rådgi Finansdepartementet i fastsettelsen av overordnede prinsipper og normer for økonomistyring i staten.
- utarbeide veiledningsmaterieell, metoder og verktøy vedrørende tilpasning av økonomistyringen i statlige virksomheter til fastlagte prinsipper og normer.
- drive rådgivnings- og veiledningsarbeid, kompetanseutvikling og informasjonsarbeid om økonomistyring i staten og samfunnsøkonomiske analyser.
- levere økonomitjenester av høy kvalitet internt i staten på områdene budsjett, regnskap, personal og lønn.
- ivareta operative funksjoner knyttet til statsregnskapet og statlig betalingsformidling

Hovedmål for Senter for statlig økonomistyring vil i omstillingsperioden være å:

- gjennomføre omstillingen i henhold til planen
- levere økonomitjenester av høy kvalitet
- sørge for rask tilgang til statlig betalingsformidling og at statsregnskapet er à jour
- tilrettelegge for god økonomistyring i statsforvaltningen

En hovedutfordring for senteret i 2005 vil være å slutføre omstillingsprosessen. SSØ skal i 2005 gjennomføre hovedprosjektet OPAL for innføring av ny lønns- og personalløsning hos statlige virksomheter, jf. omtale av prosjektet i St.prp. nr. 1 (2003-2004) og St.prp. nr. 63 (2003-2004). Samtidig

forventes det at SSØ videreutvikler et faglig miljø for rådgivning og kompetanseutvikling innenfor statlig økonomistyring og samfunnsøkonomisk analyse. Det vil videre bli vurdert å ta i bruk en elektronisk løsning før behandling av innkommende fakturaer for statlige virksomheter som er kunder hos SSØ, etter en pilotfase høsten 2004, jf. omtale av prosjektet i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Budsjett 2005

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, drift og innkjøp av kontorutstyr, drift og innkjøp av IT-utstyr mv. Beløpet inkluderer også direkte utgifter til lønnskjøring for andre statlige virksomheter hos ekstern leverandør. Det foreslås bevilget 183,0 mill. kroner for 2005. Bevilgningsøkningen fra 2004 til 2005 skyldes bl.a. helårsvirkningen av oppgave- og personaloverføringer fra Finansdepartementet i løpet av 2004. Disse overføringene omfatter funksjoner og oppgaver knyttet til rådgivning og veiledning i reglement for økonomistyring i staten, statsregnskapet og statens konsernkontoordning. Videre skyldes økningen OPAL-prosjektet, jf. nærmere omtale ovenfor.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.4 i del I.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter omstillingskostnader i forbindelse med etableringen av den nye organisasjonen. Videre er det avsatt midler til oppbygging av et miljø for rådgivning og kompetanseutvikling innenfor samfunnsøkonomisk analyse. For 2005, som er forutsatt å være siste året med særskilt bevilgning til dekning av omstillingskostnader, foreslås det bevilget 24,2 mill. kroner.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.4 i del I.

Kap. 4631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Økonomitjenester		13 400	13 000
	Sum kap. 4631		13 400	13 000

Post 01 Økonomitjenester

Posten omfatter betaling fra kunder til dekning av direkte utgifter ved lønnskjøringer for disse. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.4 i del I.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter tilfeldige inntekter. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.4 i del I.

Kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 695 194	1 669 121	1 776 431
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning		7 500 000	9 730 000
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	110 458	134 680	
71	Merverdiavgiftskompensasjon til NRK	150 000		
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter		300 000	390 000
	Sum kap. 1632	1 955 652	9 603 801	11 896 431

Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner

Posten omfatter refusjon av utgifter som kommuner og fylkeskommuner har hatt til merverdiavgift på renholdstjenester, vask og rens av tekstiler og tjenester vedrørende bygg, anlegg og annen fast eiendom. Ordningen ble erstattet av en generell kompensasjonsordning for kommuner og fylkeskommuner fra 1. januar 2004. Den nye ordningen er omtalt under kapittel 1632, postene 61 og 72. Siden refusjoner for 2003 etter den begrensede ordningen først vil komme til utbetaling i 2005, opprettholdes post 60, også for dette året. Mottatte krav for søknadsåret 2003 utgjør 1 776,4 mill. kroner, som foreslås bevilget for 2005. Enkelte kommuner har ikke sendt refusjonssøknad for 2003 i tide, og det kan derfor bli aktuelt å fremme forslag om tilleggsbevilgning i forbindelse med en budsjettrevisjon i 2005.

Post 61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning

Med virkning fra 1. januar 2004 ble det innført en ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kompenseres for all merverdiavgift på anskaffelser. Den generelle ordningen erstatter en refusjonsordning som kun gav kompensasjon for enkelte merverdiavgiftsbelagte tjenester. Den tidligere ordnin-

gen er omtalt under kapittel 1632, post 60. Hensikten med den nye ordningen er å nøytralisere kommunenes beslutninger om å produsere tjenester med egne ansatte uten å betale merverdiavgift, i forhold til å kjøpe dem med merverdiavgift fra private. Ordningen er anslått å utgjøre om lag 9,73 mrd. kroner årlig, etter korleksjon for virkningen av forslag om høyere, generell merverdiavgiftsats. Det er forutsatt at ordningen skal være provenyøytral for staten og finansieres av kommunesektoren selv gjennom en reduksjon i kommunenes frie inntekter. For 2005 foreslås en bevilgning på 9,73 mrd. kroner.

I forhold til den begrensede ordningen som gjaldt fram til 1. januar 2004, er det foretatt en del endringer i den praktiske innretningen av den nye ordningen. Kompensasjonsoppgaver skal sendes inn til avgiftsmyndighetene annenhver måned slik som i det ordinære merverdiavgiftssystemet, og det er mulighet for å levere årsoppgaver. Utbetalinger skal skje fortløpende og innen tre uker. Kommunene skal også gjøre endringer i de kommunale regnskapsrutinene som bedrer insentivvirkningene i ordningen. Dokumentasjonskravene i forbindelse med innsending av kompensasjonskrav er blitt forenklet ved at kravene kun skal vedlegges revisorbekreftelse. I tillegg kan kompensasjonskrav fra private tjenesteprodusenter sendes direkte til avgiftsmyndighetene og ikke via kommunen, slik som den tidligere ordningen. Det er videre inn-

ført en minstegrense på 20 000 kroner for kompensasjonsbeløp per år for at virksomheter skal komme inn i ordningen. Ordningen gjelder også enkelte private og ideelle virksomheter, og det er opprettet en egen tilskuddspost for disse, jf. post 72. Det foreslås enkelte mindre justeringer i eksisterende ordning, jf. omtale i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005).

Post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, kan overføres.

Forvaltningsansvaret og budsjettansvaret for tilskuddsordningen for kompensasjon av merverdiavgift for frivillige organisasjoner foreslås overført til Kultur- og kirkedepartementets ansvarsområde. Posten utgår derfor. Det vises til St.prp. nr.1 (2004-2005) Kultur- og kirkedepartementet, og St.prp. nr. 1 (2004-2005) Arbeids- og sosialdepartementet, for nærmere omtale.

Post 71 Merverdiavgiftskompensasjon til NRK

Posten ble avviklet i forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 (2003-2004) Finansdepartementet og St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-

avgifts- og tollvedtak, jf. Budsjett-innst. S. nr. 6 (2003-2004) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (2003-2004).

Post 72 Tilskudd til private og ideelle virksomheter

Det vises til omtale av generell ordning for kompensasjon for merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner, jf. post 61. Denne ordningen innebærer at kommunal virksomhet får kompensert merverdiavgift på alle anskaffelser. For å unngå å skape nye konkurransevidninger mellom kommunal og privat produksjon av sentrale velferdstjenester, er det lagt opp til at også private og ideelle virksomheter i noen grad omfattes av ordningen. Dette gjelder private og ideelle virksomheter som utfører slike sosiale tjenester og helse- og undervisningstjenester som kommunene ved lov er pålagt å utføre. Det er på disse områdene det må antas at kommunene i størst grad gjennom kompensasjonsordningen vil kunne få en konkurransefordel framfor private virksomheter uten avgiftsplikt. De private og ideelle virksomheter som omfattes av ordningen, skal sende krav etter samme kriterier som kommunene (jf. post 61), men direkte til det lokale fylkesskattekontor. Det foreslås bevilget 390 mill. kroner under denne posten i 2005.

Kap. 1634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	174 079	161 764	171 700
	Sum kap. 1634	174 079	161 764	171 700

Formål, hovedoppgaver og organisering

Statens innkrevingsentralers (SIs) overordnede mål er å sørge for effektiv og korrekt innkreving på vegne av oppdragsgiver. SI har som primæroppgave å innkreve straffekrav, utstedt av justismyn-

dighetene, og avgifter, gebyrer og misligholdte krav for andre statlige virksomheter. Videre skal SI tilby tjenester som regnskapssentral for politi- og lensmannsetaten. Virksomheten er lokalisert til Mo i Rana, og hadde per 1. mars 2004 en bemanning tilsvarende vel 270 årsverk.

Rapport 2003

Tabell 8.16 Nøkkeltall per 31.12.

	2001	2002	2003
Antall oppdragsgivere	16	16	16
Antall registrerte krav (i hele 1 000)	507	577	648
Totalt innkrevd beløp (i mill. kroner)	1 454	1 330	1 785
Driftsutgifter (i mill. kroner)	181	193	174

Nøkkeltallene viser at både registrerte krav og inntektsført beløp økte fra 2002 til 2003. Økning i antallet krav vil normalt gi økning i innkrevd beløp i påfølgende år.

Mål og resultater

Hovedmål 1: Innkreving av straffekrav skal være effektiv

SI skal sikre effektiv innkreving av straffekrav, utstedt av justismyndighetene.

For å kunne vurdere om SI har oppnådd denne målsettingen, er det fastsatt konkrete resultatmål for andel saker per kravtype som skal være ferdigbehandlet i løpet av 3 år fra innkreving ble iverksatt. Som tabell 8.17 viser, var resultatene for straffekravene i 2003 gjennomgående bedre enn målene.

Tabell 8.17 Innkreving av straffekrav

Kravtype	Mål (pst.)	Resultat (pst.)
Bøter	94	94,3
Erstatninger	83	84,1
Saksomkostninger	78	78,5
Inndragninger	71	71,8

Hovedmål 2: Innkreving av andre kravtyper skal være effektiv

SI skal sikre effektiv innkreving av misligholdte krav, gebyrer og avgifter, utstedt av andre statlige virksomheter enn justismyndighetene.

Det er også under dette hovedmålet fastsatt resultatmål for andel saker per kravtype som skal være ferdigbehandlet etter 3 år fra innkreving ble iverksatt. Som tabell 8.18 viser, var resultatene for 2003 gjennomgående bedre enn målene.

Tabell 8.18 Innkreving av andre kravtyper

Kravtype	Mål (pst.)	Resultat (pst.)
Misligholdte studielån	10	10,4
Misligholdt NRK-lisens	95	96,6
Forsinkelsesgebyr etter regnskapsloven	92	92,5
Gebyr etter sjødyktighetsloven	98	98,9

Som tabellen ovenfor viser, er resultatmål og andel ferdighandlede krav 3 år etter at innkreving ble iverksatt, vesentlig lavere for misligholdte studielån enn for de øvrige kravtypene. Det skyldes først og fremst at hvert enkelt krav er stort, og

at SI mottar sakene først etter at grovt og vedvarende mislighold er konstatert.

I 2003 fikk SI ansvaret for tvangsinnkreving av misligholdt årsavgift på motorvogner for 2002 og senere år. Innføringen av den nye kravtypen har

skjedd uten vesentlige problemer. Resultatet ved utgangen av 2003 var at 64,7 pst. av misligholdt årsavgift for 2002 var oppgjort.

Hovedmål 3: Innkrevingsarbeidet skal kjennetegnes av høy produktivitet og god kvalitet

SI skal utnytte sine ressurser best mulig og vektlegge likebehandling og rettssikkerhet i innkrevingsarbeidet.

Produktivitet

For å måle utviklingen i virksomhetens produktivitet brukes blant annet indikatoren "innkrevd beløp per årsverk".

	(i 1000 kr.)			
	2000	2001	2002	2003
Innkrevd beløp per årsverk	5 549	5 959	5 450	6 546

Innkrevd beløp per årsverk økte fra 2002 til 2003, noe som blant annet forklares med en jevn økning i antall krav de senere årene, jf. tabellen ovenfor med nøkkeltall. Innføring av nye IT-systemer har dessuten lagt til rette for en effektivisering av innkrevingsarbeidet, og antas å ha bidratt til å øke antall behandlede krav per årsverk. De nye systemene gir for eksempel bedre muligheter for maskinelle søk etter dekningsobjekter og bedre funksjonalitet for behandling av krav hvor flere skyldnere er solidarisk ansvarlig.

Kvalitet

SI fikk helt eller delvis medhold i 32 av de 36 tvangsinnkrevings saker som ble rettslig ferdigbehandlet i 2003. Resultatet anses som tilfredsstillende.

Hovedmål 4: Regnskapssentralfunksjonen skal ha god kvalitet

SI skal sikre at virksomhetens økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten holder god kvalitet. De mål som var satt for faglig utøvelse av denne delen av virksomheten i 2003, ble realisert.

Sentrale utfordringer og tiltak

Effektiv utnyttelse av ny teknologi og nye IT-systemer

SI har i de siste årene utviklet og innført nye systemer som benyttes i innkrevingsarbeidet. I 2004 og 2005 vil det pågå utviklingsarbeid som vil gi grunnlag for ytterligere bedring av oppgaveløsningen. Det gjelder blant annet utvikling av et datavarehus som vil bedre mulighetene for å hente ut og koble sammen data i de ulike systemene som benyttes

hos SI. Dette arbeidet fullføres i løpet av 2005. SI vil også prioritere arbeid med elektroniske tjenester, herunder informasjonsutveksling med oppdragsgiverne og den enkelte skyldner. I 2004 er det for eksempel startet et arbeid med å legge til rette for bruk av AltInn – det felles nettstedet for innlevering av offentlige skjemaer på Internett. Etter planen skal de første elektroniske skjema for innrapportering være tilgjengelige via AltInn i løpet av 2005.

Samarbeid mellom SI og det ordinære namsmannsapparatet

I samråd med Finansdepartementet har Justis- og politidepartementet igangsatt et prosjekt som har til formål å tilpasse SIs saksbehandlerløsning for den ordinære namsmann. Prosjektet legger til rette for etablering av SI som servicekontor for namsmannen når det gjelder lønnstrekk m.m. Prosjektet skal gjennomføres innen utgangen av 2005. Samarbeidsprosjektet vil også gi grunnlag for samordning av lønnstrekk fra flere namsmyndigheter. Arbeidet med å legge til rette for samordning av lønnstrekk er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Justis- og politidepartementet.

Overføring av oppgaver fra Statens lånekasse for utdanning til SI

I St.prp. nr. 63 (2003-2004) ble det foreslått at alle innkrevingsrelaterte oppgaver knyttet til misligholdte studielån, skal overføres til SI. Overføringen skal skje gradvis over to faser, og første fase skal gjennomføres innen utgangen av 2005. Saken er også omtalt i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Utdannings- og forskningsdepartementet.

Tvangsinnkreving av dokumentavgift og tinglysingsgebyr

I Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget - lovendringer - foreslår Regjeringen en omlegging av reglene for betaling av dokumentavgift og tinglysingsgebyr. I den forbindelse foreslås det at SI gis særnamsmannskompetanse til bruk i tvangsinnkrevingen av dokumentavgift og tinglysingsgebyr fra 1. januar 2005.

Det er usikkert hvor mange krav som vil bli oversendt SI for tvangsinnkreving. Ut fra en antakelse om at ca. 1 000 krav må tvangsinnkreves årlig, er det anslått at driftskostnadene hos Statens innkrevingsentral vil øke med 0,2 mill. kroner. Saken er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget - lovendringer, St.prp. nr. 1 (2004-2005) Justis- og politidepartementet, og St.prp. nr. 1 (2004-2005) Miljøverndepartementet.

Budsjett 2005

Budsjettrammen for SI foreslås satt til 171,7 mill. kroner for 2005. Dette er en økning på 6,1 pst. fra saldert budsjett for 2004. Foruten lønns- og prisregulering er økningen hovedsakelig relatert til økte kostnader til innkreving av bøtekrav som følge av at oppdragsmengden fra justismyndighetene ventes å øke ytterligere. Den foreslåtte bevilgningen skal anvendes i samsvar med hovedmålene som er omtalt foran.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr, drift og innkjøp av IT-utstyr mv. Det foreslås bevilget 171,7 mill. kroner for 2005.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale kap. 6.2.5 i del I.

Kap. 4634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
02	Refusjoner	28 850	17 094	17 700
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	141		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 930		
18	Refusjon av sykepenger	4 657		
81	Bøter, inndragninger	703 690	904 000	1 050 000
82	Vegadministrasjonsgebyr	60 508	55 000	55 000
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	132 286	110 000	110 000
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	118 928	115 000	115 000
	Sum kap. 4634	1 050 990	1 201 094	1 347 700

Post 02 Refusjoner

Posten omfatter inntekter knyttet til refusjoner for virksomhetens utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for eksterne oppdragsgivere. Dette gjelder blant annet innkreving av misligholdt kringkastingsavgift og gebyrer til Lotteritilsynet.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.5 i del I.

Post 81 Bøter, inndragninger

Posten omfatter inntekter fra bøter (forenklede forelegg, vanlige forelegg og bøter som er ilagt ved

dom), inndragninger og saksomkostninger. Økningen fra 2004 skyldes særlig økt bøtenivå for trafikkforseelser og en forutsatt, større bruk av automatisk trafikkontroll.

Post 82 Vegadministrasjonsgebyr

Posten omfatter inntekter fra trafikkgebyr, parkeringsgebyr og overlastgebyr, utstedt av politiet og Statens vegvesen.

Post 84 Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.

Posten omfatter hovedsakelig inntekter fra bedrifter som ikke har sendt inn regnskap til Brønnøysundregistrene.

Post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning

Posten omfatter inntekter knyttet til innkreving av misligholdte lån som er tapsført i Statens lånekasse for utdanning.

Kap. 1637 EU-opplysning

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett	
			2004	Forslag 2005
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000	2 000	2 000
	Sum kap. 1637	2 000	2 000	2 000

Bevilgningen omfatter tilskudd til organisasjonene Europabevegelsen og Nei til EU. Tilskuddene skal anvendes til informasjonsarbeid om EU.

Bevilgningen foreslås videreført i 2005 med 2 mill. kroner.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.

Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.

Utgifter under programkategori 24.10 fordelt på kapitler:

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1650	Statsgjeld, renter m.m.	18 624 174	19 277 000	16 101 585	-16,5
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	4 804 275	42 992 900	500 211	-98,8
	Sum kategori 24.10	23 428 449	62 269 900	16 601 796	-73,3

Til renter m.m. på statens gjeld foreslås det bevilget 16 102 mill. kroner i 2005, mot 19 277 mill. kroner i 2004. Til avdrag på statsgjelden foreslås det bevilget 500 mill. kroner i 2005, mot 42 993 mill. kroner i 2004.

Finansdepartementets fullmakt til å ta opp statslån fastsettes av Stortinget på grunnlag av den

årlige stortingsproposisjonen om lånefullmakter, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 11 (2003-2004) og Budsjettinnst. S. nr. 6 (2003-2004).

Tabell 8.19 viser den innenlandske statsgjelden per 31. desember 2003, inklusive kontolån fra ordinære fond i statskassen.

Tabell 8.19 Innenlandsk statsgjeld

Type lån	(i mill. kr)
Faste innenlandske lån ¹	151 919
Uhevede spareobligasjoner og premieobligasjoner	10
Statskasseveksler	68 013
Langsiktige kontolån	72 100
Kortsiktige kontolån	47 529
Kontolån fra ordinære fond ²	44 920
Grunnkjøpslån	10
Sum	384 501

¹ Hovedsakelig statsobligasjoner. Beløpet er et nettobeløp. Statens beholdning av tilbakekjøpte, ikke nedskrevne statsobligasjoner, som var på 473,1 mill. kroner ved årsskiftet, er trukket fra.

² Gruppe 81 i Statsregnskapet. Inklusive påløpte renter.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	12 837	14 000	17 000
88	Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	190 230	3 000	
89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	18 421 107	19 260 000	16 084 585
	Sum kap. 1650	18 624 174	19 277 000	16 101 585

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter driftsutgifter knyttet til statsgjelden. Dette gjelder bl.a. utgifter til ulike informasjons- og analysesystemer, utgifter Norges Bank og Verdipapirsentralen har vedrørende behandling av statens lån, utgifter til eventuell markedsføring av nye statslån og utgifter knyttet til de internasjonale kredittvurderingsbyråenes vurdering av Norge.

Videre dekker denne posten betaling til Norges Bank for tjenester banken yter staten ved Finansdepartementet i forbindelse med forvaltning av statens gjeld og likviditet, kontohold og drift av statens kontosystem, herunder konsernkontoordningen.

For 2005 foreslås bevilgningen økt til 17 mill. kroner. Økningen skyldes prisøkninger på tjenester og systemer som departementet og Norges Bank benytter seg av i forvaltningen av statens gjeld og likviditet.

Post 88 Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Det siste utenlandslånet, med tilhørende rentebytteavtaler, forfalt i mai 2004. Departementet har for 2004 ikke bedt om fullmakt til å ta opp nye lån i utenlandsk valuta. Det er på denne bakgrunn ikke budsjettert med rentebetalinger for 2005.

Post 89 Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(i mill. kr)

Underpost	Underpostens betegnelse	Regnskap 2003 ¹	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
89.11 ²	Faste lån	7 615	7 483	6 755
89.13	Kontolån	5 196	5 014	4 673
89.14	Kontolån fra ordinære fond	2 040	2 044	2 340
89.15	Statskasseveksler	3 568	3 107	1 218
89.17	Nye faste lån		1 611	1 098
89.19	Grunnkjøpsobligasjoner	2	1	0
	Sum post 1650.89	18 421	19 260	16 085

¹ I regnskapet føres faste lån og nye faste lån samlet.

² Justert for renter på statens beholdning av tilbakekjøpte, ikke nedskrevne statsobligasjoner.

Anslag for renteutgiftene på den innenlandske statsgjelden er dels basert på lån som allerede er

tatt opp, og dels på antatt behov for nye låneopptak i 2004 og 2005. Omfanget av ny opplåning og sam-

mensetningen av denne avhenger blant annet av den løpende likviditetsstyringen i pengepolitikken og behovet for å holde et visst minstevolum på statens kontantbeholdning gjennom året. Anslaget for renteutgiftene er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Underpost 89.11 Faste lån

Som faste lån regnes statens innenlandske obligasjonslån. Under denne posten budsjetteres bare lån tatt opp før 1. januar 2004. Ved utvidelser av eksisterende statsobligasjonslån kan det på grunn av forskjell mellom kupongrenten på det aktuelle lånet og markedsrenten på lånetidspunktet, oppstå over-/underkurs. For å gi et riktigere bilde av statens årlige finansieringskostnader, blir en slik over-/underkurs ikke inntekts-/utgiftsført på lånetidspunktet, men avregnet mot en balansekonto i statsregnskapet (gruppe 77) og inntekts-/utgiftsført på kap. 1650, post 89.11 over lånets gjenværende løpetid. Anslaget for renteutgifter på faste lån i 2005 framkommer dermed som utgiftene til kupongrenter, justert for den delen av over-/underkursen som inntekts-/utgiftsføres i 2004.

Utgiftene knyttet til rente- og provisjonsutgiftene for faste lån i 2005, justert for beholdningen av tilbakekjøpte, ikke nedskrevne statsobligasjoner per utgangen av juli 2004, er beregnet til 6 755 mill. kroner.

Underpost 89.13 Kontolån

Statsinstitusjoner og andre foretak kan etter avtale plassere ledige midler som innskudd (kontolån) i statskassen. For de fleste av disse innskuddene betaler staten renter. Den største innskyteren av kontolån per i dag er Folketrygdfondet. Folketrygdfondets plasseringer knyttet til statsobligasjonslån, blir for over-/underkurs behandlet som ved utvidelser av statsobligasjonslån. Kontolånplasseringer basert på overskuddslikviditet i forbindelse med skatte- og avgiftsbetalinger, blir ikke forrentet. Renter på kontolån anslås til 4 673 mill. kroner i 2005.

Underpost 89.14 Kontolån fra ordinære fond

Kontolån fra ordinære fond (gruppe 81 i Statsregnskapet) har økt betydelig de siste årene. Per 30. juli 2004 var fondenes innestående i statskassen 51 mrd. kroner, hvorav Fondet for forskning og nyskaping utgjorde 32,8 mrd. kroner. For 2005 anslås renter på kontolån fra ordinære fond til 2 340 mill. kroner.

Underpost 89.15 Statskasseveksler

Den kortsiktige opplåningen skal sikre kontantbehovet staten har for transaksjonsformål og er lagt opp slik at svingningene i likviditeten i pengemarkedet reduseres. Opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler. Dette er et rentebærende papir uten kupongrente der avkastningen er knyttet til underkursen som papirene blir emittert til. Den effektive renten på statskassevekslene vil følgelig avhenge av kursen som staten får i de enkelte auksjonene. Per 31. desember 2003 utgjorde statens vekselgjeld om lag 68 mrd. kroner, regnet til pari kurs. Statens renteutgifter til statskasseveksler anslås til 1 218 mill. kroner i 2005. Dette er betydelig lavere enn anslått for 2004, noe som særlig skyldes nedgang i kortsiktige markedsrenter.

Underpost 89.17 Nye, faste lån

Underposten omfatter renteutgifter på innenlandske obligasjonslån med faste rente- og avdragsterminer tatt opp etter 1. januar 2004. Det er beregningsmessig lagt til grunn at faste lån tatt opp i 2005 ikke gir renteutgifter i 2005, fordi renten normalt betales årlig og etterskuddsvis. Over-/underkurs ved de enkelte lån er budsjettert som omtalt under post 89.11. Anslaget på renteutgifter for nye, faste lån på 1 098 mill. kroner i 2005, er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Underpost 89.19 Grunnkjøpsobligasjoner

Ordningen med å kunne gi oppgjør i form av grunnkjøpsobligasjoner ved offentlig erverv av grunn mv. ble avviklet fra og med 1992, jf. Stortingets vedtak av forslaget til skattereform (Ot.prp. nr. 35 (1990-91)). Eierne av grunnkjøpsobligasjoner har fritak for gevinstbeskatning av salget av fast eiendom som obligasjonene var oppgjør for, dersom de sitter med obligasjonene fram til forfall. Innfris obligasjonene før forfall, skattelegges innløsningsbeløpet i inntektsåret.

Etter utgangen av 2004 er det kun et fåtall obligasjoner igjen, noe som gjør administrasjonsutgiftene uforholdsmessige store. Departementet har derfor fremsatt et tilbud til obligasjonseierne om innløsning av samtlige gjenværende grunnkjøpsobligasjoner pr. 31.12.2004 med sikte på å avslutte ordningen fra samme dato. Obligasjonseierne ble gitt mulighet til å akseptere førtidig innløsning med den betingelse at skatteloven endres slik at innløsning pr. 31.12.2004 ikke utløser gevinstbeskatning for eiendomssalget obligasjonene var oppgjør for. Departementet har derfor i Ot.prp. nr.

1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 - lovendringer - fremmet et forslag om en slik endring av skatteloven.

De fleste obligasjonseierne har allerede gitt betinget aksept for innløsning per 31.12.2004. På

denne bakgrunn anslås utgiftene til renter på grunnkjøpsobligasjoner til å bli redusert til under 30 000 kroner i 2005.

Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
90	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	1 047 660		
91	Avdrag og innløsning av statens grunnkjøpsobligasjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	13 040		
92	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	3 743 575		
97	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>		256 900	
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>		42 736 000	500 211
	Sum kap. 1651	4 804 275	42 992 900	500 211

Avdragene er knyttet til statsobligasjoner, langsiktige kontolån, statens grunnkjøpsobligasjoner og til utenlandske lån. Statens siste lån i utenlandsk valuta ble imidlertid tilbakebetalt i mai 2004. Tilbakekjøp og førtidig innfrielse av lån regnes som avdrag. Anslått behov for bevilgning for 2005 er på 500 mill. kroner. Eventuelle framtidige tilbakekjøp og førtidige innfrielse av statsobligasjoner og langsiktige kontolån er ikke anslått, da det på forhånd er vanskelig å vite omfanget av disse transaksjonene. I tillegg anses det uhenksom i forhold til statens forretningsmessige handlefrihet i markedet å spesifisere eventuelle planer om tilbakekjøp.

Post 97 Avdrag på utenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(tidligere post 92)

Det vises til omtale av den utenlandske statsgjelden under kap. 1650, post 88. Det er ikke budsjettert med avdrag for 2005.

Post 98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(tidligere post 90 og post 91)

Posten omfatter avdrag på faste innenlandske statslån, avdrag på langsiktige kontolån, samt avdrag og innløsning av grunnkjøpsobligasjoner. I 2005 anslås avdragene, justert for tilbakekjøpte statsobligasjoner og forventet førtidig innløsning av grunnkjøpsobligasjoner, til vel 500 mill. kroner. Den store nedgangen i forhold til 2004 skyldes at ingen av statens referanselån i obligasjonsmarkedet forfaller i 2005. Disse lånene bygges normalt opp til 30-40 mrd. kroner og har ingen faste avdrag før endelig forfall. Ett slikt lån forfaller i november 2004, mens neste forfaller i januar 2007.

Eventuelle ytterligere tilbakekjøp og førtidige innfrielse av faste lån, langsiktige kontolån og grunnkjøpsobligasjoner vil bli ført under denne posten.

Folketrygdfondet har på sine langsiktige kontolån anledning til å endre enkeltplasseringer fra en løpetid til en annen. Når dette skjer i lån som har forfall mer enn ett år fram i tid, vil dette ikke bli regnet som avdrag.

Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.

Utgifter under programkategori 24.20:

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endr. 04/05
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	10 000	10 000		-100,0
	Sum kategori 24.20	10 000	10 000		-100,0

Den nordiske investeringsbank

Baltisk medlemskap i Den nordiske investeringsbank (NIB)

NIB ble opprettet i 1975, etter avtale mellom regjeringene i de nordiske landene. Avtalen er senere revidert i overenskomst av 23. oktober 1998. De nordiske finansministrene representerer bankens eiere, og Nordisk Ministerråd (MR-Finans) er bankens "generalforsamling". Bankens formål er å gi lån og stille garantier på bankmessige vilkår i og utenfor Norden.

De nordiske statsministrene ga under møte i Stockholm i juni 2003 de nordiske finansministrene i oppdrag å utrede vilkårene for et baltisk medlemskap i NIB. På grunnlag av en tilråding fra de nordiske finansministrene inviterte de nordiske statsministrene under et møte med statsministrene fra Estland, Latvia og Litauen i Oslo 26. oktober 2003 de baltiske statene til å bli medlemmer i NIB. Banken har i en rekke år hatt nære forbindelser med Estland, Latvia og Litauen. Landenes medlemskap i NIB vil fremme det nordisk-baltiske samarbeidet. Sett i sammenheng med at de baltiske stater er blitt medlemmer av EU i 2004, vil dette kunne bidra til å styrke den nordlige dimensjonen innenfor det europeiske samarbeidet.

Utvidelsen av medlemskretsen i NIB med de baltiske stater innebærer blant annet at avtalen om NIB endres. Danmark, Estland, Finland, Island, Latvia, Litauen, Norge og Sverige inngikk 11. februar 2004 en overenskomst om Den nordiske investeringsbank (NIB) der målet er at de baltiske landene skal bli medlemmer av banken fra 1. januar 2005. Den nye overenskomsten skal avløse

gjeldende overenskomst av 23. oktober 1998. Reviderte statutter for banken er vedlagt overenskomsten. Endringene i overenskomsten og statuttene er begrenset til de som følger av å inkludere de baltiske landene som medlemmer av banken.

Den nye overenskomsten har vært forelagt Nordisk råds presidium som ikke hadde merknader.

Statuttene som er vedlagt avtalen, fastsetter at banken skal drive sin virksomhet i samsvar med bl.a. følgende bestemmelser:

- Banken kan gi lån og stille garantier for 250 prosent av grunnkapitalen. For øvrig kan banken gi prosjektinvesteringsslån og miljøinvesteringsslån.
- Det øverste organet i banken er Guvernørrådet. Guvernørrådet skal bestå av åtte medlemmer på ministernivå, én fra hvert medlemsland.
- Formannskapet roterer mellom medlemslandene.
- Guvernørrådet møtes minst én gang i året.
- Styret skal bestå av åtte medlemmer, hvorav hvert medlemsland utpeker ett medlem og én stedfortreder for en periode av fire år av gangen.
- Kontrollkomiteen skal bestå av ti medlemmer, hvorav åtte oppnevnes av parlamentene i medlemslandene og to av guvernørrådet.

Overenskomsten nødvendiggjør ikke endringer i lover og forskrifter. Overenskomsten ventes ikke å ha vesentlige økonomiske konsekvenser. Norge skal ikke innbetale ny grunnkapital som følge av den nye overenskomsten utover det som allerede er innbetalt. Utvidelsen av medlemskretsen i ban-

ken vil kunne få konsekvenser for bankens utbetaling av utbytte til medlemslandene i en overgangsperiode. Som følge av at de nye medlemslandene betaler inn en viss grunnkapital vil Norges relative andel av den innbetalte kapitalen reduseres noe. Utover endringer i medlemslandenes representasjon i bankens guvernørråd, styre og kontrollkomité, vil avtalen ikke ha administrative konsekvenser.

Nærmere om låne- og garantiordningene i NIB

Hovedtyngden av bankens virksomhet består av ordinære investeringsutlån og garantier. NIBs ordinære utlån finansieres på grunnlag av bankens grunnkapital. Foruten ordinære utlån og garantier yter banken også lån til prosjektinvesteringer utenfor Norden (PIL) og miljølån til Nordens nærområder (MIL). Garantiaftalene knyttet til grunnkapitalen PIL og MIL innebærer at Norge er forpliktet inntil avtalene oppheves.

Grunnkapitalen

Grunnkapitalen består dels av innbetalt kapital, dels av garantikapital fra medlemslandene. Finansdepartementet tilrår derfor at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2005 for Norges andel av NIBs grunnkapital, fratrukket innbetalt kapital, innenfor en samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 715 959 651 euro, jf. forslag til romertallsvedtak IV, pkt. 1.

Prosjektinvesteringslån (PIL)

Gjennom PIL gir banken lån til å finansiere eksport av kapitalvarer fra nordiske land til land med relativt god kredittverdighet, først og fremst i Asia, Midtøsten, Sentral- og Øst-Europa, Latin-Amerika og Afrika. NIB rapporterer jevnlig om engasjementene under PIL. Det har hittil ikke vært tap under ordningen. Derimot har det vært enkelte betalingsforsinkelser og reforhandlinger av lån.

De nordiske finansministrene (MR-Finans) vedtok under møtet i Oslo 27. oktober 2003 å endre NIBs vedtekter slik at utlånsrammen for prosjektlåneordningen (PIL) utvides fra 3 300 mill. til 4 000 mill. euro. De nordiske landenes garantiansvar om å dekke 90 pst. av kredittrisikoen ved hvert lån innenfor en samlet beløp på 1 800 mill. euro er der-

imot uendret. Samtidig besluttet NIBs styre at banken skal dekke eventuelle tap under PIL, opp til et beløp avsatt på et eget fond. Fondet vil bli bygget opp gradvis. I 2004 vil banken avsette 90 mill. euro av overskuddet i 2003 til dette fondet.

Siden utvidelsen av PIL-rammen ikke medfører økning av Norges garantiansvar, medfører ikke utvidelsen av PIL-ordningen at gjeldende garantiavtale må endres. Finansdepartementet tilrår derfor at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2005 for lån fra NIB i forbindelse med PIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 340 991 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak IV, pkt. 2.

Miljølåneordningen (MIL)

Gjennom MIL gir NIB lån til miljøprosjekter av nordisk interesse i Nordens nærområder. Nordens nærområder omfatter Baltikum, Polen, den russiske enklaven Kaliningrad, samt Nordvest-Russland. Miljøprosjekter er av nordisk interesse når de reduserer miljøbelastningen til Norden fra nærområdene. Ordningen garanteres 100 pst. av de nordiske landene. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2005 for lån fra NIB under MIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 63 500 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak IV, pkt. 3.

Samlede avsetninger til tapsfond for miljølåneordningen er kommet opp i 45 mill. kroner som utgjør i underkant av 10 pst. av Norges garantiansvar for ordningen. Det foreslås derfor ingen bevilgning til tapsavsetning for 2005.

Den nordiske investeringsbank er et fellesnordisk foretagende og fra 1.1.2005 et felles nordisk-baltisk foretagende. Regler for økonomiforvaltningen i den norske statsforvaltningen kan derfor ikke uten videre gjøres gjeldende. Forvaltningen av Norges garantiforpliktelser under PIL-ordningen og MIL-ordningen oppfyller ikke økonomireglementets bestemmelser om forvaltning av statlige garantier. Dette gjelder reglene om at garantiordningen skal være selvfinansierende og at staten skal stille som simpel kausjonist, og videre kravene om lineær nedtrapping av garantiansvaret, pro rata risikofordeling og valutslag.

I tabell 8.20 er gitt en samlet oversikt over garantiordningene vedrørende Den nordiske investeringsbank.

Tabell 8.20 Garantiorordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank

	Utbetalt pga. tap i 2002	Samlet garanti- ansvar 31.12.2003 ¹	Samlet fullmakt i 2004 for nye og gamle garantier ²	Samlet full- makt i 2005 for nye og gamle garantier ²
1. Grunnkapital fratrukket innbetalt kapital fra Den nordiske investeringsbank	-	6 030 170	5 976 473	5 976 473
2. Prosjektinvesteringsslån gjennom Den nor- diske investeringsbank	-	2 871 997	2 846 422	2 846 422
3. Miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank	-	534 829	530 066	530 066
Sum garantier under Finansdepartementet	-	9 436 996	9 352 961	9 352 961

¹ Omregnet fra euro 31. desember 2003 (kurs 8,4225)

² Omregnet fra euro 2. september 2004 (kurs 8,3475)

Kap. 1670 Avsetninger til Den nordiske investeringsbank

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
50	Tapsfond for miljølåneordningen	10 000	10 000	
	Sum kap. 1670	10 000	10 000	

Post 50 Tapsfond for miljølåneordningen

Det vises til nærmere omtale ovenfor av avsetning til tapsfond for miljølåneordningen.

Inntekter

Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
91	Alminnelige fordringer	7 217	19 191	10 369
95	Avdrag på lån til Jugoslavia			3 200
99	Avdrag på grunnkjøpslån i Kommunalbanken AS	6		
	Sum kap. 5341	7 223	19 191	13 569

Post 91 Alminnelige fordringer

Budsjettforslaget for 2005 omfatter avdrag på lån,

blant annet til næringsvirksomhet, på knappe 10,4 mill. kroner.

Post 95 Avdrag på lån til Jugoslavia

Det ble i 1983 gitt lån til Jugoslavia på 40 mill. norske kroner, jf. Innst. S. nr. 262 (1982-83), og St.prp. nr. 92 (1982-83). Lånet var et avdragslån med endelig forfall i august 1999. Det ble betalt avdrag til og med terminen 1. februar 1991 og renter til og med terminen som forfalt 1. februar 1992.

Lånet ble fordelt på de enkelte republikkene etter oppløsningen av Jugoslavia. Låneforpliktelsene for Kroatia, Slovenia og Bosnia-Hercegovina er gjort opp. På bakgrunn av en avtale i Paris-klubben fikk Serbia og Montenegro ettergitt 51 pst. av sin andel av gjelden i 2002, og begynte å betale renter i 2003. I tråd med samme avtale legges det for 2005 opp til å ettergi ytterligere 3,2 mill. kroner over bistandsbudsjettets kap. 164, post 71, ODA-godkjente land på Balkan og andre godkjente OSSE-land. Det er på denne bakgrunn budsjettert med 3,2 mill. kroner i avdrag i 2005.

Post 99 Avdrag på grunnkjøpslån i Kommunalbanken AS

Ordningen med grunnkjøpsobligasjoner og utlån fra staten til kommunene via Kommunalbanken ble avvirket i 1992. Kommunalbanken innløste sine forpliktelser i første halvår 2003.

Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank

Ifølge retningslinjer for Norges Banks årsoppgjør-disposisjoner fastsatt ved kgl. res. av 21. desember

2000, skal eventuelt overskudd avsettes til bankens kursreguleringsfond inntil fondet utgjør en viss størrelse av bankens innenlandske og utenlandske aktiva som innebærer en kursrisiko for banken. Eventuelt overskudd etter avsetninger til kursreguleringsfond avsettes til et overføringsfond.

Endringer av retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks resultat, vedtatt 6. desember 2002, medfører at det skal bygges opp en buffer i bankens egenkapital ved at kursreguleringsfondet skal økes. Bakgrunnen for denne endringen er omtalt i St.prp. nr. 40 (2002-2003). Eventuelle overskudd i Norges Banks regnskap i oppbyggingsfasen vil gå til kursreguleringsfondet og ikke til overføringsfondet. Basert på beregninger av risikoen for svingninger i resultatet til Norges Bank i årene framover, er maksimal størrelse på kursreguleringsfondet hevet fra 25 til 40 pst. av netto internasjonale fordringer. I tillegg kommer, som før, 5 pst. av bankens beholdning av innenlandske verdipapirer. Regnskapet for 2003 tilsier at kursreguleringsfondet må bygges opp med 38,8 mrd. kroner før det blir overført midler til overføringsfondet.

Etter endring av retningslinjene av 6. desember 2002, skal det ved hvert årsoppgjør foretas en overføring fra overføringsfondet til statskassen med et beløp svarende til en tredjedel av innestående midler i overføringsfondet. Det er per i dag ikke midler i overføringsfondet. Det anslås at overføringene fra Norges Bank til statskassen dermed vil bli null både i 2004 og 2005.

Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelsen	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	593	5 000	1 000
82	Av innenlandske verdipapirer		100	675 000
83	Av alminnelige fordringer	101 792	130 000	100 000
86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	1 660 682	2 530 000	1 750 140
88	Av utlån under opptrekk	72 319	145 000	128 000
	Sum kap. 5605	1 835 386	2 810 100	2 654 140

Post 81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta

Posten omfatter blant annet renter på statens bank-

innskudd til bruk på utenriksstasjonene. På bakgrunn av utestående beløp foreslås det bevilget 1 mill. kroner under post 81 for 2005.

Post 82 Av innenlandske verdipapirer

Posten omfatter i hovedsak renteinntekter som staten mottar på sin egenbeholdning av statspapirer, jf. St.prp. nr. 63 (2003-2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004, og Innst. S. nr. 250 (2003-2004).

Staten vil i løpet av 2004 overta eierskapet til porteføljen med statspapirer som Norges Bank benytter for markedspleieformål, jf. St.prp. nr. 63 (2003-2004). Disse papirene vil da inngå i statens egenbeholdning. Porteføljen var pr. 30.06.2004 på 24,2 mrd. kroner. For å gi et riktigere bilde av de årlige renteinntektene på denne egenbeholdningen og dermed av statens årlige finansieringskostnader netto, vil over-/underkurs føres etter samme prinsipper som for statens gjeld, jf. omtale under kap. 1650, post 98. Det vil si at over-/underkurs avsettes mot en balansekonto i statsregnskapet på kjøpstidspunktet og utgifts-/inntektsføres over obligasjonenes gjenværende løpetid. På denne bakgrunn foreslås det bevilget 675 mill. kroner under post 82 for 2005.

Post 83 Av alminnelige fordringer

Posten omfatter renteinntekter av statens regnskapsførernes innskudd i Norges Bank og andre steder, utlån som forvaltes av Finansdepartementet og andre departementer og renteinntekter av likviditetslån til industrien som forvaltes av Innovasjon Norge.

Statens regnskapsførere skal i stor grad delta i statens konsernkontoordning. I den grad regnskapsførerne inkluderes i ordningen, vil renteinntektene under post 83 falle bort og i stedet føres som renteinntekter fra foliokontoen under kap. 5605, post 86.

For 2005 foreslås det bevilget 100 mill. kroner under post 83.

Post 86 Av statskassens foliokonto i Norges Bank

Ved utgangen av 2003 var statskassens kontantbeholdning i Norges Bank 108,6 mrd. kroner, mot

52,5 mrd. kroner ved utgangen av 2002. Overføringer til Statens petroleumsfond fra statens kontantbeholdning gjøres månedlig. Statens kontantbeholdning må for øvrig sees i sammenheng med likviditetsstyringen i pengepolitikken og statens låneopptak. Statens finansieringsbehov dekkes dels ved trekk på statens kontantbeholdning og dels ved låneopptak, avhengig av blant annet likviditetssituasjonen i pengemarkedet. Det høye nivået på kontantbeholdningen ved inngangen til 2004 må ses i lys av et behov for å trekke inn likviditet fra pengemarkedet.

Økningen i statens beholdning av verdipapirer som følger av overføringen av markedspleieporteføljen fra Norges Bank, jf. omtale under kap. 5605, post 82, vil motsvares av en tilsvarende reduksjon i statens kontantbeholdning.

Innestående på statskassens foliokonto i Norges Bank forrentes til en rente som beregnes på bakgrunn av renten Norges Bank får på sine fordringer, som i stor grad består av valutareservene. De samlede renteinntektene på statens kontantbeholdning i Norges Bank anslås til 1 750 mill. kroner for 2005.

Post 88 Av utlån under opptrekk

I 2002 ble det opprettet en ordning for de regionale helseforetakene for opptak av lån i statskassen til investeringsformål. En liknende ordning er opprettet for Svinesundsforbindelsen AS. Felles for begge ordningene er at foretakene ikke skal betale renter i den perioden lånene trekkes opp. Renter i denne perioden skal i stedet kapitaliseres og tillegges lånene gjennom en egen lånebevilgning for opptrekksrenter under de respektive fagdepartementene, jf. kap. 732, post 91 og kap. 1322, post 92. Post 88 her er den motsvarende inntektsposten. Renter på lånene etter opptrekksperioden skal innbetales fra foretakene og inntektsføres på egne poster under de respektive fagdepartementene.

For 2005 foreslås det bevilget 128 mill. kroner under post 88.

Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
80	Utbytte	63 589	64 000	64 000
	Sum kap. 5692	63 589	64 000	64 000

Den nordiske investeringsbanken utbetaler utbytte i forhold til innskutt kapital. Utbyttets størrelse vedtas av bankens styre på grunnlag av regnskapsmessige resultater av virksomheten foregående år. Basert på NIBs regnskap for 2003 ble det

vedtatt et utbytte til den norske stat på 7,7 mill. euro i 2004. Basert på valutakurser primo august 2004 foreslås det bevilget 64 mill. kroner i 2005.

Finansdepartementet

tilrår:

1. I St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet for år 2005 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a. Sum utgifter under kap. 20-51 og 1600-1651	kr	35 857 007 000
b. Sum inntekter under kap. 3024-3051, 4602-4634, 5341, 5605, og 5692	kr	4 678 942 000

**Forslag
til vedtak om bevilgning for budsjetterminen 2005,
kapitlene 20-51 og 1600-1651, 3024-3051, 4600-4634, 5341,
5605 og 5692**

I
Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Regjering			
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)		
	01 Driftsutgifter	61 005 000	61 005 000
21	Statsrådet (jf. kap. 3021)		
	01 Driftsutgifter	106 753 000	106 753 000
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)		
	01 Driftsutgifter	40 477 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	6 320 000	46 797 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
41	Stortinget (jf. kap. 3041)		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	591 446 000	
	32 Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	127 288 000	
	70 Tilskudd til partigruppene	103 215 000	832 949 000
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	01 Driftsutgifter	4 000 000	4 000 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	01 Driftsutgifter	36 059 000	36 059 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	01 Driftsutgifter	4 428 000	4 428 000
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	01 Driftsutgifter	321 700 000	321 700 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Finansdepartementet			
Finansadministrasjon			
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)		
01	Driftsutgifter	225 770 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 719 000	269 489 000
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)		
01	Driftsutgifter	153 600 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	700 000	154 300 000
Skatte- og avgiftsadministrasjon			
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)		
01	Driftsutgifter	971 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 300 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	70 000 000	1 043 900 000
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)		
01	Driftsutgifter	3 247 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	87 100 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	151 300 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	110 500 000	3 595 900 000
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)		
01	Driftsutgifter	363 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	113 700 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 100 000	486 900 000
Andre formål			
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 700 000	13 700 000

Kap.	Post		Kroner	Kroner
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)			
	01	Driftsutgifter	183 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 200 000	207 200 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift			
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 776 431 000	
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning	9 730 000 000	
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter	390 000 000	11 896 431 000
1634	Statens innkrevingssentral (jf. kap. 4634)			
	01	Driftsutgifter	171 700 000	171 700 000
1637	EU-opplysning			
	70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000 000	2 000 000
Statsgjeld, renter og avdrag mv.				
1650	Statsgjeld, renter m.m.			
	01	Driftsutgifter	17 000 000	
	89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 084 585 000	16 101 585 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning			
	98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	500 211 000	500 211 000
Sum Finansdepartementet				34 443 316 000
Totale utgifter				35 857 007 000

Inntekter:

Kap.	Post		Kroner	Kroner
Regjering				
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)			
	01	Erstatning for utgifter i rettssaker	2 785 000	
	03	Oppdrag	535 000	3 320 000
Stortinget og underliggende institusjoner				
3041	Stortinget (jf. kap. 41)			
	01	Salgsinntekter	6 662 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	03	Leieinntekter	2 232 000	
	40	Salg av leiligheter	5 000 000	13 894 000
3051		Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	01	Refusjon innland	900 000	
	02	Refusjon utland	600 000	1 500 000
Finansdepartementet				
4600		Finansdepartementet (jf. kap. 1600)		
	02	Diverse refusjoner	1 000 000	
	80	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 719 000	12 719 000
4602		Kredittilsynet (jf. kap. 1602)		
	01	Bidrag fra tilsynsenhetene	154 300 000	154 300 000
4610		Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)		
	01	Ekspedisjonsgebyr	9 600 000	
	02	Andre inntekter	2 000 000	
	03	Pante- og tinglysingsgebyrer	900 000	
	05	Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	400 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	206 800 000	
	13	Gebyr ved avskilting av kjøretøy	300 000	220 000 000
4618		Skatteetaten (jf. kap. 1618)		
	01	Utledds- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)	22 000 000	
	02	Andre inntekter	25 900 000	
	05	Gebyr for utleggsforretninger	9 500 000	
	07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 200 000	58 600 000
4620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)		
	01	Salgsinntekter	2 000 000	
	02	Spesialoppdrag	113 700 000	
	04	Tvangsmulkt	6 500 000	122 200 000
4631		Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)		
	01	Økonomitjenester	13 000 000	13 000 000
4634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)		
	02	Refusjoner	17 700 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	81	Bøter, inndragninger	1 050 000 000	
	82	Vegadministrasjonsgebyr	55 000 000	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	110 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	115 000 000	1 347 700 000
		Ymse inntekter		
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	91	Alminnelige fordringer	10 369 000	
	95	Avdrag på lån til Jugoslavia	3 200 000	13 569 000
		Renter og utbytte mv.		
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	675 000 000	
	83	Av alminnelige fordringer	100 000 000	
	86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	1 750 140 000	
	88	Av utlån under opptrekk	128 000 000	2 654 140 000
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	80	Utbytte	64 000 000	64 000 000
		Totale inntekter		4 678 942 000

*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 01	kap. 4600 post 02
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 02
kap. 1631 post 01	kap. 4631 postene 01 og 02
kap. 1631 post 21	kap. 4631 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

III
Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2005 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhets-

tiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*IV
Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2005 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån

innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.

3. miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

V
Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2005 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar

ikke overstiger 20,8 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2005 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved

postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

VII

Endringer i reglementet for Folketrygdfondet

Stortinget samtykker i at § 5 annet ledd i reglementet for Folketrygdfondet endres til:

Fondets midler kan plasseres i norske ihendehaverobligasjoner og sertifikater, som kontolån til statskassen og som innskudd i forretnings- og sparebanker. Innenfor en ramme på 20 pst. av forvaltningskapitalen kan fondets midler plasseres i aksjer notert på norsk børs eller på børs i Danmark, Finland eller Sverige, og, etter godkjenning fra Finansdepartementet, i aksjer i norske selskaper ellers hvor aksjene er gjenstand for regelmessig og organisert omsetning, børsnoterte grunnfondsbevis i norske sparebanker, kredittforeninger

og gjensidige forsikringsselskaper, og børsnoterte konvertible obligasjoner og børsnoterte obligasjoner med kjøpsrett til aksjer i norske selskaper. Plassering i aksjer notert på børs i Danmark, Finland eller Sverige må samlet ikke overstige 20 pst. av Folketrygdfondets ramme for aksjeplasseringer. Innenfor rammen for aksjeplasseringer kan fondets midler plasseres i ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper som har søkt eller har konkrete planer om å søke børsnotering. Plassering i denne type aksjer kan ikke overstige 5 pst. av rammen for aksjeplasseringer.

Vedlegg 1**Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak****Norges Bank**

Sentralbanksjefens lønn var for 2003 fastsatt til 1 146 900 kroner. I tillegg innberettes fordel av fri bil (fordel beregnet til 91 600 kroner), fri telefon og forsikringer. Full alderspensjon utgjør 2/3 av den lønn som til enhver tid er fastsatt for stillingen. Alderspensjon løper fra fratreden, dog ikke fra før

fylte 65 år. Opptjeningstiden for full pensjon er 12 år, regnet fra tiltredelse fra stilling som sentralbanksjef i Norges Bank. Pensjonen samordnes med andre pensjons- og trygdeytelser som pensjonisten har rett til etter bestemmelsene i lov av 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser.
